

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2011.gada 20.septembrī

Tiesas sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs
Gunārs Kūtris.

G.Kūtris

Turpinām tiesas sēdi. Tiek izskatīta lieta par “Kredītiestāžu likuma 59.5 panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105.pantam”. Konstitucionālā tiesa ir uzklaušījusi četras pieaicinātās personas. Sarakstos ir vēl divas pieaicinātās personas, kuras mēs gribam uzklaušīt. Kā pagājušajā reizē vienojāmies, tad nākamā pieaicinātā persona ir Finanšu un Kapitāla tirgus komisijas pārstāvis Gvido Romeiko. Lūdzu Jūs. Tātad arī Jūs aicinām izstāstīt Jūsu viedokli par šo jautājumu par šo banku. Varbūt pievērsiet vēl, lūdzu, uzmanību arī šīs Kredītiestāžu likuma normas tapšanai, jo man liekas, ka tieši komisijas bija tā, kas deva savus vērtējumus normai. Lūdzu!

G.Romeiko

Jā, paldies. Dažreiz, ja mēs skatāmies uz vienu vai otru regulējumu, mums vieglāk viņu ir saprast, ja mēs izprotam arī tos riskus, kas ir mēģināti minimizēt ar vienu vai otru regulējumu. Ja mēs aplūkojam kredītiestādi, tad faktiski mēs varam runāt par tādām četrām riska grupām pieaugošā secībā. Pirmām kārtām, tas ir risks, kas ir kredītiestādei pret viņas akcionāru interesēm, varbūt business nav veiksmīgs un investīcija var izrādīties neattaisnota. Otrām kārtām, tas ir jautājums par noguldītājiem, noguldītāji var ciest. Treškārt, ja kredītiestāde nespēj pildīt savas saistības, ieslēdzas valsts atbildība, noguldījumu garantiju fonda izpratnē. Nu, un kā pēdējais un pats lielākais risks ir, ka var tikt aizskartas arī visas valsts un visas sabiedrības intereses kopumā. Tā kā minētie riski atsevišķos gadījumos var radīt arī ļoti nozīmīgus draudus, vēsturiski ir izveidojies diezgan atšķirīgs šis te regulējums, kurš pastāv regulētam uzņēmumam un kurš ir neregulētam uzņēmumam. Šajā gadījumā runājot par regulētiem uzņēmumiem kā apdrošināšanas sabiedrība, kredītiestāde, ieguldījumu pārvaldes sabiedrība, brokeru sabiedrība. Tātad, ja mēs aplūkojam vispirms attiecībā par prasībām pret kapitālu, mēs varam redzēt, ka šis regulējums ir pietiekami atšķirīgs. Jo regulētam uzņēmumam kapitāls papildus pilda šo te bufera jeb aizsardzības funkciju. Ja gadījumā business nav bijis pietiekami veiksmīgs, tātad man kā kredītiestādes vai apdrošināšanas sabiedrības, citiem vārdiem sakot šī te regulētā uzņēmuma īpašniekam tiek prasīts kaut kāds papildus kapitāls, kas tiek izmantots šādu te neparedzētu zaudējumu segšanai. Piemēram, kredītiestādei ir noteikts ne jau tikai paaugstināts sākotnējais kapitāls – pieci miljoni eiro. Tai papildus ir noteikta prasība, ka visā tās darbības laikā tai ir jāuztur tāds kapitāls, kas atbilst, kas ir vienāds vai lielāks par kapitāla prasību kopsommu, kas izriet no kredītiestādes darbības riskiem. Otrām kārtām, ja parastā uzņēmumā pats uzņēmums uzrauga šī kapitāla esamību, tad kredītiestādei šī prasība ir nedaudz savādāka. Ir

noteikta, ir veidota uzraugošā institūcija Finanšu un kapitāla tirgus komisijas personā, kura seko šai prasības izpildei. Ja parastā uzņēmumā vienīgi akcionārs lemj par to vai papildus ieguldīt vai nē, vai palielināt kapitālu, tad kredītiestādei Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir tiesīga prasīt arī palielināt šo te kapitālu. Ja, komisijasprāt, ir draudi sabiedrības tālākai darbībai, tad Finanšu un kapitāla tirgus komisijai ir tiesības pieprasīt uzturēt lielāku kapitālu. Ja mēs aplūkojam akcionārus un viņiem izvirzītās prasības, tad arī šeit redzam diezgan atšķirīgu regulējumu. Neregulētā uzņēmumā valstij nav tiesību iejaukties akcionāru izvēlē. Ja mēs runājam par regulētu uzņēmumu, šāda tiesība valstij ir dota. Un Kredītiestāžu likuma 33.2 pantā, piemēram, noteikts, ka būtisku līdzdalību nevar iegūt ieguldījumu fondi vai tiem pielīdzināmi nodibinājumi. Parastā sabiedrībā tād neregulētā uzņēmumā, ja mēs esam... akcionāri, nav nekādas citas papildus prasības. Kredītiestādēm šīs te papildus prasības, kas ir izvirzītas ir, ka šim akcionāram ir jābūt ar labu reputāciju, pietiekami finansiāli stabilam, un jābūt pārliecībai, ka viņš nodrošinās piesardzīgu sabiedrības turpmāko darbību. Tādad tiem akcionāriem, kas cenšas iegūt desmit, divdesmit, trīsdesmit trīs, piecdesmit procentus, šo te, tā saucamo, būtisko līdzdalību. Ja persona neatbilst šīm prasībām, tādad valsts Finanšu un kapitāla tirgus komisijas personā ir tiesīga aizliegt iegūt šo te līdzdalību. Parastā neregulētā uzņēmumā valstij nav tiesības ierobežot akcionāru balsstiesības, regulētā uzņēmumā šādas tiesības pastāv. Visos finanšu sektorā darbojošos uzņēmumos Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ir tiesīga pieņemt lēmumu par balsstiesību atņemšanu situācijā, ja redzam, ka šis akcionārs ar savu darbību apdraud šī te uzņēmuma turpmāko darbību. Šāds regulējums bija veidojies vēsturiski un normālā saimnieciskā darbībā, protams, tas nodrošina arī tirgus funkcionēšanu. Taču lai veiksmīgi varētu pārvarēt krīzi, diemžēl bija nepieciešams domāt par kaut kādu savādāku regulējumu, kurš aptvertu arī savādākus valsts iejaukšanās mehānismus. Iepriekšējā reizē, skatot šo lietu, pietiekami daudz tika runāts, ka varbūt nebija pietiekami efektīva informācijas plūsma – valde, padome, akcionārs. Šīs lietas Kredītiestāžu likums neregulē. Tas ir jautājums, varbūt kaut kas ir nepieciešams pilnveidot, attīstīt tālākā gaitā Komerclikumā. Finanšu un kapitāla tirgus komisija, realizējot savu uzraudzību, vienmēr ir cieši sadarbojusies ar uzraugāmo subjektu. Visciešākais kontakts, protams, mums ir ar sabiedrības valdi. Tās ir tikšanās, valde stāsta par saviem nākotnes plāniem. Ja Finanšu un kapitāla tirgus komisija konstatēs, ka kaut kas īsti neapmierina viņas darbībā jeb mums rodas pamatotas šaubas, ka sabiedrībai turpmākā attīstībā varētu rasties kādi draudi, tad ir jautājums, kādā veidā kredītiestāde uz šiem draudiem reaģēs, ko viņa darīs. Ja gadījumā šī sadarbība ar valdi nav bijusi pietiekami veiksmīga, jā, teiksim nākošais līmenis ir šādas attiecības ar padomi. Nereti ir, ja, piemēram, Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir pieņēmusi kādu lēmumu, viņa savā lēmumā liek padomei izvērtēt valdes darbību, vai šiem valdes locekļiem turpmāk var uzticēt vadīt šo te kredītiestādi. Tāpat ļoti bieži notiek tikšanās ar akcionāriem. Runājot ar akcionāriem, jautājums ir, ja tā ir mana kredītiestāde, mēs turpmāk vēlamies darīt to un to. Ja mēs runājam par šo grūto laiku – astotais, devītais, desmitais gads, bieži vien ar akcionāriem bija sarunas, ja materializēsies viens vai otrs riska drauds, cik daudz jūs esat gatavi papildus ieguldīt kapitālā. Neaizmirsīsim to, ka ir

2009.gads, tātad kopumā finanšu sektorā kas tika ieguldīts ap vienu miljardu kredītiestādēm. Pietiekami lielas naudas summas, ko šie akcionāri ieguldīja. Ja mēs skatāmies uz 2008.gada notikumiem, ja tātad, protams, šī te finanšu krīze bija nenoliedzami liels izaicinājums, un bija jāpārskata daudzi dažādi mums līdz tam esošie teiksim it kā tajā brīdī pieņemtie pieņēmumi. 2008.gada 13.oktobris, tātad Eiropas Komisijas paziņojums, ka par saderīgu ar valsts atbalstu un iekšējo tirgu var uzskatīt arī atbalstu, kas novērš nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā. 2008.gada 31.decembris – Latvija tika pieņemts Banku pārņemšanas likums. Bieži vien mēs redzam to, ka krīzes situācijā tiek pieņemti daudzi likumi, kuri varbūt pirms tam mierīgā situācijā liktos – jā, vai viņi ir nepieciešami. Bieži vien mēs redzam, ka krīzes situācijā arī tiesas lemj un liek maksāt lielākas atlīdzības par vienu vai otru nodarīto kaitējumu. Un 2009.gada 3.februārī Ministru kabinets pieņēma noteikumus Par atbalstu finanšu iestādēm galvojuma formā. 2009.gada 25.martā stājās spēkā šodien izskatāmie grozījumi Kredītiestāžu likumā. Finanšu un kapitāla tirgus komisijas ieskatā šis pilnveidojums likumdošanā, kas bija veikts, mūsu skatījumā ļāva gan pārņemt kredītiestādi tajā situācijā, ja ir iestājušie nosacījumi, kas ir paredzēti Banku pārņemšanas likumā, gan arī sniegt galvojumu, piemēram, ja tas ir nepieciešams galvojums kāda sindicētā kredīta atmaksai vai kādai citai vajadzībai kredītiestādē, gan arī izdarīt nepieciešamības gadījumā ātru un efektīvu ieguldījumu kapitālā. Kad bija nepieciešami grozījumi Kredītiestāžu likumā, kuri šodien ir nodoti jūsu vērtējumam. Runājot par notikumiem, kas bija jau pēc šo grozījumu izdarīšanas, viņi jau iepriekš tika minēti. Tas ir devītā gada 19.augusts Eiropas Komisijas paziņojums, ka atbalsts jāierobežo līdz minimālam un attiecīgi atbalsta saņēmējam jādod attiecīgs paša ieguldījums šo izmaksu segšanā. Un arī Eiropas Centrālās bankas 2010.gada 8.februāra paziņojums, ka ārkārtas gadījumos, kad tiek apdraudēta finanšu sistēmas stabilitāte, ir nepieciešams domāt par to, ka būtu jāparedz iespēja atkāpties no Eiropas Savienības otrās direktīvas noteiktajām akcionāru īpašuma tiesībām. Šīs lietas izskatīšanas laikā vairākkārt tika minēts, ka pēc tā regulējuma, kas šobrīd Latvijā darbojas, ir grūti saprotams, kurā brīdī ir piemērojams Banku pārņemšanas likums un kurā brīdī ir piemērojams Kredītiestāžu likuma 59.5 pants. Manā skatījumā regulējums ir pietiekami skaidrs, ja mēs analizējam šos likumus. Banku pārņemšanas likuma trešais pants norāda, ka bankas pārņemšana pieļaujam izņēmuma gadījumos. Latvijas Republikas banku sistēmas stabilitāte un maksājumu sistēmu raita darbība ir nopietni apdraudēta vai tā varētu tikt apdraudēta. Ja bankas pārņemšanas nenotiktu, un bankas tādēļ nespēj vai nespētu ievērot likumā noteiktās bankas darbības regulējošās prasības. Kredītiestāžu likumā nekādi nosacījumi nav izvirzīti, lai kredītiestāde varētu lūgt palīdzību. Manuprāt, šo nosacījumu nenoteikšana ir pietiekami pamatota, tas nav likumdošanā kāds robs. Jo šajā gadījumā pati kredītiestāde jau nevarētu izvērtēt vai valsts viņai varētu sniegt atbildību vai nē. Nav ierobežots. Kredītiestāde var lūgt šo te papildus palīdzību. Otrām kārtām, Banku pārņemšanas likuma sestā panta pirmā daļa nosaka – bankas pārņemšanu ierosina Finanšu un kapitāla tirgus komisija vai Latvijas Banka, un šo iesniegumu iesniedz attiecīgi Finanšu ministrijai. Un Finanšu ministrija par šo iesniegumu veicot analīzi var griezties vai tieši pretēji – negriezties Ministru kabinetā.

Kredītiestāžu likumā ir savādāks regulējums. Šajā gadījumā kredītiestādes valde ir tā, kura lūdz palīdzību. Kas ir kopīgs šiem abiem regulējums. Kopīgs vienīgi ir kritērijs, ka atbalsts var iesaistīties. Atcerieties to, ko minēja Finanšu ministrijas pārstāve, kuras darba lauks saistīts ar valsts atbalstu, norādīja, ka jebkurā gadījumā šo atbalstu iesaistīšanās uzskatāma par valsts atbalsta sniegšanu. Tātad, ja valsts vēlas sniegt šos šo te palīdzību, tam jāatbilst šiem te noteiktajiem kritērijiem. Ir pausts arī viedoklis, ka pareizāk konkrētajā situācijā būtu piemērot Banku pārņemšanas likumā ietverto regulējumu, jo tas būtu mazāk ierobežojošs. Banku pārņemšanas likuma trešā panta pirmajā daļā noteikts, ka banku pārņemšana pieļaujama izņēmuma gadījumos. Ja mēs analizējam 2008.gadu, tātad Parex gadījumā, diviem akcionāriem pārdodot savas akcijas, valsts bija ieguvusi kontrolpaketi kredītiestādē – 84,83%. Šajā gadījumā rodas normu kolīzija, jeb jautājums, kāpēc nepieciešams pārņemt, ja valsts jau tāpat kontrolē šo. Turklāt tad, kad ministru kabinets lēma par līdzdalības iegūšanu bankā, tajā brīdī vēl nebija Banku pārņemšanas likums. Ko darīja kredītiestāde? Kredītiestāde mēģināja apzināt pārējos akcionārus, lai saprastu, vai viņi ir gatavi brīvprātīgi savas akcijas pārdot. Un, ja ir gatavi, tad par kādām summām varētu būt šie te darījumi veikti. Saskaņā ar Banku pārņemšanas likuma astotā panta pirmo daļu, nosakot atlīdzības apmēru, no aprēķiniem izslēdzams piešķirtais valsts atbalsts un Latvijas bankas finansējums. 2008.gadā šis valsts atbalsts, kas bija sniegts, bija kaut kādi pie 600 miljoniem latu. Periodiski viņš pieauga, teiksim, īsā termiņā, lai varētu nodrošināt bankai likviditāti. Mums bija viens darījums, kur bija pārdevuši divi akcionāri savas akcijas. Es domāju, ka vērībā jāpievērš šim otram darījumam, kur Svenska handesbank, pēc viņas ierosinājuma notika akciju pārdošana, 200 000 akcijas par vienu eiro centu. Tad rodas šis te jautājums, vai akciju pārņemšana, kaut arī par taisnīgu atlīdzību, tiešām vienmēr būtu uzskatāma par mazāk ierobežojošu nekā pirtiesību liegšana. Es jums atklāju, ka kredītiestādes uzraudzība nav iedomājama bez tiešas saskarsmes ar kredītiestādes valdi, padomi un akcionāriem. Kredītiestādei ir skaidri zināms tās finansiālais stāvoklis un kādas Finanšu un kapitāla tirgus komisija varētu izvirzīt prasības. Kredītiestāžu likuma 59.5 panta piemērošanai ir nepieciešams valdes lūgums par valsts atbalsta sniegšanu. Un tikai pēc tam Ministru kabinets lemj par būtiskas līdzdalības iegūšanu vai arī palielināšanu kredītiestādē. Citiem vārdiem sakot, situācija, kad akcionāri nav spējīgi finansēt savas kredītiestādes turpmāko darbību, tiek lūgts valsts atbalsts. Jautājums par valdes atbildību, manuprāt, Komerclikumā ir pietiekoši plaši regulēts. Padomes lēmums par kapitāla palielināšanu ir jau pēc tam, kad Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu par būtiskas līdzdalības iegūšanu. Citiem vārdiem sakot tas pēc savas būtības ir noslēdzošais posms valdes lūgumam. Ja mēs runājam par akcionāru pirtiesībām, iegādāties jaunās emisijas akcijas, rodas jautājums vai vienmēr tas ir atkarīgs no pašu akcionāru gribas. Komerclikumā ir ietvertas zināmas situācijas, ierobežojumi, kuros konkrētos gadījumos šādas pirtiesības nav. Ja akcionāram trūkst līdzekļu un sapulce ir lēmusi par daudz lielāku kapitāla palielinājumu, tad, protams, arī var izveidoties situācija, ka viņš nevar saglabāt šo te savu īpatsvaru, kāds viņam bija pirms kapitāla palielinājuma. Tātad nebūs tas no viņa gribas atkarīgs. Ja visi akcionāri izmantotu savas

pirmtiesības, rodas jautājums, kā varētu iesaistīties jauns akcionārs? Ja kredītiestādes turpmākā darbība, bez papildus kapitāla ieguldīšanas nav iespējama, un tas bija šajā gadījumā, Parex gadījumā, un līdzšinējiem akcionāriem šāda kapitāla nav. Ko darīt? Zaudēt visu vai zaudēt pirmtiesības iegādāties jaunās akcijas. Līdzšinējais akcionāru sadalījums nespēja nodrošināt kredītiestādes piesardzīgu darbību. Kā jau iepriekš es norādīju, kredītiestādēm ir prasība visā tās darbības laikā uzturēt pašu kapitālu, kurš atbilst tās darbības riskam. Un pašu kapitālu aprēķinā iekļauj vienīgi apmaksāto kapitālu. Nesamaksātā daļa netiek iekļauta. Tādējādi mūsu skatījumā Kredītiestāžu likuma 59. panta regulējums ne tikai nodrošina ātrāku kapitāla palielinājumu, bet izslēdz arī ar to saistītos riskus. Tātad mēs esam sastapušies, ka akcionāri saka: jā, mēs palielinām. Tiek pieņemts lēmums par kapitāla palielinājumu, nenotiek parakstīšanas, nenotiek pilnā mērā šo akciju apmaksas pēc tam. Un redzam, ka sākotnējais lēmums, kas bija par kapitāla palielinājumu ir savādāks nekā beigu beigās, kad ir darījumi beigušies. Tādējādi mūsu skatījumā pirmtiesību ierobežojumu pamato, pirmkārt, jau iegūtais laiks, novērsti riski, kas var apdraudēt kapitāla palielinājumu – ja valsts ir pieņēmusi šo lēmumu, tad viņa iegulda. Morālais risks ir nenoliedzami tajā brīdī, kad sabiedrība, kurā es esmu akcionārs, nav spējīga izpildīt šīs prasības. Ir jautājums par to, ka viņa tālāk darbību nav spējīga turpināt. Ja kāds iegulda papildus kapitālu, un šajā gadījumā tas ir valsts atbalsts, protams, tādējādi saglabā un nodrošina savu akciju vērtību. Turklāt, manuprāt, arī ir vērts atcerēties vēl vienu lietu – ja valsts ir izdarījusi šādu te ieguldījumu, ieguvusi līdzdalību, tad valsts līdzdalība šādā te kredītiestādē nav mūžīga. Valsts ir uz kādu brīdi. Noslēgumā – ja savas runas sākumā es jums apzināti centos minēt šos te četrus riskus, ar ko ir saistīta kredītiestādes darbība, un es centos parādīt to, ka valsts atbalsts ir iespējams tikai situācijā, kad kredītiestāde rada šos te draudus tautsaimniecībai. Tādējādi Kredītiestāžu likuma 59.5 panta regulējums ir piemērojams vienīgi situācijās, kad draudi pastāv to augstākajā pakāpē. Un tie ir saistīti ne jau vairs tikai ar riskiem, draudiem konkrētai kredītiestādei vai tās klientiem, bet arī visai tautsaimniecībai. Un nenoliedzami arī pašiem akcionāriem kopumā. Tas man būtu īsumā viss.

G.Kūtris

Man vairāki jautājumi radās. Jūs savā viedokļa izklāstā pašās beigās izteicāt tādu secinājumu, ka līdzšinējais akciju sadalījums nespēja nodrošināt veiksmīgu kredītiestādes darbību. Sakiet, lūdzu, no kura brīža akciju sadalījums vairs nespēja nodrošināt, tad kad valsts bija pārņēmusi 2008.gadā un kļuvusi par vairākuma akcionāru, un mazākuma akcionāriem piederēja zem 10%, ja nemaldos, vai vismaz 14 bija vienu brīdi. Kādā veidā šis akciju sadalījums varēja nodrošināt?

G.Romeiko

Jā, redziet, protams, šajā brīdī, ja Jūs man uzdotat šādu jautājumu, būtu daudz vienkāršāk atbildēt, bet 2008.gada novembrī, decembrī šādas normas, kā to paredz 59.5 pants jau nebija. Tātad to, ko mēs redzam, ka akcionāru sadalījums nespēja nodalīt, bet tad kad divi kungi griezās pie valsts un teica – jā, ir nepieciešama šī te palīdzība. Kaut arī vienlaikus šajā laikā bija arī valdei...

G.Kūtris

Jā, bet apstrīdētā norma ir pieņemta 2009.gadā februāra mēnesī sāka tās projekts gāja, ja?

G.Romeiko

Jā.

G.Kūtris

Tātad, vai tajā brīdī akciju sadalījums bija tāds, ka nevarēja vairs kredītiestāde darboties, vajadzēja kaut ko savādāk dalīt akcijās?

G.Romeiko

Sabiedrībai teiksim bija nepieciešams papildus kapitāls. Un to, ko es minēju, bija jautājums, vai arī ko Eiropas Komisija...

G.Kūtris

Mans jautājums nav par papildus kapitālu, man jautājums ir par akciju sadalījumu. Proporcionālo sadalījumu. Kādā veidā ar 84 vai pieciem procentiem akciju nevarēja nodrošināt kredītiestādes darbību, izlemšanu. Tas mazākums bija tik spēcīgs, ka viņš spēja ietekmēt valsts akciju turētāju?

G.Romeiko

Tas ir jautājums teiksim, kāpēc šajā gadījumā izmantoja 59.5 pantu. Tā iemesla pēc, ka sabiedrībai ir nepieciešams kapitāls, sabiedrība ir, es jums norādīju, to, ka pie aprēķina tiek ņemts vērā tikai apmaksātais kapitāls. To, ko es norādīju, ka mēs šajā gadījumā iegūstam laiku un novēršam daudz šajā sakarā iespējamus... teiksim, sapulce bija sasaukta, apstrīdēts sapulces lēmums, un tamlīdzīgi un tamlīdzīgi. Būtu daudz vienkāršāk uz jautājumu atbildēt, ja 2008.gada novembrī būtu šādi dati. Šajā gadījumā šeit ir šis te pārejas periods.

G.Kūtris

Tiesnese Krūma.

K.Krūma

Man ir ļoti saistīts jautājums. Vai tādā gadījumā varētu teikt, ka jauno akciju emisija, kuras saņēma valsts, ir uzskatāma par atlīdzību par bankas rekapitalizāciju no valsts puses?

G.Romeiko

Jā, Jūs tā varētu uzskatīt!

G.Kūtris

Sakiet, vai tobrīd Finanšu un kapitāla tirgus komisijai bija kāda informācija, ka arī mazākuma akcionāri grib piedalīties pamatkapitāla palielināšanā?

G.Romeiko

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai neviens nebija nācis ar šādu informāciju.

G.Kūtris

Šāda informācija nebija.

G.Romeiko

Es saku – to, ko es centos norādīt, ka mums ir bijušas, teiksim, situācijas, kad viens jeb otrs akcionārs saka, jā, ir grūtas dienas, ir nepieciešams papildus kapitāls, kā rezultātā palielinot kapitālu arī var šī te proporcija izmainīties, ka akcionāri savā starpā lemj un zina, cik kurš katrs kurā brīdī var ieguldīt un cik kuram katram ir vēlme ieguldīt.

G.Kūtris

Paldies. Tiesnese Krūma, jautājums.

K.Krūma

Komisija savos dokumentos vairākkārt norāda, ka Latvijai jānodrošina tas, ka tiek lietots maksimāli privātais kapitāls, kas adekvāti kontributē restrukturizācijai. Vai tajā procesā, kad valsts iesaistījās Parex bankas jautājumos, jūs uzticējās no valdes saņemtai informācijai par to, ka akcionāri nav gatavi iesaistīties bankas restrukturizācijā privātiem līdzekļiem?

G.Romeiko

2008.gada rudenī mēs vairākkārtīgi bijām tikušies ar pamatakcionāriem, kur tika lemts par to, ka ir nepieciešams papildus ieguldījums. Ja pārējie akcionāri būtu vēlējušies, tātad jūs redzējāt, es jums minēju, ka decembrī bija šie te 600 miljoni, novembris – kādi 400 miljoni, tas bija tas, kas bija valsts noguldījums izdarīts. Ja pārējie akcionāri saprastu to un vēlētos glābt, tad arī viņi varēja šādus te resursus arī piedāvāt. Bet šajā gadījumā tā tas nebija.

G.Kūtris

Vēl jautājumu virknīte saistībā ar to, ko komisija savā viedoklī Satversmes tiesai rakstīja. Proti, jūs rakstījāt, ka pēc direktīvu 77.91 pieņemšanas ir pilnveidojies *opinio iuris* un ir izveidojusies prakse, ka minētajā direktīvā reglamentētās akcionāru tiesības nav absolūtas un to ierobežošana pamatojama ar speciālu apstākļu pastāvēšanu.

G.Romeiko

Jā.

G.Kūtris

Ko Jūs varētu norādīt, kas tas tāds *opinio iuris*, kādi avoti pierāda tā pastāvēšanu?

G.Romeiko

Tas bija arī to, ko Saeimas pārstāvis minēja, ka bija analizēts Finanšu ministra viedoklis par to, ka būtu jāatkāpjas no šī te paredzētā regulējuma, kas ir ietverts otrajā direktīvā. Mēs savādāk neredzam, kādā veidā ir iespējams veikt šos te glābšanas pasākumus. Nezinu, vai es pietiekami skaidri un precīzi izteicos, ka mums, pirmām kārtām, bija jāpērk laiks, lai tas notiktu ātri, lai nebūtu nekādu juridisku šķēršļu. Kredītiestādei ir nepieciešams publicēt savus publiskos pārskatus.

G.Kūtris

Vai Jūs vadījāties tikai no Finanšu ministrijas sniegtā viedokļa valdībai?

G.Romeiko

Jā.

G.Kūtris

Tikai?! Jūs savā viedoklī vēl atsaucāties uz Eiropas Centrālās bankas 2010.gada 8.februāra paziņojumu.

G.Romeiko

Jā, es minēju to.

G.Kūtris

Vai Jūs pievērsāt uzmanību arī tai teksta daļai, ko Jūs necitējāt, proti, Centrālās bankas secinājumam, ka pastāvoša Eiropas Savienības tiesu prakse nepieļauj izdarīt izņēmumus no minētās direktīvas 25.panta pat krīzes situācijā?

G.Romeiko

Jā, bet to, ko mēs centāties norādīt un kas šeit ir arī izskanējis šis te viedoklis, ka šie gadījumi, tātad jautājums ir par krīzi – vai tā ir krīze pašai sabiedrībai jeb krīze, teiksim, kas pārsviežas tālāk, jau vairāk ne tikai, ka pašai sabiedrībai, pret kuru šīs normas tiek piemērotas, bet tas jau aizskar visu sabiedrību kopumā. Manuprāt, tāds tur regulējums nav. Tādas lietas līdz šim nav skatītas. To, ko mēs cenšamies norādīt, ka netiek jau glābta konkrētā kredītiestāde, diemžēl maksātne spēja ir reāla situācija un pieņemama situācija. Priekš tam kredītiestāžu sektora ir radīts noguldījumu garantiju fonds, kuram ir nepieciešams šos te triecienus izturēt un absorbēt. Bet, ja mēs redzam, kas bija 2008.gadā, jautājums varētu būt par to, kā tālāk visa sistēma strādās, ka tas varētu izraisīt domino principu. Mēs uzskatījām, ka šādā situācijā ir iespējams atteikties.

G.Kūtris

Vēl viens jautājums. Jums noteikti piedaloties šo normu izstrādāšanā, bija zināms Komisijas 2009.gada 11.februāra lēmums attiecībā uz šo bankas pārņemšanu jeb restrukturizāciju?

G.Romeiko

Attiecībā pret Parex bankas?

G.Kūtris

Jā.

G.Romeiko

Jā.

G.Kūtris

Bija zināms. Un tur ir, tajā lēmumā 30.punktā ir runa par taisnīgu kompensāciju mazākuma akcionāriem un tās nosacījumiem. Sakiet, lūdzu, vai uz likuma pieņemšanas brīdi varētu uzskatīt, ka akciju piespiedu atpirkšana no mazākuma akcionāriem par tādu taisnīgu cenu, kurā netiek ieskaitīts valsts atbalsts, tobrīd bija rīcība, kas atbilstu Eiropas Komisijas gaidītajam no Latvijas puses?

G.Romeiko

To ko es norādīju, ka manā skatījumā būtu problemātiski piemērot Banku pārņemšanas likumu, jo šajā brīdī valsts jau kontrolēja šo te banku. Un jautājums, kas tika izdarīts, tika piedāvāts, vai jūs vēlaties pārdot. Svenska handesbank ir pārdevusi šīs te akcijas 200 000 akcijas par vienu eiro centu. Pārējos gadījumos cena, kas bija nosaukta, liecināja – jā, kāpēc ne, ja man piedāvā pārdot, es varu nosaukt arī kādu cenu. Es jums vēlreiz atgādinu, šis te valsts sniegtais atbalsts, ja mēs skatāmies uz sabiedrību tajā laikā, 104 miljoni kapitāls un rezerves kopumā. Tajā pašā laikā 110 miljoni uzkrājumi veidoti ir.

G.Kūtris

Sakiet, kāpēc komisija neatbalstīja šo virzienu tajā brīdī, bet atbalstīja likumā rakstīto?

G.Romeiko

Tāpēc, ka runājot par likumā rakstīto, viņš jau nebija rakstīts konkrēti vienam Pareksam. Viņš bija rakstīts vispārīgai situācijai. Kad teiksim mēs varam sēdēt šajā brīdī nevis tiesā, bet atrasties valdes sēdē kādā kredītiestādē un teikt: jā, mums ir nepieciešams papildus

kapitāls, mēs viņu nevaram nofinansēt, nodrošināt. Mums ir vienīgā iespēja, lai saglabātu uzņēmumu, vēl ir griezties valdībā un lūgt šo te palīdzību.

G.Kūtris

Kāpēc netika izmantots šis te viens no Eiropas Komisijas atbalstītajiem rīcības plāniem par atpirkšanu?

G.Romeiko

Tāpēc ka tika piedāvāta neadekvāta cena.

G.Kūtris

Kā, lūdzu?

G.Romeiko

Neadekvātu cenu vēlējās saņemt par šo te pārdošanu.

G.Kūtris

Bet sarunas bija par to?

G.Romeiko

Cik man bija zināms, tad 2008.gada decembrī banka apvaicājās akcionāriem, vai viņi ir gatavi pārdot.

G.Kūtris

Bet 2009.gada februāris?

G.Romeiko

Nu, jā, tas ir tāds notikumi, kad bija apvaicājušies un zinājuši, par kādām summām tur var būt runa.

G.Kūtris

Vai nu valdībai, vai parlamentam vajadzētu zināt, ka mazākuma akcionāri bija gatavi tajā brīdī pārdot akcijas par kaut kādu kaut vai neadekvāti lielu cenu. Sarunām vajadzēja būt, ja?

G.Romeiko

Jā!

G.Kūtris

Sarunas notika.

G.Romeiko

Vismaz tas, kas man ir zināms, Parex šo te informāciju nodeva.

G.Kūtris

Labi, paldies! Tiesnesis Balodis.

K.Balodis

Jūs teicāt, ka valsts, ka valsts līdzdalība nevienā kredītiestādē nav mūžīga un kā jūs šajā kontekstā vērtējat to, ka apstrīdētajā normā nav paredzēti nekādi terminēti ierobežojumi šajā normā aprakstīto pasākumu ilgumam?

G.Romeiko

Es to varu izskaidrot ar vienu iemeslu – tāpēc, ka, kā Finanšu ministrijas pārstāve minēja – tas ir uzskatāms par valsts atbalstu, un šis valsts atbalsts ir uz kaut kādu noteiktu periodu. Tālāk ir uzņēmums, kad valsts atbalstam ir jāiziet ārā. Ja mēs runājam par valsts atbalstu un viņa izskatīšanu Eiropas Savienībā, tad, protams, ir jautājums par to, ja jūs ieguldāt, sniežat valsts atbalstu, kādā veidā valsts iziet ārā. Kā tas notika. Jūs varat vaicāt, vai

vajadzēja šajā gadījumā palīdzēt šīs te pirmtiesības, ka tie bijušie akcionāri tad varētu iegūt. Šeit ir, kāpēc viņas, teiksim, nav paredzētas? Tā iemesla pēc, ka, ja jūs iegūstat šo te būtisko līdzdalību, jautājums, kā jūs rīkojaties situācijās, kad bija šī te krīze. Mums ir bijuši gadījumi, kad mēs esam redzējuši, ka būdams akcionārs kredītiestādē, glāba citus ieguldījumus, bet neglāba kredītiestādi. Un šajā gadījumā ir jautājums, vai mums ir tiesības uzticēt viņam būt ar būtisko līdzdalību šādā kredītiestādē? Viņas reputācijas risks būtu sagandēts. Tā ka, ja valsts iet ārā, valsts vēlās pārdot, kāpēc ne? Kas vēlās, var iegādāties šīs akcijas un pēc tam tiek lemts ar viņa varbūt būtiskās līdzdalības – šiem desmit procentiem, jeb ne.

G.Kūtris

Vai ir tiesnešiem vēl jautājumi? Paldies. Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvim ir jautājumi?

V.Tihonovs

Jā.

G.Kūtris

Lūdzu!

V.Tihonovs

Sakiet, nedaudz paturpinot, šo diskusiju un arī tiesas uzdotos jautājumus, kā jums šķiet, precīzāk, kāds leģitīmais mērķis vai pamatojums ir Kredītiestāžu likuma 109.pantam – Finanšu un kapitāla tirgus komisijas tiesības, es pat tiktu pienākums, pieprasīt kredītiestādes akcionāru sapulces sasaukšanu. Es mēģinu saprast, kur ir tā atšķirība vai nepieciešamība apstrīdētās tiesību normas pieņemšanai pie noteikumiem vai nosacījumiem, ka jau ir iestrādāta likumā noteiktā kārtība, kurā, ja es pareizi saprotu, Finanšu un kapitāla tirgus komisijai pati var pieprasīt sasaukt akcionāru sapulci, pati var iecelt pilnvarnieku, kurš var sasaukt akcionāru sapulci un vest šo te tiešo dialogu ar akcionāriem par naudas nepieciešamību steidzami bankai. Vai jūs varētu mums, man izskaidrot šito?

G.Romeiko

Atbildot uz šo jautājumu, jā, šāda norma ir paredzēta, bet to, ko mēs centāmies parādīt – 59.5 pants, kas paredz, ka valde pati ir apzinājusi, ka nav šīs te iespējas un pati griežas un izsaka šo te lūgumu. Tas manās acīs ir šis te būtiskais atšķirīgums. Es neredzu, kā citādi šo te izskaidrojumu varētu veikt. To ko es jums norādīju, mēs iegūstam laiku, mēs novēršam juridiskus šķēršļus, kapitāls ir, aprēķinos viņš parādās, ikviens auditors, ikviena reitinga aģentūra var teikt – jā, sabiedrība grūtā stāvoklī, bet viņa izpilda šo te kapitāla pietiekamības rādītāja prasību.

V.Tihonovs

Sakiet Jums kā banku uzraudzības iestādei ir jāsniedz valdībai viedoklis par to, vai bankas valdes lūgums kapitāla, nezinu, papildus naudai ir vai nav pamatots?

G.Romeiko

Bez šaubām. Finanšu un kapitāla tirgus komisija arī šādās lietās ir iesaistīta.

V.Tihonovs

Tātad ir jāsniedz viedoklis vai nav?

G.Romeiko

Es saku, bez šaubām. Šajā gadījumā teiksim tas, kas varētu...

V.Tihonovs

Jums ir jāsniedz.

G.Romeiko

Varētu varbūt mums vaicāt, jautājums, vai sabiedrībai ir nepieciešams kapitāls, vai nav nepieciešams kapitāls, tā ka šeit nevarētu būt šī situācija, ka kaut kāda sazvērestības teorija strādātu un kāds vēlētos kādu akcionāru izspiest ārā, un tāpēc ietu uz valdību pēc lūguma. Šajā gadījumā tas nestrādātu, tas nenotiktu pirms Finanšu un kapitāla tirgus komisija teiktu – jā, ir nepieciešams kapitāls. Un tādā gadījumā jau ir jautājums, vai tiešām šis te veidojums, šī te kredītiestāde ir tik būtiski svarīga, ka valstij būtu nepieciešams viņu glābt. Savukārt, ja vēlreiz, maksātnespēja diemžēl ir loģisks risinājums tirgus ekonomikas situācijā.

V.Tihonovs

Jā, bet attīstot šos abus – kāds ir jūsu priekšstats par šīs normas vajadzību, ja FKTK kā uzraugošā iestāde nepiekrīt kapitāla palielināšanai vai valdība vienalga var lemt par kapitāla palielinājumu?

G.Romeiko

Mēs neierobežojam valdību viņas lēmumu pieņemšanā.

V.Tihonovs

Tātad valdība vienalga var rīkoties?

G.Romeiko

Kā lūdzu?

V.Tihonovs

Tad valdība vienalga var rīkoties?

V.Tihonovs

Tad otrs jautājums – ja jūs uzskatāt – FKTK, ka, jā, bankai vajag papildus naudu, vai es pareizi saprotu, ka šī jaunā norma jūs atbrīvo – FKTK, no pienākuma, kas noteikts 109. un 117.pantā, tas ir no šī te jūs pienākuma pašiem kā uzraudzītājiem pieprasīt kredītiestādes akcionāru sapulces sasaukšanu?

G.Romeiko

Jā, es jums norādīju jau, ja mēs ejam šo ceļu ar kredītiestādes akcionāru sapulces sasaukšanu, mēs diemžēl iekļaujam arī pietiekami daudz juridiska riska. Es jums norādīju atklāti, ka mums Finanšu un kapitāla tirgus komisijai nav citu vēlmju, mēs vienīgais vēlējāmie novērst šos te papildus riskus. Mēs minējām to, ka ir bijušas situācijas, kad ir izsludināts viens kapitāls, neparakstās, samazinās. Mums ir gadījumi, kad ir izsludināts kapitāls, esam saņēmuši pat būtisku līdzdalību, atnāk iesniegums pēc mēneša – mēs tomēr nevēlamies to darīt. Lai mēs novērstu šos te juridiskos riskus.

V.Tihonovs

Es precizēšu par šo te sadaļu tad jautājumu – likumā noteikta kārtība, kā var operatīvi ātri valsts caur savu uzraudzības institūciju vērsties pie bankas akcionāriem ar jautājumu vai uzdevumu nodrošināt naudu bankā, ja uzraudzība tā uzskata, ka bankai vajag naudu. Jūs

tagad man atbildējāt, es vienkārši mēģinu precizēt, vai es pareizi sapratu, ka ir pieņemta apstrīdētā norma, lai iepriekš noteiktā kārtība varētu tikt neiedarbināta.

G.Romeiko

Atsevišķās situācijās varētu būt, ka viņa netiek iedarbināta. To ko es jums minēju, tas ir vienkārši papildināts tas te regulējums, kas Kredītiestāžu likumā bija atvērts. Un viņš ir vienīgais, kas krīzes situācijās varētu darboties.

V.Tihonovs

Sakiet, tad nākamais. Jūs atsaucaties vairākas reizes uz, tiesai atbildot uz jautājumiem, kad, ja bankas valde lūdz, tad valsts tālāk rīkojās, tur dod vai nedod. Konkrētā gadījumā valsts ieceltās padomes ieceltā valde, kas pašai valstij lūdz. Vai Jums tas liekas loģiski, tāda normas būtība, ka valsts pati sev lūdz atbalstu?

G.Romeiko

Es mēģināju norādīt to, ka šī norma ir radīta kā vispārīga, un šo situāciju, kurā viņa bija piemērota Parexā, jā, tas varbūt bija šis te specifiskais gadījums.

V.Tihonovs

Nu, labi, vēl viens... Sakiet, Jūs – profesionālis, es varbūt kaut ko tur tajā visā nesaprotu, bet tomēr, kur slēpjas ekonomiskā vērtība, sabiedrības interese, publiskās intereses nepieļaušanā pārējiem akcionāriem piedalīties ar naudu bankas pamatkapitālā, pat teiksim tā – savas līdzšinējās līdzdalības saglabāšanai.

G.Romeiko

Tas laikam būtu jautājums par šo morālo risku, ja, kāpēc nebūtu saglabājama šī te pirmtiesība. Kaut vai šī iemesla pēc...

V.Tihonovs

Nē, nē – par naudu! Lai glābtu savu īpašumu.

G.Romeiko

Ļoti vienkārši – tā iemesla pēc, ja es ieguldu papildus līdzekļus, bet es šo uzņēmumu kopumā nofinansēt neesmu spējīgs, tad es vienkārši varu cerēt, ka mana akcija varbūt iegūs kaut kādu vērtību. Šī te iemesla pēc. Jo viņi nespēja to izdarīt, viņi nespēja to nofinansēt.

V.Tihonovs

Jūs varbūt nesapratāt manu jautājumu. Precizēšu. Viņš iedod savas 80 naudiņas, lai savus 80% saglabātu, es iedodu 20 naudiņas, lai savus divdesmit procentus saglabātu. Kur ir tas ekonomiskais pamats vai sabiedriskā interese, kāpēc man neļaut dot to papildus naudu, lai es savus esošos divdesmit procentus tā arī saglabātu divdesmit?

G.Romeiko

Tā iemesla pēc, ka, ja nebūtu bijuši šie te 80%, tad tie 20% - tām daļām nebūtu nekādas šīs te vērtības. Tā iemesla pēc, savādāk es jums viņu nevaru izskaidrot. Vienīgais situācija – ja ir ieguldīti šie te 80%, to ko es minēju, esošais modelis nespēj to nodrošināt. 2008.gadā varēja būt pietiekami daudz šīs te arī intereses no mazākuma akcionāriem, kā Jūs norādījāt, kuriem ir ļoti lieli pieejami finanšu resursi. Tātad tie varēja būt šīs te institūcijas, kas arī līdz ar līdzekļu piesaisti, lai nodrošinātu bankai likviditāti un tamlīdzīgi.

V.Tihonovs

No tātad pēdējā bloka. Sakiet, kāpēc tās normas legītimais mērķis, varbūt jūs varētu man paskaidrot, ir radies tādējādi, ka valsts var nolemt palielināt, bet piedalīties šajā palielināšanā var jebkurš cits, kas nav valsts, izņemot akcionārus? Kāpēc viņa ir šādi uzbūvēta? Kur ir tā vajadzība šādai te uzbūvei?

G.Romeiko

Es īsti nesapratu šajā gadījumā Jūsu jautājuma būtību.

V.Tihonovs

Norma neuzliek pienākumu pašai valstij arī piedalīties, norma ļauj Ministru kabinetam pieņemt lēmumu, jā, vajag palielināt, padome nolemj palielināt, un tad var atnākt jebkurš cits, kuru valsts pielaiž un viņš arī pārdeva to...

G.Romeiko

Jūs runājat par to, ka valsts ir pārdevusi zināmu daļu ERABam?

V.Tihonovs

Tā būs otrā daļa, pirmā ir par tiesību normas uzbūvi. Viņa tā ir uzbūvēta, jūs vienkārši vairākas reizes šodien arī minējāt, ka jums vairākas reizes ir gadījies praksē tas, ka ir pieņemts lēmums par pamatkapitāla palielināšanu, bet tas nenozīmē, ka arī atnāk ar naudu. Norma ir uzbūvēta, ko mēs arī apstrīdam, ne jau tā, ka pati valsts nāk ar naudu. Norma ir uzbūvēta, ka Ministru kabinets pieņem – palielināt, padome palielina un tad aicina jebkuru citu tikai ne esošos. Es mēģinu saprast, kāpēc vajadzēja šādu te mehānismu?

G.Romeiko

Šī iemesla pēc, lai varētu izslēgt šo te morālo risku. Tie akcionāri, kuri bija, viņi nespēja nodrošināt šīs te sabiedrības tālāko vajadzību. Toties es jums minēju, ja visi šādā te veidā uzsāktu palielināt pamatkapitālu, tad ir jautājums, kā tad tur var kāds no malas iesaistīties visā šajā pasākumā. Ja vienam ir desmit, vienam piecpadsmit, divdesmit procenti, tad viņi varētu tik pat labi savu biznesu arī tāpat nofinansēt.

V.Tihonovs

Norma jau neļauj nofinansēt. Norma jau neļauj, tieši tā. Un pēdējā daļa, jūs jau arī sakāt, un tas bija mans pēdējais jautājums par šo te normas arī uzbūvi. Mēģināsim viņu vispārināt. Norma pieļauj ko, ka valsts nolemj palielināt, tad kāds var iesaistīties vai arī pati valsts var iesaistīties, izpērkot šīs te izlaistās jaunās akcijas. Un tad valsts operatīvi to visu pārdod daļēji vai pilnībā jebkurai citam privāttiesību subjektam. Šeit man ir divi apakšjautājumi, pirmais – kāpēc vajadzīga šāda normas uzbūve un tā vajadzība, un otrs – atbildiet arī, nevis atbildiet, bet precizējiet jautājumu, ko tiesa Jums uzdeva par normas terminējumu, krīzes vai palīdzības terminējumu, cik ilgi var, cik ilgi nevar. Konkrētā gadījumā valsts ieguva un burtiski cik tur tām... nolēma palielināt un tad pārdeva citam subjektam – ERABam. Tas man otrā daļa ir par šo te terminēto – krīze taču nebija bankā beigusies, valsts atbalsts nebija beidzies, kāpēc valsts pārdeva ERABam?

G.Romeiko

Atbildot uz šo daļu jautājumu. Ja mēs sekojam tam, kas tajā laikā Latvijā bija rakstīts – nebūt jau Latvijai, tai skaitā valdībai nebija pietiekami daudz šie līdzekļi. Te ir jautājums, kādā veidā, kur varēja dabūt šos te līdzekļus. Tāpēc arī šajā te glābšanas pasākumā tika

iesaistīts ERAB. Jājautā būtu par mazāku summu, ja Latvijas valstij būtu pietiekami daudz līdzekļu droši vien, ka Latvijas valsts varēja vieni paši šo te pasākumu veikt. Tālāk Jūs redzat, ka vēl arī papildus tika iesaistīta arī šī te finanšu institūcija.

V.Tihonovs

Precizējošs jautājums – vai es pareizi saprotu, ka šī norma pēc savas uzbūves faktiski dod iespēju, tiesību valstij nodarboties ar tādu brīvu akciju tirdzniecību? Tā vismaz viņa ir uzrakstīta un dzīve to tā ir parādījusi.

G.Romeiko

Šī norma dod iespēju valstij kritiskā situācijā, kad akcionāri, līdzšinējie, paši nespēj nodrošināt tālāku vadību, tad ir iespēja valstij iesaistīties, ieguldīt līdzekļus kapitālā un nodrošināt šīs te kredītiestādes tālāko darbību.

V.Tihonovs

Paldies, man jautājumu vairāk nav.

G.Kūtris

Paldies! Vai otram pārstāvim ir jautājumi?

A.Lošmanis

Jā, godātā tiesa, man būs jautājumi. Un pirmais jautājums attiecas uz apstrīdētās normas trešo daļas otro teikumu. Tātad Jūs sakāt, ka faktiski šī norma dod iespēju ieguldīt kapitālu, taču tajā pašā laikā šī trešā daļa nosaka to, ka, ja nav apmaksāta visu jauno akciju nominālvērtība, pamatkapitāla palielināšana uzskatāma par nenotikušu un statūtos izdarītie grozījumi zaudē spēku no to apstiprināšanas brīža. Tātad līdz ar to likumdevējs faktiski ir pateicis, ka tomēr šī te sistēmiskās bankas glābšana var arī nenotikt. Gribētu dzirdēt Jūsu komentāru par šo. Kāpēc šāda atkāpe ir izdarīta?

G.Romeiko

Bez šaubām šobrīd, ja lēmums ir pieņemts, tad pastāv šobrīd viena vai otra iemesla pēc, kad varētu arī nenotikt šīs te ieguldījums. Un, ja šāds ieguldījums nenotiek, tad ir viennozīmīgi pateikts, kas tālāk notiek. Šī iemesla pēc. To ko kolēģe no Finanšu ministrijas minēja, ja valsts grib iesaistīties, šajā gadījumā ir paziņojums Eiropas Savienībai par sākotnējo stadiju, kurā arī tiek... šīs te informācijas. Jautājums ir par to, ka tomēr šī te kredītiestāde nav galu galā atzīstama par tādu, kura būtu glābjama. Pati norma atrisina šo te situāciju. Man liekas, viņa ir pietiekami vienkāršota un skaidra, bet, ja gadījumā tomēr neviens līdz galam nav veikts, tad...

G.Kūtris

Vēl kāds jautājums?

A.Lošmanis

Jā, man jautājums vēl ir teiksim tā konkrēti par Parexu. Parex banka šajā gadījumā, nu, ne pašreiz, bet faktiski no krīzes sākuma būtībā nesniedza šos te finanšu pakalpojumus. Sakiet, kāds pamats ir šodien saglabāt Parex bankai licenci kā bankai, kā kredītiestādei.

G.Romeiko

Finanšu un kapitāla tirgus komisija...

G.Kūtris

Es atvainojos, kāds tam sakars ar šo lietu?

A.Lošmanis

Tam ir sakars, tad ir jautājums par kapitāla pietiekamību, kas šeit tiek virzīts. No šiem, tāpat es saprotu, 11%, tad kāds pamats ir viņu uzturēt tieši tādu, ja Parex nav uzskatāma par kredītiestādi pēc būtības?

G.Romeiko

Nē, Parex ir uzskatāma par kredītiestādi, viņai ir šī te licence. Eiropas Komisija apstiprināja šo te restrukturizācijas plānu, viņa darbojas atbilstoši restrukturizācijas plānam. Šajā gadījumā tas nav jautājums Finanšu un kapitāla tirgus komisijai. Viņa ir kredītiestāde un mēs viņu uzraudzīsim kā kredītiestādi.

G.Kūtris

Paldies! Vai Jums ir vēl jautājums?

A.Lošmanis

Nē.

G.Kūtris

Vai Saeimas pārstāvim būtu jautājumi?

M.Paparinskis

Jā, Godātā tiesa! Pirmais jautājums – Jūs vispārējā formā piekārties Banku pārņemšanas likumam. Nezinu, vai Jūs to varat tā uzreiz pateikt, vai nē, bet, ja šis likums būtu bijis piemērots, teiksim, atstājot novārtā tos akceptus par viņa piemērošanas problemātiskumu, kāda būtu tā atlīdzība, ko atbilstoši astotā panta pirmajai daļai akcionāri būtu varējuši saņemt?

G.Romeiko

Jā, Ministru kabinets ir apstiprinājis noteikumus, pēc kuriem ir veicams šis te aprēķins, ja. To, ko es minēju, ja šajā gadījumā mēs redzam, 2008.gada decembris – 104 miljoni kapitāls un rezerves, otrā pusē 110 miljoni izveidotais uzrājums un tajā pašā laikā ap 600 miljoniem valsts sniegtais atbalsts. Tāpat no kapitāla, ja mēs atņemtu uzkrājumu daļu. Uzkrājuma daļa – tas no grāmatvedības, kas ir paredzēts nākotnē paredzēto zaudējumu segšanai aiz piesardzīguma principa, un atņemam valsts atbalstu. Aprēķins laikam ir diezgan vienkāršs, cik tad te beigās kas palika? Tas ir vienkāršots aprēķins, jo ministru kabineta noteikumi paredz, ja teiksim piemērot koeficientus, kas izriet no bankas aktīvu likvidācijas vērtības. Likvidācijas vērtība vienmēr ir diemžēl zemāka nekā, ja šie aktīvi tiek realizēti normāli funkcionējoša tirgus apstākļos. Vienkāršoti runājot.

M.Paparinskis

Skaidrs, tāpat atlīdzība droši vien būtu nulle lati, nulle santīmi. Un ja, hipotētisks piedāvājums no akcionāru puses par pārdošanas summu būtu teiksim 2 lati par vienu akciju. Kā valsts uz to varētu skatīties?

G.Romeiko

Tas bija tas, ko es atbildēju tiesai, kas man bija zināms, ka šāda informācija bija, ka kredītiestāde bija interesējusies, un mazākuma akcionāri dažādi šādas vēlmes bija izteikuši. Tas manā skatījumā neliecina par to, ka akcionāram ir kāda vēlme glābt šo te uzņēmumu. Kas varbūt arī parāda jautājumu, ko mēs pietiekoši daudz esam diskutējuši par šo morālo risku. Kā tādai manai akcijai vērtība nav.

M.Paparinskis

Paldies! Attiecībā uz morālo risku, vai šajā gadījumā būtu jāņem vērā arī apstākļi, ka ieguldīšana kapitālā ir pēdējais no veselās rindas valsts atbalsta pasākumiem, sākot ar depozītiem un galvojumiem?

G.Romeiko

Bez šaubām, jo ir bijis galvojums, viņš vienā brīdī beidzas, bet, ja es esmu akcionārs, tad, kamēr uzņēmums nav izslēgts no reģistra, kamēr nav veikts pēdējais norēķins, tikmēr jau akcionārs var tikai lemt, ko viņš dabūs atpakaļ vai ko pazaudēs.

M.Paparinskis

Mans trešais jautājums ir plašāka rakstura. Ja mēs salīdzinām no FKTK perspektīvas, salīdzinām situāciju, kas bija pirms apstrīdētās normas pieņemšanas un pēc apstrīdētās normas pieņemšanas. Kādi riski ir novērsti vai samazināti no FKTK perspektīvas?

G.Romeiko

No FKTK perspektīvas skatoties, tāpat ir samazinājies risks, ka, ja gadījumā kādai kredītiestādei, kura atbilst tām prasībām, kuras būtu izvirzāmas, kad valsts var sniegt vai nevar sniegt šo te atbalstu. Ja šāda kredītiestāde ir ja kredītiestāde pati saprot, ka viņa nav spējīga tālāk nofinansēt savu darbību, tāpat mēs redzam, kādā veidā pietiekami efektīvi šo te kapitālu var palielināt. To, ko Ministru kabineta pārstāvis pagājušajā tiesas sēdē norādīja vairākkārt par šiem te palielinājumiem – cik ilgs ir bijis periods starp valdības lēmumu un kapitāla palielinājumu. Un šis te kapitāla palielinājums – apmaksātais cipars, tāpat parādās tālāk kapitāla pietiekamības aprēķinā. Un informācija, kas izplūst uz āru ir, ka sabiedrība izpilda kapitāla pietiekamības rādītāja prasības.

M.Paparinskis

Vēl tikai divi tādi relatīvi īsi jautājumi. Pirmais, Jūs arī tagad īsi pieminējāt apmaksāto pamatkapitālu atšķirībā no parakstītā. Vai Jūs varētu paskaidrot, kā tas ietekmēja Jūsu vērtējumu?

G.Romeiko

Labs jautājums. Tepat vai 100 lapu gari ir Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izdotie noteikumi par prasībām minimālajam bankas kapitālam. Tāpat šajā gadījumā pašu kapitāla aprēķinā tiek ņemts vērā apmaksātais kapitāls, nevis tas, kas ir izsludināts.

M.Paparinskis

Skaidrs. Un pats pēdējais, vai pieteikuma iesniedzēji apstrīdētās normas piemērošanas rezultātā ir zaudējuši kādu akciju?

G.Romeiko

Man nav šādas informācijas, jo, ja būtu jautājums par zaudējumu, tad vienīgi situācijā, ja viņi paši ir pārdevuši kādu akciju, bet nav informācijas, un tas nav noticis, ka valsts viņiem būtu atņēmusi kādu akciju.

M.Paparinskis

Paldies!

G.Kūtris

Paldies. Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi? Sakiet, lūdzu, vēl tāds jautājums – vai no Finanšu un kapitāla tirgus komisijas viedokļa ir svarīgi, kas iegulda finansējumu bankas pamatkapitāla palielināšanā?

G.Romeiko

Viņš ir svarīgs caur to regulējumu, kas likumā ir ietverts par būtisko līdzdalību. Ja es ieguldu, es arī nodarbojos ar bankas vadību. Jautājums, vai mana nauda ir godīgi iegūta nauda, vai man ir pietiekami laba reputācija, vai es esmu pietiekami stabils un vai es tālāk nodrošināšu piesardzīgu kredītiestādes darbību.

G.Kūtris

Tātad principā no komisijas viedokļa, lai kredītiestāde strādātu, ir svarīgi, lai no zināma maksātāja, no godīga maksātāja ienāktu un palielinātu pamatkapitālu, bankas visi vajadzīgie tie likviditātes un tamlīdzīgi procenti ir izpildīti.

G.Romeiko

Jā!

G.Kūtris

Paldies. Jautājumu nav. Paldies Jums, sēžaties. Viens neliels procesuālas dabas jautājums. Pēc pagājušās tiesas sēdes daļas pieteikuma iesniedzēju pārstāvis iesniedza vēstuli, kurā lūdz pievienot lietai astoņpadsmit dažādus dokumentus. Pamatā tie ir sarakste starp mazākuma akcionāriem un valsts pārstāvjiem un arī daži raksti no masu medijiem kopijas. Šo dokumentu kopijas tika iesniegti arī Saeimas pārstāvim un Saeimas pārstāvis apliecina, ka ir parakstījis un saņēmis. Savukārt no Saeimas pārstāvja puses ir iesniegts lūgums pievienot divus materiālus – tas ir divas East Capital vēstules. Un arī šīs vēstules kopijas ir saņemtas?

V.Tihonovs

Jā.

G.Kūtris

Vai lietas dalībniekiem ir kādi iebildumi, ja šie lietas materiāli tiktu pievienoti lietas materiāliem.

V.Tihonovs

Iebildumu nav, vienīgi es vēl vienu lietas materiālu, atbildot uz... Bet atbildot uz pirmo jautājumu, nav iebildumu.

G.Kūtris

Nav iebildumu. Un Jums?

M.Paparinskis

Godātā tiesa, ņemot vērā to, ka pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis 281 lapu pēc iepriekšējās tiesas sēdes un, mūsaprāt, vērtējot tā pievienošanu, vajag ņemt vērā tā saturu. Saeima vēlētos teikt dažus vārdus par to, ja drīkst.

G.Kūtris

Lūdzu!

M.Paparinskis

Pirmkārt, pieteikuma iesniedzēju pārstāvis pēc pagājušā pusdienas pārtraukuma, iesniedzot vienu rakstītu lapu, norādīja uz to, ka Saeimas pārstāvis, ko pēc izslēgšanas metodes es

domāju viņš domāja mani, ir paudis acīmredzamas nepatiesības, ļaunprātības un līdzīga satura norādījumi ir ietverti arī viņa paskaidrojumos. Tas ir nopietns pārmetums, Saeima lūdz no Satversmes tiesas kancelejas iepriekšējās sēdes video ierakstu, ar ko es esmu rūpīgi iepazinies. Un vienīgais, ko es teicu šajā jautājumā, bija tas, ka pieteikuma iesniedzēji nav iesnieguši lietā šādus materiālus, un, mūsaprāt, ja viens lietas dalībnieks saka, ka lietā nav iesniegti materiāli, otrs lietas dalībnieks pēc tam iesniedz 281 lapaspusi. Ir grūti iedomāties, ka pirmajam lietas dalībniekam varētu nebūt bijusi taisnība. Tādēļ mēs ceram, ka turpmākajā lietas gaitā pieteikuma iesniedzējs izvairīsies no šāda rakstura personiskiem komentāriem. Otrkārt, vērtējot dokumentu kā tādu, ja mēs pieturētos pie pieteikuma iesniedzēja procesuālās kvalifikācijas, tad drīzāk šie dokumenti nebūti pievienojami. Satversmes tiesas likums neparedz iespēju iesniegt papildinājumus pēc lietas izskatīšanas pēc būtības sākuma. Bet šajā gadījumā Saeima uzskata, ka tas nav pamats nepievienot. Mūsu cienījamie kolēģi ir kļūdījušies sev par sliktu. Šie nav papildinājumi. Šeit nav runa par to, ka būtu pievienots jauns subjekts, jauns pieteikuma pamats vai jauns pieteikuma priekšmets, lai gan kļūdoties procesuālajā noformējumā, šie ir vienkārši procesuāli paskaidrojumi vai viedoklis, kurus principā nav pamata nepievienot. Vērtējot, vai pievienot, vai nepievienot, Satversmes tiesai būtu jāvērtē nozīmība konkrētā lietā. Un uz tiem varētu skatīties no divām perspektīvām. Pirmkārt, ja mēs runājam par nozīmību konstitucionālajā tiesvedībā – šādas nozīmes tiem nav. Otrkārt, ja mēs runājam par nozīmi konkrētajā lietā, šajā jautājumā nozīme ir. Jo neviens no pieteikuma iesniedzējamutveida vai rakstveida argumentiem šajā procesā vispār nav bijis attiecināms uz konstitucionālo tiesvedību. Saeima lūdz Satversmes tiesu pilnībā pievienot šos materiālus. Saeima pateicas pieteikuma iesniedzējiem par to, ka viņi ir iesnieguši šos dokumentus tieši šādā formā un ar tieši šādu saturu. Grūti iedomāties dokumentus, kas vēl labāka apliecinātu Saeimas tēzi, ka pieteikuma iesniedzēja argumenti nav nekādā veidā saistīti ar konstitucionālo tiesvedību. Vārds „Satversme” šajā dokumentā parādās tieši divas reizes, pēdējos divos teikumos. No kuriem pašā pēdējā pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētās normas neatbilst ne tikai Komerclikumam, bet arī Satversmes 105.pantam. Tātad Satversme ir godpilnajā otrajā vietā. Pārējie dokumenti, kas ir pieejami, attiecināti uz to, kas kam kurā brīdī ko teica, un kam kurā bija naudas, neapšaubāmi apliecina, ka šis strīds nav vairāk pat par apstrīdēto normu piemērošanu. Šis strīds ir vienīgi par faktiem. Tādēļ Saeima lūdz Satversmes tiesu pilnībā pievienot šos materiālus lietai, jo tie apliecina mūs iebildumu pret tiesas lietas turpināšanu, labāk nekā jebkādi Saeimas argumenti. Paldies, Godātā tiesa.

G.Kūtris

Paldies. Tiesa nolēma pievienot iesniegtos materiālus pievienot lietai. Protams, tas nav papildinājums konstitucionālajai sūdzībai tiesai, jo tiesa nevar papildināt sūdzību, kad jau lieta ir skatīta pēc būtības. Tie ir materiāli, kas parāda lietas dalībnieku aktivitātes konkrētās bankas pamatkapitāla palielināšanas procedūrā. Jums bija vēl viens lūgums?

V.Tihonovs

Jā, godājamā tiesa. Mēs, iepazīstoties ar Saeimas rakstu, vakar tikai atradām tādu kā publisku ziņu, bet ceram, ka lietas dalībnieki viņai neiebildīs, kas, mūsaprāt, ir ļoti svarīga šajā lietā. Un viņai ir svarīga ar tādām trijām tēzēm: pirmais, Latvijas valsts pēc apstrīdētās tiesību normas pieņemšanas iegūtās akcijas pārdeva uzreiz citam pēc būtības privāttiesiskam subjektam, bet šis tiesību subjekts šo iegādi neveica tā vienas dienas laikā. ERAB banka, kas nopirka 25% akcijas, bija pieprasījusi valstij vismaz mēnesi vai pusotru, *due diligence* procesa veikšanai bankas analīzes veikšanai un finālā tas process aizņēma ne mazāk kā divus mēnešus. Šī ziņa ir publicēta 2008. 19.decembrī. Ko viņa parāda? Viņa parāda vairākas lietas. Pirmais, ka šis te leģitīmais mērķis – rīkoties ātri, tie ir tādi diemžēl šķietamības paskaidrojumi, nekas vairāk. Visa paša parlamenta un valdības rīcība norāda, ka šī steiga ir bijusi ilgāka vismaz par diviem mēnešiem. Komerclikums paredz akcionāru sapulces sasaukšanu...

G.Kūtris

Es atvainojos pieteikuma iesniedzēju pārstāvim, es saprotu, ka Jūs gribat lūgt tiesu, lai pievieno lietai no masu medijiem izdrukātus dokumentus vai rakstus?

V.Tihonovs

Vienu.

G.Kūtris

Vienu? Tā ir publiski pieejama informācija?

V.Tihonovs

Jā.

G.Kūtris

Jūs šo publisko informāciju varat izmantot saviem argumentiem, savās tiesu debatēs vai arī uzdodot jautājumus otrai pusei, bet tiesai nav nepieciešams uzkrāt lietas materiālos publiski pieejamu informāciju. Paldies! Turpinām tiesas sēdi un tālāk aicinām mūsu vēl pieaicināto personu biedrības Latvijas Komerčbanku asociācija pārstāvi Kitiju Tolu. Lūdzu!

K.Tola

Godājamā tiesa, biedrība Latvijas Komerčbanku asociācija ir sniegusi tiesai rakstveida viedokli un paudusi, ka tā uzskata, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmei. Es mēģināšu īsumā parādīt to pamatojumu, kāpēc mēs tā uzskatām. Es sāksu ar pašu apstrīdēto normu. Apstrīdētā norma paredz, ka ja ministru kabinets pēc kredītiestādes valdes lūguma pieņem lēmumu par būtiskas valsts līdzdalības iegūšanu vai palielināšanu, kredītiestādes padome ir tiesīga pieņemt lēmumu par kredītiestādes pamatkapitāla palielināšanu un apstiprināt tā palielināšanas noteikumus, Šajā gadījumā akcionāriem nav pirmtiesību iegādāties jaunās emisijas akcijas. Pēc būtības šī apstrīdētā norma paredz mehānismu, kādā var notikt valsts ieguldījums kredītiestādē. Respektīvi, paredz rekapitalizācijas shēmas īstenošanu. Rekapitalizācijas shēma, tas ir tikai viens no veidiem, kādā valsts var palīdzēt kredītiestādei. Šeit jau izskanēja arī citi veidi un vispārīgi var izdalīt četrus galvenos veidus. Jau minētā rekapitalizācijas shēma, vien no veidiem, otrs veids – izdot bankas saistību garantijas, trešais veids – nacionalizēt banku vai daļēji nacionalizēt, un visbeidzot – centrālā banka var sniegt palīdzību, lai nodrošinātu kredītiestādes likviditāti. Katrā

konkrētajā gadījumā valsts vērtē, tieši kurš no veidiem tai būtu jāpiemēro. Un svarīgi ir norādīt, ka valsts atbalsts, kā jau tika pateikts arī iepriekšējā tiesas sēdē, atbilstoši Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 87.pantam nav pieļaujams, jo tas kropļo konkurenci, taču tas tomēr ir ieļaujams īpašos gadījumos ar Eiropas Komisijas atļauju. Jāpiezīmē, ka ne visa valsts palīdzība, ne visi šie veidi vienmēr būs uzskatāmi par valsts atbalstu. Ja, piemēram, valsts palīdzība tiek piedāvāta, teiksim, visiem pretendentiem uz vienādiem nosacījumiem un tā atbilst tā saucamajam tirgus investoru testam, tad tā netiks uzskatīta par valsts atbalstu. Bet svarīgi ir norādīt, ka tieši rekapitalizācijas shēma noteikti būs uzskatāma par valsts atbalstu, jo tā tiek piemērota vienai konkrētai kredītiestādei, kura ir nonākusi maksātnespējas grūtībās. Un tā tad attiecībā uz rekapitalizācijas shēmu noteikti ir nepieciešama Eiropas Komisijas piekrišana. Šeit mazliet jāpakavējas, kā arī iezīmēja to fonu, kādā šī apstrīdētā norma tika pieņemta, arī iepriekšējais runātājs, mazliet jāpakavējas pie tiem notikumiem, kas raksturo šo laiku. Un šī te pēdējā globālā finanšu un ekonomiskā krīze, kur a 2008.gada 15.septembrī ievadīja ASV investīciju bankas Lehman brothers bankrots, Eiropas Savienības valstīm lika arī pievērsties sistēmiskiem riskiem banku sektorā. Respektīvi, mazliet atkāpties no principa, ka galvenais ir konkurence, bet domāt par to, kā padarīt pieejamu banku sektoram valsts atbalstu. Vienlaicīgi rūpējoties par to, lai pēc iespējas mazāk tiktu kropļota konkurence un lai šis valsts atbalsts būtu pēc iespējas saderīgāks. Un Eiropas Komisijas, reaģējot uz šo nepieciešamību, izdeva arī virkni dokumentu, kuros norādīja tieši uz šiem kritērijiem, kādos krīzes apstākļos var tikt piešķirta valsts palīdzība un īpašu nozīmi pievēra arī finanšu sektoram. Īpaša Eiropas Komisijas komunikācija 2008.gada 5.decembrī ir veltīta tieši finanšu institūciju rekapitalizācijai finanšu krīzes apstākļos, kurā kā galvenās tēzes Komisija norāda to, ka Komisija saskata finanšu institūciju rekapitalizācijai tādas svarīgus mērķus kā finanšu stabilitātes atjaunošana, ekonomiska revidēšanas nodrošināšana un iespējamās maksātnespējas sistēmiskā riska novēršana. Tieši kredītiestāžu rekapitalizācija var veicināt starpbanku kreditēšanas atjaunošanu, un vēl vairāk papildus kapitāls nodrošina iespēju absorbēt kredītiestādes zaudējumus un ierobežo risku bankai kļūt maksātnespējīgai. Var arī piezīmēt, ka šīs komunikācijas 33.punktā, piemēram, Komisija iesaka dalībvalstīm pasvērt dividenžu ierobežošanas politiku. Respektīvi, ierobežot akcionāru tiesības. Šīs finanšu krīzes iespaidā arī Latvijas likumdevējs secināja, ka ir nepieciešams noteikt mehānismu, kā kredītiestādei saņemt valsts atbalstu rekapitalizācijas veidā. Un šādas rekapitalizācijas shēmas procedūra tika ietverta Kredītiestāžu likumā. Un ļauj to piemērot arī citiem gadījumiem, kad tas ir nepieciešams. Protams, šī procedūra atšķiras no tās procedūras, kādā vispārīgos gadījumos tiek palielināts pamatkapitāls, bet mēs uzskatām, ka šī atšķirība ir pamatota, jo šajā gadījumā, kā jau es minēju, tiek saņemts valsts atbalsts. Un pirmtiesību atņemšana akcionāriem uz jaunās emisijas akcijām, mūsaprāt, ir skaidrojama ar trijiem iemesliem. Pirmkārt, jau izskanēja vairākas reizes tas, ka procesu ir nepieciešams veikt ātri. Otrkārt, nepieciešams konkrēti zināt par cik tieši tiks palielināts pamatkapitāls, tas ir nepieciešams arī, lai veiktu atbilstošus aprēķinus, tieši valsts atbalsta gadījumiem. Un, treškārt, ir

nepieciešams mazināt konkurences kropļošanu. Jo esošie akcionāru pēc valsts atbalsta saņemšanas akciju vērtība jau palielinās, un ja viņiem tiktu dotas pirmtiesības arī uz jaunās emisijas akcijām, tad faktiski palielinātos tieši viņu iespēja gūt labumu un tādējādi būtu lielāks konkurences kropļošanas risks. Valsts, kas izskanēja arī šodienas tiesas sēdē, valsts var brīvi izvēlēties to veidu, kā palīdzēt kredītiestādei, un tas nav šobrīd pateikts likumā, jo tas ir atkarīgs no katras konkrētās situācijas, un no tā, kura katra konkrētā banka ir, un tas ir jālemj konkrētā gadījumā, vai tās būs garantijas, vai tie būs depozīti, vai tā būs nacionalizācija, vai kas cits. Tāpēc nepamatoti ir izskanējusi tēze par to, ka vajadzēja obligāti piemērot, piemēram, Banku pārņemšanas likumu. Nē, tāds uzstādījums nevar būt, jo tas ļoti būtiski ierobežotu valsts iespējas. Valsts katrā konkrētajā gadījumā skatās tieši kura metode, kurš veids būtu visatbilstošākais. Taču, protams, ja tā ir valsts palīdzība, tad, kā jau es teicu, ir jāsaņem Komisijas atļauja. Atbildot uz jautājumu, vai liegšana akcionāriem saņemt pirmtiesības uz jaunās emisijas akciju iegādi, ir atbilstoša Satversmes 1. un 105.pantiem, asociācija uzskata, ka, jā, ir atbilstoši. Satversmes 105.pants nosaka, ka īpašumtiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Kā mēs redzam, tad šīs te akcionāru tiesību ierobežojums ir noticis Kredītiestāžu likumā, līdz ar to atbilst prasībām ietvert šo ierobežojumu likumā. Šis nav vienīgais gadījums, kad akcionāra tiesības ir ierobežotas, tā, piemēram, Kredītiestāžu likuma 28.panta ceturtajā daļā arī ir ierobežojums akcionāriem izmantot piederošo akciju balsstiesības tad, ja netiek ziņots par būtiskas līdzdalības iegūšanu. Arī Banku pārņemšanas likuma 4.panta trešā daļa nosaka, ka akciju atsavināšanas gadījumā nav piemērojami noteikumi par akcionāru pirkuma tiesībām. Svarīgi ir arī norādīt, ka kredītiestādes akcionāriem netiek atņemtas vai ierobežotas akcionāru tiesības uz turpmāko laiku. Šīs te tiesības viņiem nav tikai tajā gadījumā, kad tiek veiktas šīs te rekapitalizācija, kad tiek saņemts valsts atbalsts. Pēc tam un pirms tam nu labi pirms tam, bet pēc tam akcionāri var pilnā mērā izmantot visas akcionāru tiesības. Attiecībā uz pieteikumā minēto par to, ka šajā gadījumā jāuzskata, ka ir notikusi akciju piespiedu atsavināšana. Šādam apgalvojumam juridiska pamata nav, jo akciju īpašumtiesības viņiem paliek, akciju nominālvērtība arī ir saglabājusies, akciju tirgus vērtība iespējams ir pieaugusi un tāpat nekāda juridiska pamatojuma šādam argumentam nav. Mēs varam pievienoties arī tam apsvērumam, kas izskanēja jau tiesas sēdē, ka, ja akcionāra akcijas tiktu pārņemtas uz atsevišķa likuma pamata, tad iespējams šīs sekas akcionāriem būtu daudz sliktākas, jo tā vērtība, kādu viņi saņemtu, kā jau izskanēja, arī no FKTK pārstāvja, būtu tuvu nullei, bet šajā gadījumā, kad tiek veikts valsts atbalsts, tad viņi saglabā akcijas, kuru vērtība nākotnē iespējams tikai pieaugs. Asociācija piekrīt, ka apstrīdētajā normā ietvertajiem tiesību ierobežojumiem ir leģitīms mērķis. Tāpat šis mērķis ir novērst draudus kredītiestādes finansiālai stabilitātei, tādējādi aizsargājot noguldītāju intereses un atjaunojot uzticību iekšzemes banku sistēmai. Un nodrošinot valsts finanšu stabilitāti kopumā. Šīs normas mērķis ir nepieļaut un samazināt iespējamus zaudējumus finanšu sektorā un ekonomikā kopumā. Un šī norma ir vērsta uz kredītiestādes darbības turpināšanas nodrošināšanu un noguldītāju aizsardzību. Ņemot vērā iepriekš minēto, mēs

secinām, ka sabiedrības ieguvums apstrīdētās normas gadījumā noteikti ir daudz lielāks, nekā akcionāru zaudējums no viņu tiesību ierobežojuma. Tas īsumā viss.

G.Kūtris

Man ir viens tāds plašāks jautājums par to akcijas vērtību. Saeimas pārstāvis tiesas ēdē teica, ka pirms apstrīdēto normu piemērošanas pieteikuma iesniedzēju akcijām, tātad mazākuma akcionāriem, vispār nebija ekonomiskas jeb tirgus vērtības. Pieteikumā savukārt ir norādīts, ka tieši apstrīdētās normas piemērošanas rezultātā pieteikuma iesniedzēja akcijām samazinājās vērtība. Proti, ka dalības apmēra samazinājums novēršami izpaudās arī akciju vērtības kritumā. Tiesas sēdē arī pieteikuma iesniedzēju advokāts Tihonovs uzsvēra, ka ekonomiskā vērtība ir samazinājusies. Asociācija, sniedzot savu viedokli Satversmes tiesai, norādīja, ka akciju dalības apmērs samazinās tikai proporcionāli, taču tas nemainās absolūtos skaitļos, tas ir, nemainās nedz akciju skaits, nedz arī vienas akcijas vērtība. Neesot pamata arī uzskatīt, ka samazināsies arī akciju tirgus vērtība. Kas asociācijas uzskatā ir akcijas ekonomiskā vērtība, kas ir tirgus vērtība, kas tad nosaka šo tirgus vērtību, vai akcijām, kurām tirgus vērtība ir simboliska, vai tā ir nominālvērtība, vai kādas šeit tās attiecības ir?

K.Tola

Es varu pateikt tikai tādu asociācijas viedokli, tie arī nebūs tādi nostiprināti termini, bet principā ar tirgus vērtību mēs saprotam to vērtību, par kādu šo akciju var realizēt tirgū, respektīvi, par kādu var kādam pārdot. Tātad, ja neviens akciju nepērk, tad jautājumā, kāda ir akcijas tirgus vērtība, var teikt – nulle. Tātad, ja ir kāds pircējs, kas viņu ir gatavs nopirkt par vienu latu, var secināt, ka šī tirgus vērtība ir viens lats. Tas, ko mēs rakstījām savā viedoklī un ko es arī teicu šodien, ka akcijas nominālvērtība nemainās. Tas, ko mēģina teikt pieteicēji, ka viņu akciju vērtība, ja es pareizi sapratu, bet varbūt arī ne tik precīzi, ir samazinājusies tāpēc, ka ir samazinājusies viņiem piederošā proporcija. Bet es uzskatu, ka tā to nevar teikt, jo, ja kādam ir piecas akcijas ar nominālvērtību viens lats, tad arī pēc tam, kad valsts palielina pamatkapitālu, viņam paliek piecas akcijas ar nominālvērtību viens lats. Un tāpēc, ka valsts ir ieguldījusi šajā kredītiestādē naudu, ja pirms tam viņa, tas ir tikai tā spekulācijas par tēmu, protams, iespējams, ja mēs runājam par konkrētu kredītiestādi, bet faktiski tas nav arī šīs dienas uzdevums. Ja pēc valsts kapitāla ieguldīšanas šī tirgus vērtība, ja pirms tam viņa bija nulle, pēc valsts kapitāla ieguldīšanas, šo piecu akciju īpašniekam šo piecu akciju tirgus vērtība ir jau varbūt pieci lati. Jo jebkurā gadījumā papildus kapitāla ienākšana kredītiestādē palielina akciju vērtību.

G.Kūtris

Tiesnese Krūma.

K.Krūma

Es varbūt precizēšu – ja pirms valsts ir iesaistījusies pamatkapitāla palielināšanā ir bijuši kaut kādi simts procenti akcijas, no kurām pieci procenti ir, piemēram, mazākuma akcionāriem, tad pēc tam, kad valsts izdara iemaksas, izlaiž jaunas akcijas, tad kopējais akciju skaits simtu desmit procenti, no kuriem tāpat mazākuma akcionāriem ir tikai pieci procenti. Tā proporcija samazinās.

K.Tola

Nē, nu jā – proporcija samazinās, bet tas, ko mēs rakstījām, bija atbilde, pirmkārt, uz to, vai ir notikusi šo te akciju piespiedu atsavināšana. Un nekādu atsavināšanu pie labākās gribas tur nevar ieraudzīt, jo cik akciju, cik viņiem bija, tik viņiem arī palika.

K.Krūma

Jā, bet tā proporcionāli tā ietekme viņiem samazinās, jo no kopējā skaita viņu akciju procents ir kļuvis mazāks. Vai tam ir kāda nozīme bankas darbībā pēc tam, ja mazākuma akcionāru proporcija samazinās?

K.Tola

Jā, proporcija samazinās, bet šeit ir jāņem vērā, kā es teicu, tas, ka tas ir tomēr īpašs gadījums. Ja banka, vienkāršoti izsakoties, iet uz grunti, par kādu ietekmi šeit var būt runa. Valsts nāk palīdzēt un iegulda naudu pamatkapitālā, un, protams, tā ietekme proporcionāli mazliet samazinās. Kā es jau minēju, mēs redzam, ka tur tomēr ir tādi trīs svarīgi iemesli, kāpēc tas ir normā noteikts.

G.Kūtris

Vai principā varētu būt arī mazākuma akcionārs kāds, kuram īstenībā ir zelta akcijas, kurš var pievienoties vienam vai otram akcionāram., līdz ar to izšķirt kādu jautājumu? Kā saka, akcija, kuras tirgus vērtība ir ļoti liela.

K.Tola

Iespējams, jā.

G.Kūtris

Tiesnesis Balodis.

K.Balodis

Jūs savā runā pieminējāt Eiropas Komisijas lēmumus. Sakiet, vai Eiropas Komisija konkrētajā gadījumā attiecībā uz Parex bankas pamatkapitāla palielināšanu ir akceptējusi atkāpšanos no otrajā direktīvā paredzētā minimālā mazākuma akcionāru aizsardzības standarta. Un, ja jā, tad varbūt Jūs varētu citēt konkrēti, kur tas ir rakstīts un kurā dokumentā?

K.Tola

Es centos teiksim analizēt šīs normas pamatotības, norobežoties no konkrētā Parex gadījuma, jo asociācijai nav tik daudz informācijas kā teiksim pieteicējam vai atbildētājam, vai uzraugošajai institūcijai. Un arī runā es neminēju konkrētus Eiropas Komisijas lēmumus tieši par Parexu. Es minēju tos Eiropas Komisijas lēmumus, kas saistīti ar politikas noteikšanu valsts palīdzības saņemšanai finanšu krīzes apstākļos. Līdz ar to es nevaru komentēt konkrētos Eiropas Komisijas lēmumus par Parex gadījumu, jo es neesmu arī tos pētījis.

G.Kūtris

Skaidrs. Tad jautājums saistībā ar šo pašu. Principā tad, kad tiek izstrādāts kāds ar kredītiestādēm saistīts likumprojekts, Jūsu asociācijas viedokli parasti uzklausa. Ir tā?

K.Tola

Parasti bieži vien mūs informē un pajautā viedokli.

G.Kūtris

Vai saistībā ar šo apstrīdēto normu Jūsu viedoklis arī tika uzklausīts?

K.Tola

Jā, mūs informēja un asociācijai nebija iebildumu.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, kā Jūs izprotat šo apstrīdēto normu. Vai šobrīd to varētu piemērot jebkurai kredītiestādei, kurai ir radušās lielākas vai mazākas finansiālas grūtības?

K.Tola

Jā, varētu, ja tiktu izpildīti nepieciešamie priekšnoteikumi. Tātad, ja valde, kā minēts apstrīdētajā normā, to ierosinātu, un ja ministru Kabinets pieņemtu attiecīgu lēmumu. Un, protams, kā jau es teicu, tā kā rekapitalizācijas shēma nozīmē valsts atbalstu, tad būtu jāsaņem Eiropas Komisijas atļauja.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, vai Jūs pieļaujat arī, un Jūs kā kredītiestāžu pārstāvji, asociācijas pārstāvji, vai Jūs pieļaujat arī situāciju, ka valde varētu griezties pie valdības un valsts ieguldītu atbalstu vai pārņemt, nosacītu pārņemt, kredītiestādi arī tad, kad finansiālās grūtības bankai nemaz nav?

K.Tola

Principā tādā gadījumā būtu jāatskaitās Eiropas Komisijai un tiktu uzsāktas atbilstošas procedūras. Kā jau es minēju, Eiropas kopienas dibināšanas līgums valsts atbalstu principā nepieļauj, jo tas kropļo konkurenci.

G.Kūtris

Bet Jūs teicāt, ka valsts atbalsts var izpausties ne tikai ieguldot naudu.

K.Tola

Mēs runājam tieši par apstrīdēto normu. Un es jau minēju, ka apstrīdētajā normā ir atspoguļota rekapitalizācijas shēma, kas pēc savas definīcijas ir valsts atbalsts. Jo tā ir piemērojama tieši konkrētai kredītiestādei. Tas nebūtu valsts atbalsts tādā gadījumā, ja valsts pateiktu, ka tagad visas kredītiestādes, kas ir Latvijā, mēs tagad piedāvājam, kura grib, teiksim, palielināsim par 100 miljoniem vai, es nezinu, 200 miljoniem pamatkapitālu.

G.Kūtris

Bet tikai ne iepriekšējie akcionāri.

K.Tola

Un uz visiem vienlīdzīgiem noteikumiem, tad varētu vēl runāt, ka tas nav valsts atbalsts. Bet arī tad, ja tā kredītiestāde nebūtu maksātspējas grūtībās.

G.Kūtris

Varētu būt, ka valsts sekmē, ka piesakās dažas personas, kas grib piedalīties bankas pamatkapitāla palielināšana, tikai ne iepriekšējie akcionāri, un tādā veidā valsts ir sekmējusi kādas kredītiestādes pārņemšanu citu akcionāru rokās?

K.Tola

Atšķirībā no pieteicējiem es nesaredzu, ka šajā apstrīdētajā normā, protams, var jau tulkot ļoti gramatiski, bet es nesaredzu, ka tur ir iespēja Ministru kabinetam izlemt par valsts būtisku līdzdalību vai līdzdalības palielināšanu un pēc tam tiek izsludināts pamatkapitāla palielināšana, kur var piedalīties jebkurš. Tas ir, manuprāt, varbūt es kaut ko neesmu

izpratusi, bet, manuprāt, tas ir nonsenss, un par to šeit neiet runa. Ja Ministru kabinets ir nolēmis par valsts būtiskas līdzdalības palielināšanu, tad arī pamatkapitāla noteikumi ir domāti, lai tieši valsts ar saviem līdzekļiem palielinātu kredītiestādes pamatkapitāli, nevis tiktu pieaicinātas kaut kādas trešās personas.

G.Kūtris

Paldies! Vēl kādi jautājumi būtu? Tiesnesis Balodis.

K.Balodis

Jūs varētu precizēt savus izteikumus par tādu lietu. Jūs teicāt, ka mazākuma dalībnieku līdzdalības atšķaidīšana rekapitalizācijas rezultātā bija nepieciešama tāpēc, lai novērstu negodīgu konkurenci. Ja nebūtu apstrīdēto normu un mazākuma dalībniekiem būtu pirmtiesības un tā tālāk, es īsti nesaprotu, ar ko viņi negodīgi konkurētu šajā gadījumā.

K.Tola

Es tā mazliet neteicu, es neteicu par negodīgu konkurenci. Redziet negodīga konkurence tas ir viens jēdziens...

K.Balodis:

Jūs tā teicāt, es vienkārši gribu saprast!

K.Tola

Es teicu negodīga konkurence? Man liekas, es teicu konkurences kropļošana. Un tas ir pavisam cits termins. Tas nav termins negodīga konkurence. Negodīgi jūs konkurējat tad, ja viena kredītiestāde nomelno otru kredītiestādi, tad ir negodīga konkurence. Bet konkurences kropļošana tas ir termins no Eiropas tiesībām, un tur princips ir tāds, ka valsts atbalsts pats par sevi kropļo konkurenci. Un tāpēc tas ir pieļaujams tikai ļoti īpašos gadījumos, kas ir uzskaitīti Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā, vai arī tas tiek piešķirts ar Eiropas Komisijas atļauju. Ja, piemēram, valsts izlemtu, ka valsts tagad piešķir, piemēram, 100 miljonus pamatkapitāla palielināšanu, piemēram, Aizkraukles bankā. Pēc definīcijas tas jau būtu valsts atbalsts. Tātad Aizkraukles bankai viss ir kārtībā, valsts nepiedāvā ne Swedbankai, ne SEBam nevienam citam, bet piedāvā Aizkraukles bankai. Mēs tagad piedāvāsim jums 200 miljonus, tas pēc būtības ir valsts atbalsts. Un pārējās bankas līdz ar to ir sliktākā stāvoklī, jo viena banka ir saņēmusi valsts atbalstu. Un konkurence tādējādi tiek kropļota. Attiecībā uz konkrēto normu, tie akcionāri, kas ir šajā bankā, kurai tiek piešķirts valsts atbalsts, viņi ir labākā stāvoklī par tiem, kas atrodas citā bankā, kura nesaņem valsts atbalstu. Nu tā! Tas ir tas princips.

K.Balodis

Sanāk, ka uz Parex mazākuma akcionāru līdzdalības atšķaidīšanas rēķina varēja tikt samazināta konkurences kropļošana. Tā varētu teikt.

K.Tola

Jā, viņa tika samazināt, tika samazināta, jā! Jā!

G.Kūtris

Viens jautājumiņš attiecībā par mazākuma akcionāru tiesību aizsardzību. Sakiet, lūdzu, kur ir tas risks, ja pašiem akcionāriem ļautu izlemt par pamatkapitāla palielināšanu – kopā visiem akcionāriem, nosakot ātrāku termiņu? Un tikai tad, ja nevar vienoties, tad vairākuma akcionārs vai vienalga viņš sapulcē ir vairākums, nolemj par palielināšanu.

K.Tola

Mēs to saskatām tā, ka valsts palīdzība ir nepieciešama, tas nozīmē, ka kredītiestāde jau ir maksāspējas problēmas. Konkrētā situācijā šis akcionāru sadalījums var būt dažāds, var būt tā, ka, ja mēs runājam par Parexu, tur jau liela daļa bija valstij, bet abstrahējoties no Parexa, tiek sasaukta akcionāru sapulce un akcionāri nenolemj, ka viņiem ir vajadzīgs valsts atbalsts. Bet tajā pašā laikā valsts uzskata, ka nevar pieļaut šīs kredītiestādes bankrotu, jo tā ir sistēmiska banka. Līdz ar to tiek tomēr zaudēts laiks un tāpat ir jādomā par kaut kādu mehānismu, kādā valsts var veikt šo rekapitalizācijas shēmu. Respektīvi, akcionāru sapulces sasaukšana nebūt nenodrošina to, ka var tikt realizēta rekapitalizācijas shēma, kurā valsts sniedz valsts atbalstu.

G.Kūtris

No otras puses, kur ir nepieciešamība piemērot konkrētās normas tādā kredītiestādē, kur pašai valstij ir vairākuma akcionāru tiesības?

K.Tola

Tur ir jāskatās konkrētās kredītiestādes situācijas konkrētā brīdī. Tiešām mums nav bijis tik daudz informācijas, lai mēs varētu vērtēt kaut kādus valsts lēmumus attiecībā uz konkrēto kredītiestādi, cik tie pamatoti vai nepamatoti.

G.Kūtris

Paldies. Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvim ir, lūdzu, jautājumi?

A.Lošmanis

Jā, Godātā tiesa. Jautājumi faktiski man ir divi. Jūs atsaucaties uz 2008.gada 5.decembra, būsīm precīzi, nevis Eiropas Komisijas lēmumiem, bet tā ir komunikācija, tāpat ar citām Eiropas institūcijām, kur ir minēti šie te viedokļi par otrās direktīvas piemērojamību. Sakiet, lūdzu, no Eiropas tiesību viedokļa, jūsuprāt, šai komunikācijai ir augstāks spēks nekā līdzšinējai Eiropas Savienības tiesas judikatūrai attiecībā uz otrās direktīvas piemērošanu?

K.Tola

Sakiet, Jūs pats lasījāt šo Eiropas Komisijas komunikāciju?

A.Lošmanis

Jā, es lasīju, un tur ir skaidri un gaiši norādīts, ka līdzšinējais regulējums ir pietiekami strikts un neļauj faktiski izdarīt nekādas atkāpes ar atsauci uz judikatūru. Tāpēc ir jautājums, kas Jums liek domāt, ka šai komunikācijai būtu attiecībā uz Latviju lielāks spēks nekā judikatūrai?

K.Tola

Es pārlasīju šo komunikāciju vēl vakar un jāsaka, ka tajā es neatradu šo te dažādo viedokļu atspoguļojumus. Jūs iespējams runājat par citu dokumentu. Šī dokumenta nosaukums, kas saucas komunikācija „Finansu institūciju rekapitalizācijafinansu krīzes apstākļos, palīdzības ierobežošana līdz nepieciešamam minimumam un nodrošinājums pret konkurences kropļošanu”. Dokuments nav diez ko garš un iespējams Jūs kaut ko esat sajaucis. Bet, ja runā par tiesību aktiem, tad nevienā brīdī es neteicu, ka šī Eiropas Komisijas komunikācijai ir kāds noteikts spēks. Es gribēju tikai raksturot to laiku, kad tika

pieņemta apstrīdētā norma, kā arī parādīt šo te kontekstu par valsts palīdzību, par kuru lēma Eiropas Komisija. Tas arī viss.

G.Kūtris

Lūdzu. Vēl jautājumi.

A.Lošmanis

Faktiski, Jūs man nevarat sniegt atbildi, vai ir judikatūrai ir augstāks spēks vai nē!

K.Tola

Kādai judikatūrai?

A.Lošmanis

Judikatūrai par otrās direktīvas piemērošanu.

G.Kūtris

Es saprotu, ka tas ir domāts Eiropas Savienības tiesu prakse?

A.Lošmanis

Jā!

K.Tola

Kāds ir Jūsu jautājums? Tas jautājums ir cits es saprotu, tad runājiet nevis par komunikāciju, bet uzdodiet savu jautājumu, lūdzu!

A.Lošmanis

Tā tad jautājums ir, kāpēc Jūs uzskatāt, ja Eiropas Savienības judikatūrai šajā gadījumā nebūtu nekāda nozīme, un šī judikatūra skaidri un gaiši nosaka, ka šīs direktīvas ir strikti piemērojamas krīzes situācijās?

K.Tola

Manuprāt, es neko tādu neteicu.

A.Lošmanis

Kāds ir Jūsu viedoklis?

K.Tola

Par ko tieši?

A.Lošmanis

Labi. Otrs, Jūs teicāt, ka priekšrocība apstrīdētajā normā noteiktajai kārtībai, ka konkrēti ir zināms par cik ir palielināms pamatkapitāls. Sakiet, saskaņā ar Komerclikumu, ja tiktu palielināts pamatkapitāls – tas nebūtu zināms?

K.Tola

Tā doma šeit ir tāda, ka, protams, Jūs varētu iebilst un teikt, ka arī valsts var, kā ajau šodien izskanēja, neieguldīt šo pamatkapitālu un tad var būt situācija, ka tas pamatkapitāls netiek apmaksāts. Bet tā doma ir tāda, ka, ja Ministru kabinets nolemj, ka valsts būtiskā līdzdalība būs, piemēram, 200 miljoni, tad pamatkapitāls tiek palielināts par 200 miljoniem un tad skaidri ir zināms, ka tieši 200 miljoni arī būs šis te pamatkapitāls un valsts ieguldījums. Ja, turpretī, tiek saglabātas pirmtiesības esošajiem akcionāriem uz jaunās emisijas akciju iegādi, tad viņiem pienākas arī kaut kāda daļa no pasludinātā pamatkapitāla, bet nav zināms, vai viņi šo te pamatkapitālu apmaksās. Ja ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu, ka valsts piedalīsies ar būtisku līdzdalību, tomēr diezgan liela varbūtība, ka valsts ir pārliecināta, ka valstij šie līdzekļi ir un valsts šo pamatkapitālu apmaksās. Tāda bija tā doma.

A.Lošmanis

Tad man ir papildjautājums, Jūs tātad nesaskatāt šeit problēmu, ka 59.5 panta trešā daļa tomēr paredz valstij iespēju atkāpties?

G.Kūtris

Jums jautājums ir?

K.Tola

Es tikko to jau izskaidroju.

A.Lošmanis

Tātad Jūs sakāt – liela varbūtība?

K.Tola

Jā, es uzskatu, ka ja Ministru kabinets ir lēmis, tad tā varbūtība ir diezgan liela.

G.Kūtris

Vēl kādi jautājumi?

V.Tihonovs

Jā. Domāju kādi divi trīs ne vairāk. Sakiet, tā klausoties, es saprotu, ka es neko nesaprotu. Kad valsts pieņem lēmumu par valsts šo te palīdzību? Pirms vai pēc pamatkapitāla palielināšanas, pirms vai pēc akciju apmaksas, pirms vai pēc padomes lēmuma? Kad ir tas brīdis, kad valsts nolemj – jā, es bankai palīdzēšu?

K.Tola

Mēs varam skatīties apstrīdētās normas uzbūvi, ko Jūs jau analizējāt šodien. Tātad vispirms ir kredītiestādes valdes lūgums, tad ir Ministru kabineta lēmums, un pēc tam ir tātad kredītiestādes padomes lēmums par pamatkapitāla palielināšanu.

V.Tihonovs

Bet jautājums bija par...

K.Tola

Bet es lasu apstrīdēto normu!

V.Tihonovs

Es viņu arī varu nolasīt.

K.Tola

Ko Jūs no manis gribat?

V.Tihonovs

Kad valsts pieņem lēmumu? Kad ir brīdis, kad valsts nolemj piedalīties? Tas ir tas Ministru kabineta lēmums, vai tad, kad valsts ir nopirkusi jauni emitētās akcijas?

K.Tola

Es nesaprotu, par kādu lēmumu Jūs runājat, un ko Jūs gribat no manis dzirdēt.

V.Tihonovs: Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu par valsts būtiskas līdzdalības iegūšanu, vai šis ir tas lēmums, uz kā pamata valsts pēc tam iegūst būtisku līdzdalību?

K.Tola

Es saprotu, ka jā. Pēc apstrīdētās normas tā izriet.

G.Kūtris

Tas ir Komerčbanku asociācijas pārstāves viedoklis.

V.Tihonovs: Labi. Tad otrs jautājums, par cik man bija trīs. Sakiet, Komercbanku asociācija, ja valsts ir nolēmusi piedalīties, kas ir tie kritēriji, kas valstij ļauj pēc tam nepiedalīties, kā noteikts trešajā daļā?

K.Tola

Jūs šobrīd vēlaties, lai es komentēju valsts lēmumu kādā hipotētiskā gadījumā, kurš vispār vēl nav iestājies? Kāpēc valsts ir izlēmusi nepiedalīties?

V.Tihonovs

Nē, nē, nē. Es mēģinu...

G.Kūtris

Lūdzu, atcerieties, ka mūsu pieaicinātā persona ir no Komercbanku asociācijas.

V.Tihonovs

Es tikai gribētu dzirdēt viedokli par trešo daļu...

G.Kūtris

Tātad, kāds ir Jūsu viedoklis, vai valsts varētu atteikties no dalības, ja vienreiz valdība jau ir lēmusi piedalīties...

V.Tihonovs

Nevis, vai varētu, bet kādiem nosacījumiem jābūt, jo trešā daļa nosaka, ka var nepiedalīties. Ir speciāla trešā daļa – ja nepiedalās, nav apmaksājusi... valsts.

G.Kūtris

Atklāti sakot, Asociācijas viedoklis, kā varētu būt, ja valsts nepiedalīsies, tas ir... To var prasīt valdībai varbūt vai Saeimai.

V.Tihonovs

Gribējām to leģitīmo mērķi... Nu, labi, jā. Tad man vēl viens jautājumiņš par šo te otro daļu, ka līdzšinējiem akcionāriem nav pirmtiesību iegādāties jaunās emisijas akcijas. Tātad Jūs viedoklis – kāpēc valstij ir, ja viņa ir akcionārs, šīs te pirmtiesības?

G.Kūtris

Vienkārši Jūsu viedoklis.

K.Tola

Tas ir jautājums par ko? Par šo apstrīdēto normu vai par konkrēto Parex gadījumu? Es jau teicu, ka es negribu iedziļināties konkrētajā Parex gadījumā, jo mums kā asociācijai nav pietiekami daudz informācijas, ne par to cik un kam bija akcijas...

G.Kūtris

Jautājums drīzāk bija abstrakts. Sakiet, lūdzu, kādas ir Jūsu domas, ja valsts kā akcionārs sev saglabā pirmtiesības iegādāties jauno akciju emisiju, un savukārt pārējiem nav šādu. Kaut gan valsts ir tāds pat akcionārs.

K.Tola

Es lasītu apstrīdēto normu un secinātu, ka otrajā daļā iet runa par visiem līdzšinējiem akcionāriem tomēr.

G.Kūtris

Paldies!

V.Tihonovs

Man nav vairāk jautājumu.

G.Kūtris

Vai Saeimas pārstāvim būtu kāds jautājums?

M.Paparinskis

Nav, godātā tiesa.

G.Kūtris

Paldies! Lūdzu apsēžaties! Pieaicinātās personas ir uzklausītas, taču lietas skatīšanas gaitā tiesnešiem ir radušies jautājumi, ko mēs gribētu vēl precizēt gan pieteikuma iesniedzēja pārstāvim, gan arī Saeimas pārstāvim. Vispirms varbūt pieteikuma iesniedzēju pārstāvim. Tiesas sēdē Jūs teicāt tieši, ka mēs joprojām, ja godīgi, nezinām, kas īsti bankai ir akcionārs, jo valsts to principā slēpj. Sakiet, lūdzu, vai Komerclikums neparedz akcionāram tiesības tomēr to uzzināt no akcionāru reģistra?

V.Tihonovs

Nedod.

G.Kūtris

Nedod?!

V.Tihonovs

Mms ir vēstuļu čupa ar saraksti, varam

G.Kūtris

Akcionāru reģistrā ierakstāmās ziņas ir 235.pants, kur norādītas ziņas par akcionāriem, un 236.pants nosaka tiesības iepazīties ar akcionāru reģistru. Ar akcionāru reģistru sabiedrībā ir tiesīgi iepazīties akcionāri.

V.Tihonovs

Es pats piedalījos akciju sabiedrības sapulcē pagājušajā gadā. Iesniedzām rakstveida pieteikumus precīzi atbilstošus Komerclikuma pantam, ne tikai mūs noraidīja, mums pat ne uz vienu neatbildēja. Jo valsts nostāja ir ļoti lakoniska, ar akcionāriem komunikācijas nav. Ar akcionāriem komunikācija atsākās...

G.Kūtris

Kas šo akcionāru reģistru tur?

V.Tihonovs

Pēc likuma valde, bet, kur viņš ir, es nezinu.

G.Kūtris

Pie tam šīs tiesības Jums ir bez maksas saņemt izrakstu no akcionāru reģistra

V.Tihonovs

Mums ir daudz tiesību – iepazīties ar bilanci un visu pārējo, to mums arī nedeva. Mums atsākās komunikācija šī gada augustā, kad valsts noturēja parastu akcionāru sapulci. Vismaz kaut kāda komunikācija. Mēs varam iesniegt lielu kaudzi, un izcelt to, to, to teikumu. Godājamā tiesa, mēs arī bijām izvērtējuši vairākas iespējamās sabiedrības prasības un akcionāru prasības pret sabiedrību, pacēlām pašlaik tikai vienu civiltiesiskā kārtībā, kur akcionāri kompānijas vārdā tā saucamo Parexleasing Baltkrievijā pārdošanas darījumu, kurš ir, mūsaprāt, par pāris dolāriem...

G.Kūtris

Paldies! Jautājumu uzdod tiesnese Krūma.

K.Krūma

Jūs jau savā jautājumā komercbanku asociācijai norādījāt vai jautājāt, vai judikatūra ir augstāka par Komisijas komunikāciju. Man šajā sakarā ir jautājums, kuri ir tie tiesas spriedumi, kas ir pieņemti pēc komunikācijām?

A.Lošmanis

Mēs esam atsaukušies uz tiesas spriedumu, kas ir, protams, pirms komunikācijas, to mēs atklāti atzīstam.

K.Krūma

Kurš?

A.Lošmanis

Nu mums ir pieteikumā norādīts, tie ir, pirmām kārtām, tas ir Karellas un Keffallas spriedums...

K.Krūma

Kura gada spriedums tas ir?

A.Lošmanis

Tātad Karella, tas ir 1991.gada...

K.Krūma

Komunikācija ir 2008.

A.Lošmanis

Jā. Nu, un tātad Eiropas Savienības tiesa 1992.gada 24.marta spriedums lietā, tad 1992.gada 19.novembra spriedums lietā. Līdz šim Eiropas Savienība nav izskatījusi pēc šīs komunikācijas šādus te jautājumus.

K.Krūma

Man nākamais jautājums ir, kā Jūs komentējat to, ka Komisijas komunikācijas nebalstās tikai uz Komisijas viedokli, bet arī ekonomikas un finanšu ministru viedokli?

A.Lošmanis

Protams, ka šīs komunikācijas rezultāts ir kaut kādu viedokļu apkopojums.

K.Krūma

Nē, tas bija viņu, ministru, uzdevums komisijai. Noformulēt.

A.Lošmanis

Tajā pašā laikā, šajā pašā komunikācijā, es norādīšu arī vēlāk uz dokumentu, kur faktiski ir norāde uz to, ka daudzviet arī, starp citu, arī Eiropas Centrālā banka, atsaucas uz līdzšinējo otrās direktīvas piemērošanas praksi.

K.Krūma

Nē, nē, nē, bet ekonomikas un finanšu ministri dod uzdevumu noteikt, ka tieši akcionāru aizsardzībai vai akcionāriem ir jānes kaut kādas sekas par to, kas ir noticis ar attiecīgo uzņēmumu.

A.Lošmanis

Pašreiz, cik man zināms, konkrētās likumdošanas iniciatīvās tas nav vēl pagaidām rezultējies

K.Krūma

Bet tas ir rezultējies visos četros Komisijas lēmumos.

V.Tihonovs

Es, ja drīkst, papildināšu...

K.Krūma

Par banku likvidāciju – Loyd's banka, Northern rock banka, Roskilde banka, Bradford banka

A.Lošmanis

Bet tas nav rezultējies direktīvās.

K.Krūma

Bet ja ir četri lēmumi, no kuriem neviens nav apstrīdēts.

V.Tihonovs

Godājamā tiesa, drīkst es papildināšu kolēģi? Es ceru, ka es neklūdos, bet mums ir divas lielas sadaļas, pirmkārt, izpildvaras jeb Eiropas Komisijas attiecības ar parlamentu un tiesu varu, kur ir diezgan strikti, ja kādam grib ierobežot tiesības, pamato. Otrs, Jūsu minētie četri gadījumi, jā, viņi ir, bet viņi ir savādāki – absolūti. Jo mums jau nav strīds par to, vai vispār valsts var palīdzēt bankai, un ja vispār palīdz, vai var ierobežot akcionārus. Par to jau nav strīds, apstrīdamā norma ir tāda, ka valsts saka, mēs jums vispār neko neļausim, nedosim nekādas tiesības, iespējas, mēs ar varu glābsim banku.

K.Krūma

Bet bija tieši tāda pati situācija visās četrās manis pieminētajās lietās.

V.Tihonovs

Vismaz es izpratu savādāk.

K.Krūma

Kuru konkrēti? Pieņemsim...

V.Tihonovs

Mēs nācām... East Capital – liels zviedru fonds, viņš nāca ar naudu. Ja Eiropas Savienībā kaut citā gadījumā būtu nākts ar naudu, nebūtu šādu te gadījumu.

K.Krūma: Roskilds banka ir viena no lielākajām Dānijas bankām, Northern rock banka – ir tieši tāda pati situācija. Tieši tāds pats strīds par īpašuma tiesību ierobežošanu līdz pat Lordu palātai. Visas prāvas zaudētas.

V.Tihonovs

Vai tad tur kaut vien akcionārs nāca ar tik daudz naudu, lai pietiktu glābt banku visu. Godājamā tiesa – nav šāda precedenta. Un otra lielākā atšķirība, būtiskā, es atvainojos, protams, ir, ka Eiropas Savienībā vispirms pieņēma likumdošanas paketes un tad glāba banku. Mūsu gadījumā pieņēma... Attiecīgā norma ko dod? Ka valsts ir iesaistījies bankas pamatkapitālā un pēc tam tad pārējiem samazina līdzdalību. Mēs jau saprotam šo te visu, tāpēc es pašā sākumā, atbildot uz tiesas priekšsēdētāja jautājumu par šo te krīzi un arī redzot tiesas gaitu, ko mēs redzējām, ka izpratne par terminu „krīze” ir dažāda visiem. Mēs sakām, labi, tad ieliekam tiesību normā kaut kādus kritērijus, lai mēs saprotam vismaz, par ko ir runa.

A.Lošmanis

Es papildināšu par šo jautājumu, par Northern Rock, cik man zināms, tur bija galvenais jautājums par atlīdzību bankas nacionalizācijas gadījumā. Ja es zinu, ka valdība šo

gadījumu ir pieminējusi, bet tas ir jautājums par atlīdzību, ja banka tiek piespiedu ceļā nacionalizēta. Mēs par šo aspektu šeit nerunājam. Northern Rock gadījumā neviens necēla pamatkapitālu, par to runa vispār negāja. Man nav zināms, ka kāda cita valsts būtu ieviesusi šādu te regulējumu, kas būtu pretējs otrās direktīvas regulējumam, jo piespiedu atsavināšana nav saistāma ar otrās sabiedrību direktīvas regulējumu. Tāpēc šeit mēs saskatām tomēr būtiskas atšķirības. Vienā gadījumā runa ir par taisnīgas atlīdzības apmēru, otrā gadījumā ir jautājums, vai akcionāriem ir saglabājamas šīs tiesības pamatkapitāla palielināšanas procedūras laikā.

K.Krūma

Man vēl otrs īss jautājums ir par to, ka savā 2008.gada lēmumā Eiropas Komisija norāda, ka pašreizējos apstākļos un, ņemot vērā bankas kredītreitingu, neviens saprātīgs investors nebūtu garantējis Parex refinansēšanu. Bankas likviditātes un investora neesamība ir paliecināta vēl vairākos šīs pašas komunikācijas punktos. Tad kāda jēga šādos apstākļos būtu bijusi no akcionāru sapulces, ja neviens saprātīgs investors, nevarētu būt garantējis bankas refinansēšanu. Nav runa par Jūsu pārstāvēto akcionāru kaut kādu daļu pirkšanu, bet par visas Parexa bankas refinansēšanu.

V.Tihonovs

Tas ir viens miljards. Mēs...

K.Krūma

Valsts kopā ir garantējusi 1,5 miljardus.

V.Tihonovs

Brīvie naudas līdzekļi vienam no pieteicējiem 2008.gada decembrī – 600 miljoni latu. Ja viņam būtu kāds pajautājis, vai Jūs varat iedot 1,5 miljardu latu. Pieļauju, ka jā, jo 600 bija brīvie, ko mēs arī iesniedzām lielā mapē. Mūs, godājamā tiesa, ja var šo te procesu, es diemžēl, bet biju šur tur arī kaut kā vairāk informēts par visādiem šādiem pasākumiem. Kaut vai to pašu slaveno Bankas Baltija – mēs ļoti daudz ko ieguvām no lieciniekiem, kas notiek valstī arī devītajā un desmitajā gadā. Kāpēc es to minu šādam ievadam? Eiropas Savienība un Eiropas Komisija lēma par finansējumu. Pieņemot, ka tas, ko saka valsts, ir pareizi, tiesiski un pieņemami. Brisele vispār ietur cietu nostāju, ka nacionālās likumdošanas ievērošana, atbilstību konstitūcijai, viņi nejaucās, jo tā ir suverēnā valsts tomēr. Kāpēc es to saku? Tāpēc, ka mana personīgā pārliecība – diemžēl, bet Latvijas valsts valdība daudz ko slēpa par tiesiskiem instrumentiem, procedūrām un akcionāru attiecībām, tāpēc Eiropas Komisija deva savu apkārtrakstu ļoti garu, norobežojoties un vairākas reizes uzjautājot, kas jums ir mazākuma akcionāri, vai viss būs kārtībā ar nacionālo likumdošanu. Atbilde bija – jā, vienmēr. Un pēdējais, īsa piezīme. Slavenais konsultants Namura, ja es neklūdos, viņi saredzēja pašā sākumā pirms vispār valsts iesaistījās ar Karginiem un Krasovickiem, kā nu viņus tur godāt, viņi pateica, ir viens risks – mazākuma akcionāri. Nevis kā mazākuma, tāpēc ka viņi ir maiz, bet tāpēc ka jābūt tiesiskam risinājumam, ko ar viņiem darīt. Eiropas Savienībā tas ir pateikts, tāpēc tālākajā korespondencē šim jautājumam arī pieskārs ar lūgumu – valsts atrisiniet, lūdzu.

G.Kūtris

Jautājumi? Tiesnesis Balodis, lūdzu.

K.Balodis

Man radās viens jautājums saistībā ar Eiropas Komisijas 2010.gada 15.septembra lēmumu par valsts atbalstu, kuru Latvija plāno saistībā ar AS „Parex banka” restrukturizāciju. Šis lēmums, proti, viņa 147.pagrāfs jau tika pieminēts tiesas sēdē pirms divām nedēļām, bet varbūt pieteikuma iesniedzējs varētu tā precīzāk argumentēt savu viedokli par nedaudziem teikumiem, kas ir šajā 147.pagrāfā. Man priekšā ir angļu teksts un te ir norādīts, ka papildus tam, ka ir izstājušies vairākuma akcionāri, arī mazākuma akcionāru līdzdalība ir ievērojami atšķaidīta, un šī viņu daļa ir samazinājusies no iepriekšējā līmeņa 15.2% līdz 3.7%. Tātad Eiropas Komisijai ir bijis zināms mazākuma akcionāru liktenis rekapitalizācijas rezultātā. Vai Jūs neuzskatāt, ka tas nozīmē arī tā kā Eiropas Komisijas akceptu tam, ka Latvija varēja atteikties no otrajā Sabiedrību direktīvā ietvertā mazākuma akcionāru aizsardzības standarta? Kā Jūs komentētu tieši šo Eiropas Komisijas konstatējumu? Manuprāt, tas ir samērā svarīgi, lai tad izvērtētu...

A.Lošmanis

Jā, es varētu komentēt šo konstatējumu. Tik tiešām, kā jau Jūs pareizi sakāt, tas ir konstatējums, ka šīs te dalības apmērs ir kritis no 15.2% līdz 3.7%. Taču, ja vadās tīri no Eiropas tiesību aktiem, šāds secinājums absolūti nedod pamatu uzskatīt, ka tādā veidā Eiropas Komisija ir akceptējusi atkāpi no direktīvas, jo galu galā pati direktīva arī paredz, ka akcionāru pirmtiesības var izslēgt un šis te tiesiskais risinājums būtu šo pirmtiesību izslēgšana ar pašas akcionāru sapulces lēmumu. Līdz ar to šis secinājums pagaidām nedod mums iespēju domāt, ka tādā veidā ir pieļaujama atkāpe no otrās direktīvas. Ja nemaldos, tas ir direktīvas 29.pants, kurš nosaka, ka var akcionāru sapulce atkāpties no pirmtiesībām, noteikt, ka pirmtiesību nav. Komerclikumā šis regulējums ir drusku izvērstāks, jo tur ir noteikta palielināšana ar īpašu mērķi. Vēlreiz uzsveru, tik pat labi no šī te Komisijas secinājuma varētu spriest, ka Komisija domājusi, ka šis lēmums pieņemts ar pašu akcionāru piekrišanu. Tāpēc no šīs konstatācijas nevar izdarīt kaut kādus secinājumus par atkāpšanos no otrās direktīvas. Mūsaprāt, līdzšinējā Eiropas Savienības judikatūra to skaidri un gaiši pierāda.

V.Tihonovs

Papildus teikums, līdzīgi kā pirmajā tiesas sēdē, man veidojas priekšstats un es šādas bažas vēlētos vērst arī tiesai, vēlos vērst arī tiesai uzmanību, ja mēs lasām šī te lēmuma 13.punktu, piemēram, tā kā Parex banka nonāca grūtībās, tā tika daļēji nacionalizēta. Ja mēs lasām 16.punktu, kurā rakstīts, kurā rakstīts, sākas teikums – pēc bankas nacionalizācijas Latvija nolēma īstenot glābšanas pasākumus. Man šādi citāti liek secināt, ka Latvijas valsts Eiropas Savienībai vai Eiropas Kopienai bija minējusi, ka dažiem atņēmām, kompensāciju izmaksājām pārējie piedalīties negrib, ja vajadzēs arī atņemsim. Es atvainojos par tādu vienkāršu lakonismu, bet tas liek secināt, ka tā informācijas bāze ļoti skrupuloza, un to 147.punktu – esnekādīgi nevarētu uzskatīt, ka Eiropas Komisija kaut kam piekritusi, ka šāda būtu attieksme pret akcionāriem tieši konkrētajiem, kas ir pieteikuma iesniedzēji, ka būtu pareiza. Ja mūsu vispār akcionāri, tas man pēdējais teikums, Parex bankā, tad publiskā telpā tika sadalīti nosacīti divās grupās – tās, saucamie tiešām maziņiem, kuriem bija 500 – 1000 akcijas un kas lielākā daļa bija Latvijas Republikas

rezidenti vai savukārt nerezidenti, un šie te lielie starptautiskie finanšu investoru kompānijas, par kurām patiesībā ir aizmirsts.

G.Kūtris

Paldies! Tiesai ir daži jautājumi arī Saeimas pārstāvim. Pagājušās sēdes daļā Leiškalna kungs attiecībā uz gadījumiem, kam ir domāta apstrīdētā norma, norādīja, ka var rasties situācija, ka vispār nav krīzes situācija, bet vienā kredītiestādē konkrēti ir iestājusies krīze. Savukārt, Jūs pašā sākumā un arī atbildes rakstā kā leģitīmo mērķi normai norādījāt saistot to ar krīzes situāciju, proti, ekonomisku un ekonomisku krīzi valsts mērogā. Vai Jūs varētu precizēt Saeimas viedokli par šo leģitīmo mērķi un kad tad šī norma, kādos apstākļos piemērojama?

M.Paparinskis

Saeimas pozīcija ir tā, kas ir pausta tās atbildes rakstā. Tas ir pamatā vērsts uz situācijām, kad ir vispārēja krīze, bet droši vien nevar pilnībā izslēgt situāciju, kad vienā bankā, kas ir ar tik lielu būtiskumu, ir krīze, kas pamato normas attiecināšanu uz šo situāciju.

G.Kūtris

Otrs jautājumiņš ir, saki, lūdzu, tad, kad pieņēma apstrīdēto normu – 2009.gads, sākums, es saprotu, ka Saeimai bija zināms Eiropas Komisijas Padomes devītā gada 8.janvāra lēmums par savstarpējās palīdzības piešķiršanu Latvijai? Un šajā lēmumā trešā panta devītajā daļā paredz nodrošināt, runa ir par nacionalizāciju konkrētai bankai? Varbūt saistībā ar to arī otrs jautājums, tāpatās arī vienpadsmitā februāra lēmums – 30.punkts, kur runā par taisnīgu kompensāciju mazākuma akcionāriem. Saki, lūdzu, kā tas iet kopā ar šīs apstrīdētās normas pieņemšanu, zinot, ka nav nekāda bijusi runa par atšķaidīšanu vai mazākuma akcionāru izstumšanu?

M.Paparinskis

Mēs runājam par Komisijas 2009.gada 11.februāra lēmumu.

G.Kūtris

8.janvāra un 11.februāra.

M.Paparinskis

Jā. Komisijas 11.februāra. 9.punts – ir norādīts, ka nevar izslēgt, ka arī šīs akcijas tiks pilnībā nacionalizētas un attiecībā uz to, ko akcionāri varētu iegūt, tātad Latvija ir apstiprinājusi, ka kompensācija tiktu izmaksāta atbilstoši Banku atbalsta likumam, maksimālā cena, ko akcionāri iegūtu būtu tirgus vērtība mīnus valsts atbalsts. Un, kā mēs saprotam, tas korelētu nullei. Tas nav izslēgts. Pēc tam 2009.gada 11.maijā 12.punkts to lasu kopā ar 5.punktu, tātad 5.punkts norāda, ka šobrīd ir 84,83, 12.punkts norāda, ka tiks izlaistas jaunas akcijas, valsts tās nopirks un pēc kapitāla celšanas valstij būs 95,30%. Tā kā es saprotu to piemērošanas situāciju –februāra lēmums atstāj šīs abas iespējas atvērtas, maija lēmums gāja pa pirmo ceļu. Ja mēs būtu gājuši pa februāra lēmuma pielāvuma ceļu, akcionāriem nebūtu nevienas akcijas, bet viņi iegūtu nulle latus, nulle santīmus. Ejot pa to ceļu, kas bija maija lēmumā, akcionāri ir saglabājuši visas savas akcijas.

G.Kūtris

Otrs jautājums, sakiet, lūdzu, kādā no Eiropas institūciju lēmumiem līdz apstrīdētās normas pieņemšanai ir vērtēts par to, ka akcionāru sapulce nevar lemt par kapitāla palielināšanu, par pirmpirkuma tiesībām?

M.Paparinskis

Eiropas tiesību regulējums šajā jautājumā pārklājas ar to, kas Latvijas kontekstā mēs runājam par 105.panta otro teikumu, proti, par nepamatotā labuma negūšanu Latvijas tiesību izpratnē, par konkurences izkropļojumu Eiropas tiesību izpratnē. Jautājums par operativitāti ir cits jautājums, un tas ienāk caur nepieciešamību nodrošināt kapitāla pietiekamību, lai tā būtu ātra un efektīva.

G.Kūtris

Es vēlreiz precizēšu, sakiet, lūdzu, vai Eiropas Komisijas vai kādas citas iestādes sanāksmē vai vēstule – kur ir rakstīts, ka akceptē, ka akcionāriem nav tiesības lemt par savu pamatkapitāla palielināšanu.

M.Paparinskis

Tas neizbēgami izriet no 2009.gada 11.maija lēmuma, kur

G.Kūtris

Es atvainojos, kad pieņēma apstrīdēto normu?

M.Paparinskis

Apstrīdēto normu pieņēma martā

G.Kūtris

Martā. Līdz šai apstrīdētai normai Eiropas Komisija deva kādu akceptu šādam risinājumam?

M.Paparinskis

Norma tika piemērota tikai pēc tam, kad komisija bija devusi akceptu. Norma netika piemērota, tādēļ arī pirmā kapitāla celšana pēc normas bija tieši maijā, jo maijā Komisija bija devusi akceptu. Pēc tam uzreiz kapitāls tika pacelts. Vispirms tiek pieņemts likums, pēc tam Komisija 12.punktā piekrīt šāda rakstura kapitāla celšanai, pēc tam norma tiek piemērota.

G.Kūtris

Tātad Eiropas Komisijas akcepts bija pēc likuma pieņemšanas.

M.Paparinskis: Būtu grūti iedomāties, ka...

G.Kūtris

Šādai procedūrai...

M.Paparinskis

Jā, šajā gadījumā runa ir par to, ka, lasot 12.punktu, Komisija acīmredzami zināja to, ka šajā norāda uz to, ka ir privātie akcionāri, norāda, ka tiks izlaistas jaunas akcijas, norāda, ka valsts šīs akcijas nopirks un ka valstij proporcija no 84,83 celsies uz 95,30. Un šie ir tie juridiskie līdzekļi, kurus nodrošina apstrīdētā norma, proti, pirmtiesību neizmantošana.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, Jūs 6.septembra sēdē teicāt, atbilstoši Kerafina lietai (ECT laikam tas ir, nē, Kopienų tiesai), Komisija ir tiesības atļaut atkāpties no direktīvas valsts atbalsta ietvaros.

Vai Jūs esat pārliecināts, ka šis apgalvojums tiešām atbilst Kerafina sprieduma nolēmuma daļā otrajā punktā secinātajam?

M.Paparinskis

Jā, es esmu pilnīgi par to pārliecināts. Es varu paskaidrot savas pārliecības avotus plašāk.

G.Kūtris

Tajā secinājumu daļā aiz komata ir..., ka šis lēmums... nevar tikt interpretēts...

M.Paparinskis

Jā, skaidrs, tātad... Tātad Kerafina lietas nolēmumā otrais vai...

G.Kūtris

Jā, otrais punkts. Nolēmumu daļas otrais punkts.

M.Paparinskis

Jā, bet tas neattiecas... trešais punkts attiecas uz valsts... otrais punkts neattiecas uz valsts atbalstu. Mūsu tēze attiecas...

G.Kūtris

Vai šis spriedums Jūs lietā vispār ir jāizmanto argumentācijai? Jūs varbūt pēc pārtraukuma varēsiet paskatīties. Tā, jautājums vēl par ECT lietām. Lēmumā, nē, spriedumā Holčeks pret Poliju, tur ir norādīts par faktiskajiem apstākļiem, par attiecībām ar bankas finansiālajām problēmām. Sakiet, lūdzu, vai ņemot vērā šo lēmumu, var apgalvot, ka pieteicēja akcijām attiecīgajā lietā bija kāda tirgus vērtība.

M.Paparinskis: Godātā tiesa, es ārkārtīgi atvainojos, es beidzot atradu to paragrāfu Kerafina lietā, uz ko es balstījos. Es runāju par 20.paragrāfu, proti, 20.paragrāfs, ko Saeima iepriekšējā reizē bija tulkojusi šādi – rīcības brīvības, ko Komisijai dod Līguma 93.pants (šobrīd 108.pants) attiecībā uz valsts palīdzību, neļauj Komisijai atļauj dalībvalstīm atkāpties no Kopienas tiesību normām. Un šeit nāk svarīgākā daļa – citādāk kā tām, kas attiecas uz Līguma 92.panta (šobrīd 107.panta) pirmās daļas piemērošanu. Tātad atšķirības starp Kerafina lietu un šo lietu – vispārējais princips, kā es iepriekšējā reizē teicu ir norma un izņēmums. Šajā gadījumā mūs interesē izņēmums. Jautājums, kas, mūsaprāt, ko Kerafina lietas 20.paragrāfs uzdod ir, vai šī situācija attiecas uz 107.panta piemērošanu. Šeit, manuprāt, ļoti erudītus komentārus sniedza Komerbanku asociācijas pārstāve. Ja mēs skatāmies valsts atbalsta gudrās grāmatas, tad rekapitalizācija ir viens no visparastākajiem valsts atbalsta veidiem. Un šajā gadījumā nepamatota labuma gūšana, proti, apstākļi, ka nekādā veidā netiek kontribuēts bankas glābšanai, izpaustos kā nepieļaujams valsts atbalsts. Kerafina lieta bija citāda, man šķiet, ka to pieminēja pagājušajā reizē eksperte valsts atbalsta jautājumos, Kerafina lietā bija jautājums par programmu. Tātad bija saskaņota vispārējā programma, šajā gadījumā ir runa par konkrētā tikai Latvijai nav saskaņots Kredītiestāžu likuma 59.5 pants kā programma. Latvijai ir jāiet uz Eiropas Komisiju katru reizi, kad tas tiek piemērots. Tajā reizē ar Kerafinas lietu gan lēmumā, gan tiesas spriedumā, tas ir šeit tālāk te ir 21.paragrāfā. Eiropas Komisija visai nepārprotami neļāva šādas normas iemērošanu. Tur bija tā kā tāda situācija vairāk bija tāda, ka apstiprināšana bija nosacīta ar to, ka Grieķija līdz noteiktam laikam mainīs likumu lai tas būtu atbilstošs direktīvai. Grieķijas arguments – bija tāds ļoti, ļoti šaurs jautājums, man šķiet, ka bija jāmaina līdz decembrim, jautājums bija tā, vai no laika, kad šis lēmums

ir pieņemts līdz lēmuma mainīšanas brīdim Komisija ir kaut ko akceptējusi. Šajā gadījumā situācija ir pilnīgi pretēja. Komisija ir šo procedūru apstiprinājusi. Šī lēmuma ietvaros, no Kerafina lietas mēs zinām, ka viņi uz tādām lietām skatās. Droši vien pēdējā lieta, ko es vēl vēlētos piebilst no tāda pragmatiska viedokļa, Komisijas viena no galvenajām funkcijām ir nodrošināt, lai Eiropas Savienības valsts pildītu direktīvu uzliktos pienākumus. Un attiecībā uz konkrēti šo direktīvu, Komisija ir vērsusies pret vairākām valstīm, tā kā tā ir reāla lieta, ko Komisija izvērtē un prasa. Šajā jautājumā, kā pats vēlākais Komisija zināja, ka 2009.gada 11.maijā šāda norma pastāv un šāda norma tiek piemērota. Un Komisija, cik mēs zinām, nav vērsusies pret Latviju ar prasību pēc vecā 226.panta, prasot pārtraukt. Tātad komisija, varētu teikt, divos veidos – gan caur valsts atbalstu, gan caur to, ka viņa nevērsas pret Latviju apstiprina to, ka Eiropas tiesību pārkāpumi šeit nav.

G.Kūtris

Skaidrs. Pagājušajā sēdē Daiga Lagzdiņa, kas ir speciālists valsts atbalsta jomās, teica tā, ka no atbalsta tiesību viedokļa nav nozīme tam, vai lēmumu pieņem valde vai padome. Sakiet, lūdzu, vai ri nepieciešamība nodrošināt valsts atbalstu saderībai ar Eiropas Savienības kopējo tirgu. Vai tur ir svarīgi vai attaisnojoši, ka lemšanu nodod nevis akcionāru sapulcei, ne padomei, bet valdei?

M.Paparinskis

Mēs pievērsām pagājušajā reizē tiesas uzmanību Komisijas konsultācijai, kas ir notikusi tieši šogad. Konsultācijai par jauna normatīva regulējuma pieņemšanu valsts krīzes jomā. Mēs arī citējām no vairāku valstu atbildēm. Šīs konsultācijas 69.jautājums uzskaitīja veselu rindu direktīvu normu, par kurām Komisija jautāja, vai tā būtu laba ideja, ja krīzes situācijā šādu normu nebūtu. Un 25. un 29. šie direktīvas pantiem bija vieni no piedāvājumiem normām, kuras būtu labi, ja tās nebūtu. Un pēc tam, ja mēs skatāmies gan uz kopsavilkumu, gan uz konkrētajām atbildēm, Komisija atbilžu apkopojumā neidentificēja nevienu valsti, kura būtu teikusi – nē, šādas normas ir jāpatur. Visas valstis atbildēja vai nu apstiprinoši vai arī tieši to neminot, tādas valstis es laikam īpaši pieminēju, ņemot vērā mūsu kolēģu hermanofiliskās tendences, īpaši pieminēju Vāciju un Austriju, kuras ir ārkārtīgi atbalstījušas atkāpšanos no šādām normām, bet arī Angliju, Franciju, Zviedriju līdzīgi.

G.Kūtris

Vai tad Vācijā akcionāriem tiesības nebija lemt?

M.Paparinskis

Šis ir jautājums par to, vai krīzes gadījumos valstij būtu jāatkāpjas no šādām direktīvām? Un Vācija atbildēja – jā, protams.

G.Kūtris

Jautājums. Tiesnesis Balodis.

K.Balodis

Es tā ar prieku raugoties uz Jūsu tiešām zināšanām par to, kas notiek ārpus Latvijas, man tiešām radās jautājums, varbūt Jūs varēt nosaukt kādu piemēru arī citā Eiropas Savienības valstī, kur arī citās valstīs bankām bija nepieciešamarekapitalizācija un kādu piemēru, kad Eiropas Savienības valstī, kur būtu tikusi pieņemta līdzīga norma kā apstrīdētā norma, un

arī piemērota. Vai tāds piemērs citur Eiropas Savienībā ir? Tā intereses pēc radās tāds jautājums.

M.Paparinskis

Tik tuvu mēs neesam pētījuši. Droši vien atbilde ir tāda, erudītā valsts atbalsta pārstāve šodien nav tiesas sēdē, tad es varu runāt ar lielāki pārliecību, ka mani neprecizēs, es saprotu, ka ir ļoti sarežģīti runāt par salīdzinājumiem valsts atbalsta jautājumos ar dažādām valstīm. Jo ir ļoti daudz atšķirības, kas var notikt. Var būt atšķirības starp saskaņojumu programmu līmenī, un es saprotu, ka Vācijas situācijā šis saskaņojums bija tieši programmas līmenī vai arī saskaņojums individuālā uzņēmuma gadījumā. Ir jautājums par to, kādus valsts atbalsta pasākumus valsts piemēro. Latvijā šis būtiskākais apstāklis ir tas, ka kapitāla palielināšana ir tikai viens, pārņemšana, depozīti, galvojums, kapitāla pārņemšana. Savukārt Vācijas piemēros runa ir pavisam par kaut ko citu. Es teiktu, ka šeit vairāk droši vien tie divi aspekti – viens ir tiesneses Krūmas jautājumā norādītie lēmumi parāda, ka ir dažādi veidi, kādā iepriekšējie akcionāri var nest savu slogu. Mēs īpaši iepriekšējā reizē norādījām uz HSH Nordbank lēmumu attiecībā uz Vācijas banku, kur Komisija norādīja, ka apstāklis, ka iepriekšējie īpašnieki nebija pilnībā izšķīdināti ir kaut kas, kas ir uzskatāms par nepamatotu labuma gūšanu. Faktiski secinājums no tā ir, lai Vācija varētu ieviest valsts atbalstu atbilstoši šīm normām, Vācijai arī vajadzēs radīt kaut kādas satura līdzīgu institūtu. Droši vien pati pēdējā atbilde ir tāda, ka mums nav pat jāmin un jāskatās, ko katra valsts ir darījusi, mēs zinām ar pilnīgu skaidrību Eiropas institucionālo pozīciju. Komisija ir tieši piedāvājusi atkāpties no 25., 29.panta dalībvalstu un institūcijas ir lielā vienprātībā tam piekritušas. Kā es saprotu Eiropas likumdošanas procesu, tas nozīmē, ka varbūt ne pašā tuvākajā laikā, bet neizbēgami līdzīgas satura norma kā apstrīdētā norma tiks pieņemta kā saistoša Eiropas Savienības norma. Es atvainojos, es atkal ārkārtīgi atvainojos par savu haotismu, Jūs pieminējāt Holceka spriedumu, bet es pārlecu...

G.Kūtris

Polija, jā, tur bija lēmums attiecībā par akciju vērtību šajā lēmuma gadījumā. Vai tur tiesa to lietu neuzsāka... kāpēc vai akciju vērtības dēļ vai citu iemeslu dēļ? Jums būs iespēja paskatīties pārtraukumā.

M.Paparinskis

Es jau esmu atradis.

G.Kūtris

Labi.

M.Paparinskis

Tātad šeit mēs runājam par 60.parágrāfu. Un ir grūti...

G.Kūtris

Pēc būtības.

M.Paparinskis

Jā, pēc būtības te ir viens tiesas sprieduma teikums...

G.Kūtris

Lēmuma!

M.Paparinskis

Tiesas nolēmuma teikums, kur tiesa saka, ka tiesa atsaucas uz savu neseno praksi atbilstoši kurai akcijām publiski tirgotā kompānijā ir ekonomiska vērtība, un tāpat tās ir uzskatāmas par īpašumu pirmā protokola pirmā panta izpratnē. Saeima īpašu akcentu šajā jautājumā liktu uz saistvārdu „tādēļ”. Tas ir vārds, ar ko tiesas parasti norāda cēloņsakarības identificēšanai. Kas nāk pirms „tādēļ” ir vērtības esamība, kas nāk pēc „tādēļ” ir īpašuma esamība.

G.Kūtris

Paldies par atbildēm uz jautājumiem. Tiesa nolēma izsludināt pārtraukumu līdz pulksten 14:00.

Tiesas sēdes pārtraukums.

G.Kūtris

Turpinām tiesas sēdi. Saskaņā ar likumā noteikto vēl ir iespējas gan tiesnešiem, gan arī lietas dalībniekiem cits citam. Vai ir tiesnešiem jautājumi? Tiesnešiem nav. Vai lietas dalībniekiem ir savstarpēji kādi jautājumi?

V.Tihonovs

Nē, Godātā tiesa.

M.Paparinskis

Jā, Godātā tiesa, mums ir jautājumi attiecībā uz materiāliem, kas tiesas sēžu starplaikā ir iesniegti un tagad pievienoti lietai.

G.Kūtris

Lūdzu. Kāds jautājums?

M.Paparinskis

Mums ir vairāki jautājumi. Pirmkārt, lasot šos dokumentus, vai es pareizi saprotu, ka pieteikuma iesniedzēji nekad nepiedāvāja palīdzēt Parex bankai ar depozītnoguldījumiem?

V.Tihonovs

Vēlreiz var palūgt atkārtot? Vai pieteikuma iesniedzējiem...

M.Paparinskis

Pieteikuma iesniedzēji nekad nepiedāvāja palīdzēt Parex bankai ar depozītnoguldījumiem, vai ne?

G.Kūtris

ES atvainojos – depozītnoguldījumi, tas ir saistīts ar šo normu? Es precīzi nesaprotu.

M.Paparinskis

Ņemot vērā to, ka valsts atbalsta pasākumi attiecībā uz šo normu ir piemēroti vairākās fāzēs, proti, attiecībā uz depozītnoguldījumiem, attiecībā uz galvojumiem un attiecībā uz kapitālieguldījumiem, un, ja tiesa vērtētu šos faktiskos apstākļus, tad būtiski būtu tas, ka pieteikuma iesniedzēji nav piedalījušies nevienā no tiem. Tas ir vairāk es domāju tie ir tādi tīri tehniski jautājumi. Pieteikuma iesniedzēji nav iesnieguši dokumentus par to, tāpēc es pieņemu, ka tādu dokumentu nav. Es gribēju par to būt pilnīgi pārliecināts.

G.Kūtris

Vai banka aicināja pieteikuma iesniedzējus vai akcionārus piedalīties šādā procedūrā?

M.Paparinskis

Tas droši vien ir jautājums... es par to neesmu informēts, tas droši vien Ministru kabinets vai to banka zina, bet jautājums ir par to, vai viņi ir piedalījušies vai nē.

G.Kūtris

Jautājums tikai par to.

V.Tihonovs

Es divās daļās. Mana sieva piedalījās kā noguldījumu izdarījumu izdarītāja, tad es saprotu, ka tas ir valsts atbalsts. Bet, ja mēs gribam noskaidrot, vai pieteicējiem bija noguldījumi Parex bankā, tad man ir jāpajautā, varbūt ka viņiem arī bija noguldījumi Parex bankā. Es tiešām godīgi mēģinu saprast jautājumu, bet es viņu nesaprotu. Vai man bija jāiet, vai pieteicējiem bija jāiet uz Parex banku un jāsaka, ziniet mēs gribam noguldīt noguldījumus. Pieņemu, ka viņiem konti bija, nauda bija, apgalvot nevaru. Tad jāpārbauda, cik uz kuru datumu.

M.Paparinskis

Skaidrs. Pieteikuma iesniedzēji nekad nepiedāvāja palīdzēt Parex bankai ar galvojumu sindicētajiem kredītiem vai to atmaksu, vai ne?

V.Tihonovs

Mēs gribējām palīdzēt, bet mums neļāva.

M.Paparinskis

Vai Jūs varētu norādīt uz lapu, ko jūs iesniedzāt lietas materiālos, kur ir norādīts, ka jūs gribējāt palīdzēt ar galvojumiem sindicētajiem kredītiem?

V.Tihonovs

Simt... simt divdesmit... Cik lapas ir? Simt divdesmit astoņas lapas.

M.Paparinskis

Vai Jūs varētu norādīt uz konkrēto lapu, kurā pieteikuma iesniedzēji piedāvā aplīdzēt attiecībā uz galvojumu sindicētajiem kredītiem vai to atmaksāšanu?

V.Tihonovs

Vēl man gribētos lūgt tiesu noņemt šos jautājumus. Bet īsi atbildot...

G.Kūtris

Sakiet, vai kāds no tiem iesniegtajiem papildus dokumentiem sadala šo vēlmi konkrēti vai depozītatbalstam vai sindicētajiem kredītiem?

V.Tihonovs

Mēs nācām ar naudu un naudu neņēma. Tas ir tāds mans jautājums un atbilde. Ko nozīmē „sindicētie”? Tas ir parasts bankas aizņēmums. Kurš no aizņēmumiem ir jāpārkreditē? Pasakiet, kuru vajag – es viņu pārkreditēšu. Mēs jau nācām ar lūgumu – paņemiet no mums naudu, ļaujiet piedalīties ar naudu, mēs tā vienkāršoti. Tā ir tā būtība. Ja Jūs sakāt, ka Finanšu ministrijas valsts sekretāram, Ministru prezidentam, bankas ieceltajam jaunajam valdes priekšsēdētājam Melngailim, vēl tur dažā personām, ja tas viss neskaitās – a, kam tad vēl?

M.Paparinskis

Jā, paldies. Iepriekšējā sēdē, es atvainojos par mazliet garāku citātu, es vienkārši citēju tiesu, Satversmes tiesas priekšsēdētājs Jums uzdeva jautājumu par to, vai no valsts puses bija piedāvājums atpirkt akcijas, Jūs atbildējāt, es citēju: „Oficiāli noteikti, nē, es domāju,

ka mājas kārtībā kaut kur”. Priekšsēdētājs jautāja – Jūsu rīcībā šādas informācijas nav? Un Jūs teicāt – mēs mēģinām no klienta dabūt vai neoficiālu, bet oficiālu noteikti nav, to mēs esam jautājuši jau vairākas reizes. Pēc tam Jūs teicāt, ka nekāda piedāvājuma nebija, mums apstiprināja – valsts vispār neizteica nekādu iespējamu piedāvājumu. Viens no Jūsu iesniegtajiem dokumentiem ir 2008.gada 12.decembra piedāvājums mazākuma akcionāriem pārdot akcijas. Kā mēs varam savietot Jūsu pagājušās reizes atbildi un šo dokumentu?

V.Tihonovs

Vai es varu precizēt palūgt, par kuru piedāvājumu Jūs tagad runājat?

G.Kūtris

Trešais dokuments pievienojumā. Pielikumā.

V.Tihonovs

Nē, nē, tas par valdes priekšsēdētāja vēstuli, bankas...

G.Kūtris

Jā.

V.Tihonovs

...vai valsts piedāvājumu?

G.Kūtris

Melngaiļa vēstules kopija.

V.Tihonovs

Bankas valdes priekšsēdētājs saka akcionāriem, vai Jūs gribat pārdot – kam? Bankai?

A.Branta: Jūs pagājušajā tiesas sēdē iesniedzāt ar roku rakstītu lapu, kur norādījāt, ka ir izteikts šāds, pirmkārt, priekšlikums, otrkārt, rakstiski. Un solījāties uz šo tiesas sēdi piestādīt rakstiskus dokumentus apliecinājumam tam, ko Jūs bijāt uzrakstījis ar roku.

V.Tihonovs

Godājamā tiesa, Jums vesela mape ir priekšā apliecinājumam tam, ko es teicu.

A.Branta

Jā, mums ir.

G.Kūtris

Vai sakrīt tas, ko Jūs pagājušajā sēdē teicāt, ka akcionāriem nav bijis piedāvājums, ar to, ko Jūs iesniedzāt dokumentos – 12.decembra vēstule, kura bankas valdes priekšsēdētājs griežas pie konkrēta mazākuma akcionāra un runā par akciju turēšanu bankā?

V.Tihonovs

Tātad esam izrunājuši ar klientiem – izņemot šo te pašiem pieteicējiem piederošas bankas valdes priekšsēdētāja vēstuli nekā cita nav.

G.Kūtris

Tātad piedāvājums pārdot akcijas bankai – bija tāda runa?

V.Tihonovs

No valsts nebija. Tā ir mūsu pašu banka, kas piedāvā mums atpirkt.

G.Kūtris

Labi.

V.Tihonovs

Pie tam šī bija jau, tā saucamā, otrā sērija pēc pirmās sērijas, ka valsts bija sapratusi, ka akcionāri lūdz nākt ar naudu. Bet decembrī akcionāri lūdza rakstveidā iespēju nākt ar

naudu. Un pēc tam Melngaiļa kungs teica – nu, naudu, nē, bet varbūt jūs varat pārdot. Vieni, starp citu, vieni no pieciem teica – jā, mēs varam, runājam tad par cenu, vai arī tas vairs nederēja. Tad pieņēma tiesību normu.

G.Kūtris

Tad vēl papildus jautājums. Sakiet, vai Jūs rīcībā ir vēstules, ka līdzīgas ir sniegtas arī citiem mazākuma akcionāriem, jo šī ir tam, kas... Danske Capital Finland, tas, no kura laikam valsts pārpirka akcijas?

M.Paparinskis

Nē, tās pārpirka no Handelsbank, kura piedāvāja pārdot par vienu eiro centu. Pieteikuma iesniedzēji, kas ir atbildējuši – Danske Capital un Firebird, vienu savu akciju vērtēja divu latu vērtībā. Tātad viņi vienu akciju vērtēja tik augstu...

G.Kūtris

Vai citiem akcionāriem tika līdzīgas vēstules nosūtītas no bankas valdes priekšsēdētāja puses?

M.Paparinskis

Tas droši vien ir jautājums pieteikuma iesniedzējiem, kuriem ir visi šie materiāli, mēs neuzskatījām, ka tie ir būtiski lietas izspriešanā, tādēļ mēs tos...

G.Kūtris

Pieteikuma iesniedzēji, ja Jūs iesniedzāt šādu vienu vēstuli, vai citiem bankas mazākuma akcionāriem arī līdzīgas vēstules bija iesniegtas?

V.Tihonovs

Vispār es nezinu.

G.Kūtris

Vai tas ir vienam konkrēti adresēts akcionāram?

V.Tihonovs

Tiesa, drīkst pajautāt pārstāvāmajiem? (*apspriežas ar pārstāvāmo personu*) Mēs nevaram atbildēt uz šo jautājumu, jo par citiem akcionāriem mēs neesam lietas kursā.

G.Kūtris

Lūdzu (*dod vārdu Saeimas pārstāvim*).

M.Paparinskis

Skaidrs. Tad Jūs arī šobrīd minējāt par to, ka decembrī vairākas reizes vai vienu reizi vērsās ar rakstveida piedāvājumu ieguldīt. Vai Jūs varētu pievērst manu uzmanību vietai lietas materiālos, kur ir šis decembra piedāvājums?

V.Tihonovs

8.decembra vēstule man kolēģis saka. Viņa ir tur klāt – uzreiz pirmais pielikums mūsu lūgumam, kā mēs viņu nosaucām, par pieteikuma papildinājumu, uzreiz pirmajā pielikumā – 8.decembrī nosūtīta gan direktoru padomes priekšsēdētājam, gan Mārtiņam Bičevskim, Finanšu ministrijas valsts sekretāram.

M.Paparinskis

Vai Jūs varētu norādīt uz vietu šajā vēstulē, kur runāts par ieguldīšanu?

V.Tihonovs

Re, kur pēc tam bija tās tikšanās, te viņi norāda, ka vēlas tikties ar darbiniekiem, ar Finanšu ministrijas pārstāvjiem, akcionāri uzskata, ka īpašuma tiesības vērstas pozitīvas un tā tālākā

sarakstē viņi vēl un vēlreiz to aktivizē visu cītīgi. Piemēram, februāra... Nu attīstot tik tālu, ka, piemēram, ekskluzīvā ir 9.februāra...

M.Paparinskis

Jā, jā, līdz februārim mēs vēl tiksim, tagad es gribu tikai noprecizēt to, ka decembrī šādas vēstules nebija.

V.Tihonovs

Paplašināti atbildēšu. Viens no pieteicējiem par notikušo, ka valsts ir kļuvusi par Parex bankas akcionāru uzzināja, ja es neklūdos, uzzināja Somijā, no rīta lasot laikrakstu kādu tur – somu valodā viņš runā, viņš var precizēt, un dzerot kafiju. Tas bija tas veids, kā vispār mazākuma akcionāri, tā saucamie mazākuma – vispār akcionāri – pie tam vēl lielās kompānijas, uzzināja par to, ka izrādās, ka valsts jau ir akcionārs, ir jauna valde un viss rullē uz priekšu. Un tad viņi faktiski, es atvainojos par lakonismu, no zila gaisa, rakstīja vēstuli vienai algai kam. Mēs gribam runāt. Un tad tas viss eskalējās loģiski...

G.Kūtris

Konkrēti uz jautājumu Jūs varat atbildēt, ka Jūs šobrīd nevarat... Kurā no tiem dokumentiem parādās tas, ka grib pirkt akcijas?

V.Tihonovs

Mēs gribam pirkt ir ieguldīt, ka mēs gribam ieguldīt naudu. Tā var saprast to jautājumu?

G.Kūtris

8.decembra vēstulē tas ir rakstīts?

V.Tihonovs

Nē, ka mēs gribam...

G.Kūtris

Nav rakstīts. Atbildiet uz konkrētu jautājumu.

V.Tihonovs

19.februārī bija tiešs piedāvājums.

G.Kūtris

19.februāra vēstule?

V.Tihonovs

9.februārī!

G.Kūtris

9.februāra vēstulē?

M.Paparinskis

4.februārī Jūs laikam domājat?

V. Tihonovs

Nezinu, tūlīt atradīsim. Es, diemžēl tik precīzi nezinu.

M.Paparinskis

Jūs droši vien meklējat 2009.gada 4.februāra vēstuli no East Capital Mārtiņam Bičevskim un Nilam Melngailim, tas ir Jūsu iesniegto materiālu 27.lpp.

V.Tihonovs

Ņemot vērā, mēs vēlamies atkārtoti uzsvērt savu nodomu, un tāad atkārtoti – pirms tam viņš bija izteikts. Saskaņā ar bankas piedāvātajiem noteikumiem un sniegto finanšu

informāciju proporcionāli piedalīties jebkādā šīs bankasrekapitalizācijā, piedalīties valdes darbā utt.

M.Paprinksis

Tieši tā. Tātad, vai Jūs piekrītat, ka ar šo vēstuli pieteikuma iesniedzēji izvirzīja nosacījumus saviem ieguldījumiem, proti, nosacīja ar piedāvāto finanšu informāciju un piedāvātajiem noteikumiem. Tas nav beznosacījuma piedāvājums?

V.Tihonovs

Ir jāpiedāvā iespēja piedalīties reorganizācijā, protams, esam gatavi palīdzēt vadībai un jaunajiem akcionāriem bankas turpmākā attīstībā. Nē, mēs viņu uzskatām un uzskatījām tādējādi, ka mazākuma akcionāri ar varu negribēja apdraudēt valsts līdzdalību. Mēs nevarējām rakstiet – ziniet, valsts, mēs jūs tā kā nu tā. Mēs pirksim piespiedu kārtā.

M.Paparinskis

Tad es pareizi saprotu, ka šajā piedāvājumā akcionāri piedāvāja ieguldīt tikai ar nosacījumiem, vai ne?

V.Tihonovs

Es nezinu, kā Jūs to uzskatāt, es neuzskatu to tā.

M.Paparinskis

Es uzskatu, ka, jautājuma formā nostabilizējot – šeit ir oriģinālvēstule angļiski un mēs lasām, trešā rindkopa – *subject to terms offered and financial information provided by the bank.* Tātad nosacīti ar noteikumiem, nosacīti ar finanšu informāciju. Šis nav beznosacījuma piedāvājums, vai ne?

V.Tihonovs

Šeit man ir jāatbild uz publikāciju TVnetā, kur mēs gribējām lūgt pievērst uzmanību...

G.Kūtris

Šobrīd ir runa par dokumentiem. Konkrēti jautājums par konkrētu dokumentu

V.Tihonovs

Pieteicēji gribēja izdarīt tieši tā, ka vienlaicīgi tajā pašā laikā valsts izrīkojās ar citu akcionāru – ERAB. ERAB bija paprasījis *due diligence* – finanšu informāciju, valsts viņiem iedeva. Iedeva divus mēnešus laiku, ERABs izvērtēja, iepazīnās, nopirka. Mes arī gribējām – iedodiet vismaz kaut kādus finanšu datus, nopirksim.

M.Paparinskis

Skaidrs, tātad Jūsu pozīcija ir tāda, ja Jūs apmierinās...

G.Kūtris

Neizsakiet secinājumu, bet uzdodiet jautājumu.

M.Paparinskis

Skaidrs, pieteikuma piesniedzēju pozīcija ir skaidra. Šīs divarpus rindiņas ir vienīgais nopietnais piedāvājums attiecībā uz ieguldījumu, kas Jums ir pieejams?

V.Tihonovs

Nē, nu kā – mums visa mape ir sarakste, es īsti nesaprotu, ko Jūs mēģināt no manis izspiest?

M.Paparinskis

Vai Jūs varat norādīt vēl uz kādu dokumentu, kurā ir piedāvāts ieguldīt kapitālā?

V.Tihonovs

Dokumentu kopums – viss, varu visus viņus rūpīgi izlasīt latviešu valodā.

G.Kūtris

Skaidrs. Tātad Jūs šobrīd konkrēti nenorādāt citu dokumentu?

V.Tihonovs

Ir decembrī sarakste, februāri sarakste, pēc tam līdz 11.gadam ir sarakste, ar ko mēs neesam nemaz tiesu apgrūtinājuši, jo čupa ir liela.

M.Paparinskis

Vai Jūs esat iepazinušies ar mūs iesniegto dokumentu? East Capital Group 2009.gada 29.jūnija vēstuli Nilam Melngailim, kur East Capital pateicas par tikšanos un saka – mums ir vairākas īstermiņa bažas, kas padara ieguldījumu mazāk ticamu tuvākajā nākotnē. Pirms mēs pieņemam galīgo lēmumu par ieguldījumu un tā apmēru, mēs vēlētos... un šeit ir piecas vēlmes, kas izriet no East Capital. Pirmā no tām – redzēt kā Latvija ignorē devalvācijas bailes, tiek galā ar budžeta samazināšanu, SVF izmaksā nākamo maksājumu. Vai Jūs piekristu, ka šis nav gluži beznosacījuma piedāvājums ieguldīt?

V.Tihonovs

Loģiski, kas tas ir beznosacījuma. Nu, Jūs piekrītam, ja man ir jautājums – iedodiet, lūdzu, finanšu informāciju, lai es varētu redzēt. Nu, labi neiedosiet – vai tad tas nozīmē, ka es neieguldīšu. Nu, nē taču – tas taču sarunu priekšmets ir!

M.Paparinskis

Skaidrs. Tātad šie pieci nosacījumi nav nosacījumi?!

V.Tihonovs

Piemēram, par piekto – saņemt apstiprinājumu. Ja atbildam ar reālu... Jūs jau arī nestāstat tiesai visu, kā ir bijis. Divas daļas par ekonomisko vērtību. Un atbildot uz Jūs jautājumu par šo vēstuli. ERABS, Rekonstrukcijas un attīstības banka 2009.gada 16.aprīlī ieguva 25% plus vienu balsi Parex bankas pamatkapitālā, par to samaksājot 59 miljonus dolāru ASV. 25% maksāja 59 miljoni dolāru. Ja mums bija 5%, tad var diezgan vienkārši matemātiski izrēķināt, cik maksāja mūsu daļa bankā. Ja reiz kāds bija gatavs nopirkt 25% par 59 miljoniem dolāru. Punkts viens. Punkts otrs – viņi nez kādēļ ieguva vietu padomē

G.Kūtris

Sakiet vai tā ir atbilde uz jautājumu? Vai tā jau ir Jūsu diskusijas, kas?

V.Tihonovs

Jā! Viņi ieguva...

M.Paparinskis

Runa ir par šo vienu vēstuli, es atbildi uz šo jautājumu esmu saņēmis.

G.Kūtris

Jautājums ir par konkrētu vēstuli.

V.Tihonovs

Par cik vēstulē tiek runāts, ka mazākuma akcionāri iegūs vietu valdē, tad cits mazākuma akcionārs, kurš bija nopircis 25% plus vienu, viņš ieguva vietu izpildinstitūcijās, lai gan viņš ir maziņš.

M.Paparinskis

Jautājums saistībā ar to, ko teica viena no pieaicinātajām personām. Iepriekšējā tiesas sēdē Jūs norādījāt, ka Banku pārņemšanas likums ir loģisks un pamatots. Un šajā sēdē mēs dzirdējām, ka, ja Jūsu klientu akcijām tiktu piemērots šī likuma 8.panta pirmajā daļā noteiktais atlīdzības noteikšanas mehānisms, tas visdrīzāk būtu nulle latu un nulle santīmu. Es vēlos identificēt Jūs klienta pozīciju. Jūs uzskatāt, ka klients bez akcijām un ar nulle latu, nulle santīmu ir labvēlīgāka situācijā kā klients ar visām akcijām?

V.Tihonovs

Tas ir Jūsu pieņēmums par nulli, pie tam vēl absolūti kļūdainais.

M.Paparinskis

Tas ir Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pārstāvja Gvido Romeiko pieņēmums par nulli.

G.Kūtris

Atbildiet vienkārši uz jautājumu, kā Jūs domājat!

V.Tihonovs

Tiesiski runājot un arī ar klientu mēs esam runājuši – tas viņiem ir saprotams, jo tas ir tiesiskais risinājums. Un tad viņi saprot, ka vienīgais ko viņi var darīt, ja viņiem vērtības cena ir noteikta nepareiza – par mazu, tad viņi var strīdēties par cenu. Tas ir tas, ko tiesa pareizi ir citējusi, tiesas spriedums Eiropā, kad, ja ir jums problēma, akcionāri, tā cena, ko samaksā par akcijām – lats vai viens eiro cents vai desmit lati, tad griežaties tiesā. Tas ir tas, ko mēs saprotam, kas ir risinājums. To es saku arī pieteicēju vārdā.

G.Kūtris

Paldies!

M.Paparinskis

Paldies. Jūs minējāt iepriekšējā reizē, ka šobrīd norma esot mirusi. Vai es pareizi saprotu Jūsu pozīciju, ka Jūs tiesības aizskar normas piemērošana, nevis tās pastāvēšana?

V.Tihonovs

Mēs mēģinājām to raksturot ar pašas valsts pretrunīgo rīcību. Gadu vai pusotru piemērojot normu pamatkapitāla palielināšanai, pēc tam pēkšņi pamatkapitālu palielināt caur citu likumu, un ko mes redzējām no visu pieaicināto personu viedokļa, ka patiesībā normas piemērošanas nosacījumu, kritēriju nav, katrs var piemērot, kā viņš grib. Bet vadošais izkristalizējas, ko es debatēs tālāk minēšu. Mēs uzskatām, ka šī norma var aizskart mūsu tiesības jebkurā no nākamajām dienām, tas ir politisks lēmums pēc būtības.

M.Paparinskis

Skaidrs. Pēdējais jautājums – kas mainījās Satversmes 116.panta tvērumā starp 2011.gada 6. un 12.septembri?

V.Tihonovs

Kā lūdzu? Kādā tvērumā?

M.Paparinskis

Kas mainījās Satversmes 116.panta tvērumā starp 2011.gada 6. un 12.septembri?

V.Tihonovs

Es nevaru atbildēt.

M.Paparinskis

Vai Jūs zināt, kas ir Satversmes 116.pants?

G.Kūtris

Varbūt tomēr precizējiet jautājumu, es arī nesaprotu, kāpēc kaut kam nedēļas, vai divu nedēļu vai dienas laikā kaut kam jāmainās?

M.Paparinskis

Es precizēšu. Sestajā septembrī normai bija leģitīms mērķis, 12.septembrī leģitīmā mērķa nebija. Es vēlējos noskaidrot, kādas normatīvas izmaiņas 116.panta notika šo sešu dienu laikā?

G.Kūtris

Pieteikuma iesniedzēja pārstāvis bija teicis, ka ir mērķis un nav mērķis?

M.Paparinskis

Jā, iepriekšējā reizē tika uzskatīts, ka leģitīmais mērķis ir, tā saucamajos papildinājumos ir norādīts, ka leģitīmā mērķa nav.

V.Tihonovs

Par leģitīmo mērķi runājot, Jūs ne gluži sapratāt mūsu pozīciju. Mēs debatēs mēģināsim precizēt.

M.Paparinskis

Skaidrs.

G.Kūtris

Skaidrs. Debatēs runās.

V.Tihonovs

Vispār valstij nākt ar valsts atbalstu kā tādu tādā vai citādā krīzē, par to nav diskusija. Loģiski. Bet šai te normai ar to nav ne mazākā sakara.

M.Paparinskis

Jūs to sapratāt pēc 6.septembra..

V.Tihonovs

Nē, es Jums mēģinu teikt par leģitīmo mērķi, bet Jūsu 116.pants nav īsti ar to saistīts. Normai nav bijis leģitīms mērķis, kādu norādīja Saeima, jo Saeima runā par pilnīgi citu leģitīmo mērķi, citam tiesiskam regulējumam. Nav jātaisa tiltiņš, nav jāliek viņi vienā čupiņā.

M.Paparinskis

Pēc atbildes, ka 116.pants nav saistīts ar leģitīmo mērķi, Saeimai vairāk jautājumu nav. Paldies.

G.Kūtris

Paldies. Vairāk jautājumu nav pagaidām. Līdz ar to tiesa paziņo, ka lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta. Un tiek atklātas tiesas debates. Tiesa vēlas noskaidrot lietas dalībnieku viedokli par to, cik ilgs laiks Jums būtu nepieciešams tiesas debatēs. Pieteikuma iesniedzēja pārstāvim?

A.Lošmanis

Godājamā tiesa, man personīgi ir nepieciešams...

G.Kūtris

Es atvainojos, Jūs esat pieteikuma iesniedzēju pārstāvis kopā divi cilvēki...

A.Lošmanis

Kopā es domāju tik pat daudz, cik mēs sniedzām paskaidrojumus – pus stunda.

G.Kūtris

Tas ir 30 minūtes.

V.Tihonovs

Līdz pus stundai.

G.Kūtris

Pietiks. Saeimas pārstāvim?

M.Paparinskis

No manas puses būtu... Ja pieteikuma iesniedzēji būtu aprobežojušies ar savu pieteikumu, es arī vēlētos runāt pus stundu, bet pēdējo nedēļu laikā ir iesniegti trīssimts lapaspuses papildu materiāli, par ko mēs vēlētos teikt vienu vārdu vai divus, varbūt nedaudz ap 40 minūtēm, Godātā tiesa.

G.Kūtris

Paldies. Paritātes princips. Abām lietās pusēm – 40 minūtes katrai. Jums ir tiesības sākt uzstāties un pirmais kā parasti tiesas debatēs runā pieteikuma iesniedzēja pārstāvis. Lūdzu Jums ir laiks 40 minūtes izklāstīt savu redzējumu.

A.Lošmanis

Godātā tiesa, paldies! Es centīšos būt tomēr īss un arī taupīt jūsu laiku un kolēģu laiku. Vispirms pateicos Saeimas pārstāvis, ka mums ir piedēvētas germanofīliskas tieksmes. Paldies, es tikai nesapratu, vai tas ir jāuztver kā kompliments vai kā personisks aizskārums? Bet es ceru, ka tas bija domāts pirmajā nozīmē. Paldies par to. Godātā tiesa, protams, ir vairākas lietas un es tomēr centīšos pēc iespējas īsi, jo ņemot vērā, ka mēs esam iesnieguši gan pieteikumu, gan viedokli par iesniegtajiem viedokļiem, mūsu pozīcija tur ir izklāstīta. Vēlos varbūt vērst tiesas uzmanību uz atsevišķiem momentiem, uz, mūsaprāt, svarīgāko. Jau bija runa par to, ka Saeimas pārstāvis lūdza izbeigt tiesvedību. Droši vien šim jautājumam ir jāpieskaras, jo tās ir Satversmes tiesas tiesības to darīt. Tomēr mēs uzskatām, ka šis lūgums nav pamatots. Pašā rakstiskajā lūguma daļā ir norādīts uz vairākiem apstākļiem Pirmais ir, lūk, ka neesot izsmelti vispārējie tiesību līdzekļi. Pirmām kārtām, ņemot vērā to, ka citi akcionāri ir vērsušies Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā un prasījuši akciju sabiedrības „Citadele banka” akciju nodošanu un morālā kaitējumu atlīdzību. Godātā tiesa, šim jautājumam nav nekāda sakara ar izskatāmo lietu. Mēs nepārstāvam šos pārējos mazākuma akcionārus. Mēs, protams, nevaram komentēt viņu rīcību, bet vēlreiz vēlos uzsvērt – tas ir jautājums par bankas sadalījumu un sadalīšanas rezultātā akciju pāreju citai... Jautājums ir par akciju nodošanu citiem subjektiem, tam nav nekāda sakara ar jautājumu par pamatkapitāla parakstīšanu, Kredītiestāžu likuma 59.5 pantu. Līdz ar to šis arguments ir noraidāms. Nākamais arguments par akciju ekonomisko vērtību. Ir šeit citēts, šeit tomēr ir Satversmes tiesa uzsvērusi, ka akcijām piemīt ekonomiska vērtība un ir atsaukusies uz iepriekšējiem spriedumiem tai skaitā Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumiem. Cik var saprast runa ir par to, ka ar jēdzienu ekonomiskā vērtība tiek saprasta tirgus vērtība. Tā loģika ir tāda pretējai pusei – ja jau tirgus vērtība ir nulle, tad akciju ekonomiskā vērtība arī ir nulle. Tas izskanēja arī šodien pirms pusdienlaika Komerbanku asociācijas pārstāves runā. Manuprāt, no šiem te spriedumiem redzams tomēr nedaudz kaut kas cits. Principā tiesas vadās no tā, ja akcijas ir atsavināmas

un no viņām var izmantot balss tiesības, ar to pietiek, lai teiktu, ka akcijām ir ekonomiska vērtība. Kas attiecas uz tirgus vērtību, tā tiešām var būt maza, neliela. Kas attiecas uz šo, konkrēto situāciju – visi pieaicinātie apgalvoja, ka pieaicinātie apgalvoja, ka pieteicēju akcijām tajā brīdī esot bijusi nulle vērtība. Šeit mēs esam iesnieguši arī dokumentu pieteicējam Amber Trust. Viņi savā gada pārskatā ir norādījuši Parex akciju vērtību un šo pārskatu ir auditējusi pazīstama auditorsabiedrība Ernst&Young. Viņi šo vērtību ir noteikuši, ka viņiem piederošo akciju vērtība ir 1 949 063 eiro. Es aicinātu tomēr par šo jautājumu tādā veidā viņu nepacelt, ka, ja privatizācijas aģentūra nav bijusi spējīga novērtēt šo akciju ekonomisko vai tirgus vērtību, tas vēl nenozīmē to, ka citi nav bijuši spējīgi to izdarīt. Vēl lietas gaitā mums atklājās, faktiski tas bija arī mutiski minēts, ka Saeimas pārstāvis ir uzskatījis, ka nav izsmelti vispārējās aizsardzības līdzekļi, tāpēc ka neesot apstrīdēts pamatkapitāla palielinājums. Faktiski šeit bija runa – pēc analogijas šeit acīmredzot ir nedaudz ekskursss komercietībās nepieciešams. Ja mēs rūpīgi aplūkojam Komerclikuma normas, mēs redzam, ka likumdevējs ir tieši paredzējis gadījumus, kad var apstrīdēt sabiedrības pārvaldes institūciju lēmumus. Un šī institūcija pamatā ir viena – akcionāru sapulce, kuras lēmumus pastāvot strikti priekšnoteikumiem var apstrīdēt. Ir vēl viena institūcija, kuras lēmumus var apstrīdēt, tā ir valde, proti, valdes lēmumu par pamatkapitāla palielināšanu. Eksistē šis *nummerus clausus* princips, kas saistīts ar vispārēju apsvērumu, ka tiesām nevajadzētu dot tiesības jaukties akcionāru sabiedrības pārvaldes institūciju savstarpējās attiecībās. Tāpēc no šī viedokļa raugoties, īsti nav skaidrs, un to, starp citu, arī neapstiprina līdzšinējā judikatūra, nav dzirdēts par gadījumiem, kad padomes lēmumi tiktu apstrīdēti vispār. No šī viedokļa raugoties, nav nekāda pamata uzskatīt, ka šis ir kaut kāds vispārējs tiesību aizsardzības līdzeklis. Pie tam, kā norādīts doktrīnā, šeit es atsaucos uz Rodiņas „Konstitucionālās sūdzības teorija un prakse”, viņa norāda, ka ir jāizskata visas tās tiesību aizsardzības iespējas, kādas valstī ir noteiktas un paredzētas normatīvajos aktos strīdu risināšanai. Ja jau būtu šī iespēja, tad droši vien pieteicēji to arī būtu darījuši. Bet tā kā šādas iespējas nav, ņemot vērā, ka citu institūciju lēmumus var apstrīdēt, un nav arī līdz šim brīdim bijī skaidrs, tad nav skaidri norādīta šī pārsūdzības kārtība, tad pārmet pieteicējiem to, ka viņi nav izmantojuši savas tiesības pēc analogijas, manuprāt, ir diezgan nepamatoti. Šāds var būt teorētiski iespējams, bet šajā gadījumā, es domāju, te nav nekāda pamata teikt, ka pastāv šis te izmantošanas līdzeklis. Pie kam jāņem vērā, ka, vēršu tiesas uzmanību, šis pamatkapitāla palielinājums notika četras reizes un ceturtajā reizē tas palielinājums notika 2010.gada decembrī, ja nemaldos, 20.decembrī, kas ir jau laikā, kad Satversmes tiesa jau bija ierosinājusi lietu. Un visbeidzot, vēl bija norāde par to, ka pieteicējiem, lūk, esot bijušas tiesības apstrīdēt valsts atbalsta sniegšanas lēmumus atbilstoši Eiropas tiesību aktiem. Godātā tiesa, tas droši vien ir arī smaguma punkts mūsu pozīcijā, mēs neapstrīdam valsts atbalsta sniegšanas priekšnoteikumus. Mēs apstrīdam normu, kurai ir tīri sabiedrību tiesību raksturs. Tas ir viens aspekts. Otrs aspekts, kā norādījusi arī Satversmes tiesa savā desmitā gada 6.oktobra spriedumā lietā NR. 2009-113-0106 13.punktā, no Satversmes tiesas kā nacionālo tiesību aizsardzības mehānisma būtības izriet, ka pienākums izsmelt vispārējos tiesību aizsardzības

līdzekļus attiecas vienīgi uz nacionālajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem. Līdz ar to šajā daļā es uzskatu, ka Satversmes tiesai nebūtu nekāda pamata izbeigt tiesvedību. Kas attiecas uz pārējiem argumentiem pēc būtības? Faktiski no visām pieaicinātajām personām izkristalizējās viens arguments – kādēļ šī apstrīdētā norma tika pieņemta. Tas ir būtībā vienīgais arguments. Tas ir jautājums par pamatkapitāla palielināšanas termiņu, respektīvi, par ātrumu. SEC20091390. Tātad šajā Komisijas darba dokumentā ir norādīts, ka banku glābšanas procesā akcionāru sapulču sasaukšanas termiņš var tikt būtiski samazināts vai izņēmuma gadījumos akcionāru sapulces piekrišanas nav nepieciešama. Ir divas opcijas. Protams, mēs varam likt daudzpunktu – ko nozīmē izņēmuma gadījumi. Šajā konkrētajā gadījumā noteikti nevarētu runāt tādā izpratnē, ja jau mēs varam samazināt termiņus un ja tikai tur ir tā problēma, tad līdz ar to kāpēc neizmanto šo mehānismu? Tādējādi, godātā tiesa, ja mēs tagad raugāties no normas samērīguma viedokļa, mēs arī to dzirdējām no pieaicinātajām personām, ka šī iespēja nav bijusi izmantota. Kas attiecas uz jautājumu, šodien ko teica kolēģis attiecībā uz Kerafina spriedumu, jā, šis spriedums, piekritu, ir ļoti svarīgs. Bet es vēlos tomēr precizēt dažas lietas, lai novērstu kaut kādas nepamatotas interpretācijas saistībā ar šo spriedumu. Šis spriedums skaidri un gaiši pasaka un definē sabiedrību tiesību attiecības pret valsts atbalsta tiesībām. Un šajā spriedumā nevis programma bija vērtēta, Paparinska kungs, bet bija vērtēts konkrēts Grieķijas likums. Šis Grieķijas likums paredzēja valsts atbalstu rūpniecības uzņēmumam. Šajā likumā bija arī dzin normas, kas paredzēja pamatkapitāla palielināšanu administratīvā ceļā, tas ir bez akcionāru sapulces sasaukšanas, un kā tāds šis likums tika arī vērtēts šajā Eiropas Komisijas procedūrā. Eiropas Komisija nosprieda, ka viņiem nav iebildumu pret šī likuma piemērošanu ar nosacījumu, ka līdz 1987.gada 31.decembrim otrajai direktīvai neatbilstošā norma par pamatkapitāla palielināšanu tiks grozīta un atcelta. Tāda ir šī sprieduma būtība, tātad arī dzin trešajā punktā tiesa ir pateikusi, ka Komisijas lēmums 88/67 Par Grieķijas likumu par atbalstu rūpniecībai neatļauj Grieķijas Republikai uzturēt spēkā šā likuma noteikumus, kas ir pretrunā ar otro direktīvu. Šis spriedums skaidri un gaiši ievieš principu, ka Komisijai nav dotas tiesības valsts atbalsta ietvaros ļaut vai neļaut kādam atkāpties no direktīvu regulējuma. Atšķirībā no Grieķijas, Latvija, kā mēs šeit dzirdējām, nekad nav devusi grozījumus Kredītiestāžu likumā Komisijai uz pārbaudi par valsts atbalstu. Tātad faktiski mums, un te ir tā galvenā, manuprāt, strīdu problēma, ka mēs, vai, pareizāk sakot, valsts pārstāvis šeit uzskata, ka ja jau komisija ir lēmusi par atbalstu konkrētai kredītiestādei, ka viņa līdz ar to ir akceptējusi kaut kādu likuma regulējumu. Mēs gājām cauri visiem komisiju lēmumiem. Nekur nav runa par pamatkapitāla palielināšanas procedūru. Komisija atbilstoši līgumam Par dalību Eiropas Savienībā ir vērtējusi valsts atbalsta pieļaujamību. Valsts atbalsts ir konkurences tiesību sastāvdaļa, publisko tiesību sastāvdaļa. Savukārt sabiedrību tiesības ir privāto tiesību sastāvdaļa. Principiāli šīs tēmas ir jānodala. Līdz ar to mēs uzskatām, ka nevajadzētu šeit meklēt Komisijas lēmumus par Parex banku kaut kādas apstiprinošas norādes par pamatkapitāla procedūras palielinājumu, vienkārši tā iemesla dēļ, ka Komisija to nemaz nav lēmusi. Un pat ja būtu lēmusi, tad atbilstoši judikatūrai, kaut kādi Komisijas izteikumi nekādi nevarētu tikt traktēti kā atļauja

atkāpties no direktīvas regulējuma. Nu, un vēl daži noslēgumā... jautājums ir par leģitīmā mērķa sasniegšanu ar šo līdzekli. Es vēlos uzsvērt, es arī visu laiku uzdevu jautājumu par apstrīdētās normas trešo daļu, tur taču izrādās, ka valsts var arī neieguldīt, un tad līdz ar to šis mērķis tad paliek arī nesasniegts. Vēl viena piebilde, kas izriet no faktiskajiem apstākļiem, šis mērķis paliek nesasniegts tad, ja mazākuma akcionārs iebilst. Šajā gadījumā tas, kas saņēma 25% iebilst pamatkapitāla palielināšanai. Ja starp abiem ir noslēgts akcionāru līgums. Te ir zināma situācija ar mums zināmo vienu līdzsabiedrību. Vēl man, protams, nav skaidrs un nekādi šī procesa gaitā es nesapratu, kā mazākuma akcionāri var profitēt kapitāla palielināšanas gadījumā, ja viņi piedalās. Tas, protams, ir viņu ieguldījumu izdarīšana, akcijas viņiem neviens nedāvina par velti. Tā ir ieguldījumu izdarīšana, līdz ar to nav nekāda pamata uzskatīt, ka bankas glābšanai netiktu izmantota bankas akcionāru privātā nauda. Ja valsts uzstādījums ir pielīdzināt mūsu pārstāvētos mazākuma akcionārus diviem lielajiem akcionāriem, kuriem akcijas tika konfiscētas, uzskatīt, ka viņi ir tik pat slikti kā šie, tādā gadījumā normai leģitīmais mērķis īsti nav. Un tad visbeidzot vēlos vērst tiesas uzmanību uz dažiem apstrīdētās normas piemērošanas kritērijiem, kas nav gluži skaidri. Mēs arī redzam no faktiskajiem apstākļiem, ir nezināms brīdis, kad valsts atbalsts tiek piemērots. Līdz cik ilgam laikam to neviens nezina. Likumā arī uz to nav nekādas norādes – nedz Komercedarbības atbalsta likumā, nedz arī pašā Kredītiestāžu likumā par to norāžu nav. Tāpēc mums kā indivīdiem nav skaidrs, cik ilgā laikā šis pamatkapitāls apstrīdētās normas kārtībā var tikt palielināts. Par to ziņas pašreizējie likumi nesniedz. Galu galā par būtisku līdzdalību – tā ir 10% un vairāk, ja pēc Kredītiestāžu likuma. Tik tiešām var rasties situācija, ka valdība... Šie kritēriji ir pietiekami formāli. Vienīgais ir uzstādījums, ko mēs šeit dzirdējām, ka valdībai jālemj saskaņā ar valsts atbalsta sniegšanas priekšnoteikumiem. Tā var saprast. Tai pašā laikā vēlos vēlreiz akcentēt jūsu uzmanību uz to, ka jautājums par pamatkapitāla palielināšanu n būtiskas līdzdalības iegūšanu būtībā ir privāttiesību jautājums. Un nav sarakstīts, likums nekur nedefinē, varbūt to likumdevējs tā ir gribējis, un acīmredzot, ka ir gribējis, ko mēs redzam no šiem dokumentiem un iesniegtajiem viedokļiem. Taču no likuma tas tā gluži neizriet, uz to norādīja arī tiesas uzdotie jautājumi. Godātā tiesa, vēlreiz gribu atsaukties uz mūsu pieteikumā norādīto un sniegtajiem viedokļiem, uzskatu, ka norma ir antikonstitucionāla un atzīstama par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

G.Kūtris

Paldies!

V.Tihonovs

Nedaudz paturpinot, tādi pāris, pieci īsi komentāri. Es varētu sākt ar tādu retorisku jautājumu, kādi varētu būt sabiedrības interese tērēt sabiedrības naudu kādas bankas glābšanai, neļaujot bankas akcionāriem glābt pašiem savu banku un neļaujot akcionāriem ieguldīt naudu bankā? Es teiktu tas man tāds karogs šajā vārdu kaujā, dokumentu un klientu intereses aizstāvat. Jo atbilde ir vienkārša – nav sabiedrībai nekāda interese un nevar būt. Lasot šo normu un redzot, kā viņa ir piemērota, es viņu varētu nosaukt sekojoši – tā ir valsts tiesība, kas ir ietērpta likuma izskatā, lai valstij vai tai piederošām

kapitālsabiedrībām, atrodoties jebkurā kredītiestādē kā akcionāram, dotu iespējas samazināt pārējo akcionāru līdzdalību šajā bankā, šajā kredītiestādē. Pie mums ir interesanti, ka mums ar terminu valsts tiek saprasts jebkurš no privāttiesību subjektiem, kurā valsts ir arī akcionārs? Jebkurš arī cits privāttiesību subjekts, kuram ar Latvijas valsti nav ne mazākā sakara, piemēram, ERABs, bet kurš arī tiek saprasts nez kāpēc zem šīs normas kā būtisku līdzdalību vai palielināšanu kredītiestādē. Tāpēc faktiski šo normu es varētu nosaukt ļoti vienkārši kā viena privātsubjekta pārākums pār citiem. Savā ziņā tas arī sasaucas ar Satversmes 116.pantu par sabiedrisko interesi Nevaram mēs iegūt nevienu atbildi, neesmu vismaz es saņēmis nevienu mazāko atbildi, kāda būtu sabiedrības interese šādai tiesību normai. Ja mēs pārējam pie otrā. Pašu par to normu, tā teikt, gramatiski. Ja Ministru kabinets pēc kredītiestādes valdes lūguma pieņēmis lēmumu, uztaisīsim šeit pauzi, kur mēs noskaidrojam, ka tirgus uzraugoša institūcija, valsts – Finanšu un kapitāla tirgus komisija var iebilst, var neieibilst, vienalga Ministru kabinets var pieņemt lēmumu par jebkuras bankas iegūšanu savā īpašumā. Faktiski tas ir politisks lēmums, tur nav nekādas sabiedriskās intereses, jo no tirgus uzraudzības, tirgus stabilizācijas pašu kapitāla jautājumiem – visiem ir jābūt. Terminiem finanšu tirgū? Tur jau mums atbild Finanšu un kapitāla tirgus komisija. Ja viņa saka nē, nevajag bankai naudu, Ministru kabinets vienalga var pieņemt lēmumu, ja viņi saka jā, vajag naudu, tad es gribu teikt, un tas, ko mēs šodien mēģinājām pateikt, ka ir likumā jau regulējums, ka šādā gadījumā, ja Finanšu un kapitāla tirgus komisija uzskata, ka vajag akciju sabiedrībai, kredītiestādei, naudu, tad viņi saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 101.3 pantu novērtē, izvērtē šos visus apstākļus un saskaņā ar 109.pantu viņi pieprasa akcionāru sapulci. Ātri, zibenīgi, uzreiz! Galu galā, pat tad ja kaut kādas tur problēmas notiek, tad var iecelt pilnvarnieku, lai viņš risina visas šīs problēmas. Tas, ko es gribēju ar to pateikt, ka radīts jauns samākslots mehānisms, kuram nav sakara arī ar plaši pieminēto valsts līdzdalību pēc viņas būtības. Lēmums par valsts līdzdalību, ja tiktu interpretēta... varbūt jālasa tā norma, kā mums piedāvāja viens no lietas dalībniekiem, būtu tā – valdība pieņem lēmumu palīdzēt bankai pēc tam, kad ir jau kaut kāds viedoklis no akcionāriem saņemts. Vai vismaz pieņem lēmumu – ziniet, es iešu jūs glābt, ja jūs paši neglābsiet savu banku. Ar nosacījumu kaut kādu, pie tam viņš var būt termiņa ziņā – diena, divas trīs. Mums šeit nav tā, šeit var valsts pieņemt lēmumu saskaņā ar trešo daļu, pēc tam pati nepiedalīties. Caur to es gribu pateikt, ka nav sabiedrības intereses un nav vispār motivācija, kāpēc būtu šādai normai jābūt. Es viņu tālāk lasu turpinot gramatiski, lasot Ministru kabinets pieņēmis lēmumu par līdzdalības iegūšanu vai līdzdalības palielināšanu kredītiestādē. Līdzdalības palielināšana kredītiestādē diezgan viennozīmīgi nozīmē, ka valsts būdama akcionārs ar šādu publiskās varas instrumentu var, nevis var, bet arī to panāk, jebkuram citam privāttiesību subjektam tiesību ierobežošanu vai viņa līdzdalības samazināšanu. Attaisnojuma nav nekāda! Nākamais kredītiestādes padome ir tiesīga pieņemt lēmumu akcionāru sapulces vārdā. Par juridisko pusi, kāpēc viņa lemj akcionāru sapulces vārdā. Kolēģis runāja, pieteikumā ir daudz par to, līdz ar to es nekavēšu, es gribu teikt ko citu. Nav likumā pateikts, ka akcionāru sapulces vārdā padomes lēmums par pamatkapitāla palielināšanu būtu jāatbilst Ministru kabineta lēmumam. Viņi var būt dažādi.

Un paskatoties lietas materiālus, kas bijis ar Parex banku, viņi ir dažādi. Vispirms valdība vispār nelemj par valsts palīdzību bankai, palielinot, pēc tam valsts lemj, padome trīs reiz maina. Sakara starp valsts palīdzību – tieša sakara, un pamatkapitāla palielināšanu, ko drīkst darīt padome – nav. Un arī normā tas nav saistīts, ka viņiem jābūt viens no otra, saistītiem attiecībā uz summu, apmēru. Tas izriet arī no, ja es nekļūdos Tolas kundzes teiktā, vispār jau pamatkapitāla palielināšanas apmērs var būt neskaidrs. Tas mani, protams, izbrīnīja, jo saskaņā ar Komerclikuma noteikumiem, viņam ir jābūt vairāk nekā skaidram, jābūt valdes priekšlikumam, padomes ziņojumam un akcionāri tad lemj. Tādu vai ne tādu, vai arī citādāku. Savukārt, Komerbanku asociācija caur to arī atbildēja, ka, ja valdība nolemj palielināt par 100 miljoniem, padome var nolemt palielināt pamatkapitālu par 50, 150 – tur nav tieša sakara. Otrā daļa, lasot gramatiski – akcionāriem liegta pirmtiesības iegādāties jaunās emisijas akcijas, arī krustu šķērsu esam par to runājuši, nav tur izskaidrojuma. Ja man ir nulle, kā mīl teikt oponenti, nulle, tad pirmais jautājums, kāpēc valsts to nulli ir nopirkusi par latu vai dieviem. Labi, pieņemsim mēs nopērkam pa latu, diviem 85%. Ja jūs ieguldāt šajā nullē 85 miljonus, taču ļaujiet tiem pārējiem ieguldīt savus 15 miljonus, lai viņu proporcija saglabātos. Vai kāds uz kāda rēķina iedzīvojas? Nu nē taču! Ir ekonomisks samērīgums, jo neviens neiegūst vairāk. Tāpēc es vispār nesaprotu, kur ir tas sakars starp tiem ieguldījumiem, kāds kaut kur var iedzīvoties uz cita rēķina, nav tā. Trešais tāds īss bija par to vēsturisko atkāpi pašam šim te pantam. Atgriezāties, kā tad viņu pieņēma. Vispirms valsts privāttiesiskā kārtā nopirka, tad, kad pārējie akcionāri pateica – ziniet, mēs esam gatavi piedalīties bankas, es nezinu to secību, neņemam spriest, mazums kā jums tā sarakste bija starp pusēm, bet skaidrs ir viens – vieni gribēja nopirkt par zemu cenu, otri teica – nē, mēs labāk piedalāmies ar naudu vismaz lai saglabātu savu proporciju. Vienlaicīgi valsts pieņēma Banku pārņemšanas likumu. Kas ir interesanti – Eiropas Komisijā Latvijas valsts pateica, ka saskaņā ar Banku pārņemšanas likumu viņa ir nacionalizējusi banku, no kā arī vadījusi Eiropas Komisija. Viņi sagaidīja, ka vienīgais strīds, kas var būt – par atlīdzību. Tāpēc arī lēmums tā ir uzrakstīts. Pēc tam valsts nez kādēļ nomainīja šo stratēģiju, tur man grūti spriest, pieņēma šo te dīvaino tiesību normu, lai noteiktu vēl vienu kārtību, kas noteikta jau manis iepriekš citētajos Kredītiestāžu likuma pantos, lai voluntāri spiestu ārā pārējos akcionārus. Tas ir tas vēsturiskais kurss, kā pieņēma to tiesību normu. Kāpēc es to minēju, par tiesību normas vēsturisko kursu? Atbildot uz Eiropas Komisiju un Eiropas Komisiju, esmu 100% pārliecināts, viņi nav ne tuvu lēmuši, vēl jo mazāk viņi nav piekrituši šādai tiesību normai. Viņi vienkārši nav vērtējuši un par to nav zinājuši. Tas ir cieti. Nav nekā cita, ko mums var pateikt. Līdz ar to man vēl divas minūtes ir. Es uzskatu, ka Eiropas Komisija bija rēķinājusies, ka daļa no akcionāriem ir nacionalizēti, izmaksājot atlīdzību un ka par pārējo daļu akcionāru būs piemērots vai nu Banku pārņemšanas likums vai Komerclikuma noteiktajā kārtībā tiks lemts par pamatkapitāla palielināšanu. Par šādu manu viedokli mani pārliecināja šīs te sarakstes. Un daži vārdi burtiski par šo te valsts atbalstu. Tā ir tāda diemžēl, bet man jāsaprot, tāda spekulācija, kas parāda, ka valsts īsti nemaz nav tā lēmusi par valsts atbalstu un pēc tam, izmantojot šo normu, ieguvusi daļas bankā. Viņa ir ieguvusi daļas bankā un tad

runājusi, komunikāciju, vai mēs varam vai nevar dot kaut ko dot bankai. Un kas ir svarīgi, ko mums izstāstīja lietas pieaicināties dalībnieki, ka valstij nemaz nevajag, lai piemērotu šo normu un viņas mērķis īstenībā ir vienkāršs – nav jābūt krīzei ne lokālai, ne vispārējai, ne finanšu, ne tādai. Mēs varam pielaikt kādu mēs krīzi gribam, jo norma viņu nedefinē, neprecizē un nav arī priekšnosacījums, lai būtu krīze bankā, vai sabiedrībai, vai kur. Tolas kundze šodien vislabāk raksturoja šo te visu normu, atbildot uz tiesas jautājumu, vai var piemērot uz visām bankām un tādējādi samazināt pārējiem akcionāriem līdzdalību. No viņas atbildes izrietēja, ka jā. Pamatojums kāds? Nevajag nekādu mums pamatojumu! Caur to es gribu teikt, ka nav šai normai leģitīmais mērķis, nav arī šī te sabiedriskā interese un nav valsts atbalsta sakara, jo, ja piemēro normu uz visām bankām, un bankās Latvijas valstī, tas vairs nav valsts atbalsts, kas jāsapņo, tā nav konkurences ierobežošana, jo palīdz visam sektoram. Teorētiski ierēdņi var tur ņemties, vai budžeta naudu var tērēt vai nevar tērēt. Bet par to mums šodien nav runa, mums runa šodien ir par privāttiesiskā subjekta pamatkonstitucionālo tiesību aizsardzību, jo viņas ir pārkāptas. Centos iekļauties laikā.

G.Kūtris

Paldies! Lūdzu Saeimas pārstāvi. Jums vārds!

M.Paparinskis

Augsti Godātā tiesa, cienījamie pieteikuma iesniedzēju pārstāvji, pieteikuma iesniedzēju pārstāvis mutveida paskaidrojumos norādīja, ka šī ir viegla lieta. Es vēlētos atgriezties pie šīs definīcijas. Saeima uzskata, ka šajā vērtējumā ietvertā elegances ir nevainojama savā precizitātē. Saeimas juridiskās pozīcijas pamatotība ir tik tiešām acīmredzama. Tajā pašā laikā šīs pamatotības ietveršanai nolēmuma formā Satversmes tiesa var izvēlēties vairākus ceļus. Vai nu pilnībā izbeidzot tiesvedības, vienu no sešu alternatīvu iemeslu dēļ, vai arī noraidīt pieteikumu pēc būtības. Šo dažādo perspektīvu izskaidrošanai Saeima vēlas izteikt četrus vispārēja rakstura komentārus. Pirmkārt, attiecībā uz pieteikuma raksturu šķiet neapstrīdami, ka argumenti ir vērsti uz faktiem. Tiesību normu piemērošanu, nevis apstrīdētās normas konstitucionalitāti. Diez vai var iedomāties labāku ilustrāciju šai tēzei kā 12.augusta saucamos papildinājumus, kuros 281 lapā pieteikuma iesniedzēji stāsta par to, kas kam kurā brīdī ko teica un kam kurā brīdī cik bija naudas. Šie nav Satversmes tiesas jautājumi, kā Satversmes tiesa atgādināja 2009.gada 3.jūnija spriedumā – tās kompetencē neietilpst tiesību normu piemērošanas vērtēšana. Otrkārt, attiecībā uz apstrīdētās normas mērķi, un es šeit neiesaistīšos diskusijā ar mūsu cienījamiem oponentiem, jo diez vai iespējams diskutēt ar pārstāvjiem, kuri nezina saistības ar Satversmes 116.pantu un leģitīmo mērķi. Es būšu ļoti kodolīgs. Apstrīdētā norma nodrošina ātru pamatkapitāla palielināšanu. Apstrīdētā norma nodrošina efektīvu pamatkapitāla palielināšanu. Šī bija FKTK izvirzītā tēze. No kapitāla pietiekamības viedokļa viņiem bija jāvērtē tikai apmaksātais kapitāls, un šajā reizē kapitāla celšana dažreiz ir notikusi pat divu dienu laikā. To nespēj nodrošināt citas normas. Un visbeidzot apstrīdētā norma nodrošina, ka iepriekšējie īpašnieki negūst nepamatotu labumu, izmantojot īpašumu pretēji sabiedrības interesēm. Šeit ir runa par morālo atbildību no iepriekšējiem īpašniekiem un konkurences

kropļošanu. Slogs ir jānes kādā no veidiem. Un ja tas netiek nests nekādā citā veidā, tas izpaužas proporcijas samazināšanā, saglabājot, protams, visas akcijas. Attiecībā uz lietas faktiem. Pieteikuma iesniedzēju vēlīni iesniegtie dokumenti pilnībā apstiprina Saeimas pozīciju. Pieteikuma iesniedzēju zinātība vai nezinātība izriet no Komerclikuma normām, par ko šajā lietā nav strīda. Pieteikuma iesniedzēji pavisam noteikti nav piedāvājuši dalīt savu slogu ar valsti ne dodot depozītnoguldījumus, kad valsts to darīja, ne kopā ar valsti galvojot sindikātkredītus. Šķiet, ka viņi pat nesaprot šo tiesību institūtu nozīmi šajā lietā. Pieteikuma iesniedzēji pavisam noteikti nav piedāvājuši dalīt slogu, pārdodot akcijas par simbolisku vērtību. Kā izriet no pieteicēju iesniegtajiem dokumentiem un pretrunā iepriekšējā sēdē paustajiem viedokļiem, viņiem tika piedāvāts atpirkt akcijas, bet viņu piedāvājums bija prasība – par vienu akciju 2 latus. Tātad diezgan optimistisks vērtējums, ņemot vērā, ka tik pat daudz dabūja vairākuma akcionāri par visām akcijām. Un visbeidzot – nav dokumentu ar tūlītēju beznosacījuma piedāvājumu ieguldīt pamatkapitālā. Mēs pievērsām kā piemēru tiesas uzmanību dokumentam, kurā ir izvirzīti pieci nosacījumi, tai skaitā, budžeta pieņemšana un valūtas fonda aizdevuma saņemšana. Tātad diezgan tālejoši. Jebkurā gadījumā vēlme vai tās trūkums ir fakta jautājumi. Un tie ir bez nozīmes lietas izspriešanai, jo apstrīdētās normas nodrošina ātru, efektīvu kapitāla celšanu bez nepamatotas labuma gūšanas. Tam nav sakara ar kāda subjekta vēlmi vai nevēlmi ko darīt. Ceturtkārt, attiecībā uz citu valsti pieredzi atsauce uz Vāciju ir nevietā. Sākotnēji ar to, ka pieteikuma iesniedzēji nav iesnieguši tiesai piesauktos likumus un citus dokumentus un to tulkojumu valsts valodā, tādēļ Vācija nav patpirmsšķietami pieļaujama kā salīdzinošo tiesību arguments. Vācijā liela daļa banku jau tā pieder valstij vai federālajām zemēm, tādēļ šādi jautājumi vienkārši nerodas. Vācijas valsts atbalsts finanšu institūcijām primāri tika piemērots kā vispārējā atbalsta programma, kamēr apstrīdētā norma ir piemērota individuāla banku atbalsta gadījumā līdzīgi kā Beļģijā un Nīderlandē. Un Vācija valsts atbalsta pamatā tika piemērots tikai attiecībā uz kapitāla celšanu, kamēr attiecībā uz Parex tas bija tikai daļa no kompleksas vairāku pakāpju atbalsta sniegšanas, arī attiecībā uz depozītiem un galvojumiem. Tādēļ nevar runāt par salīdzinājumu. Visbeidzot Hipo Real Estate šķietamais veiksmes stāsts vispār nevar tikt vērtēts, kamēr nav publiskots Eiropas Komisijas šī gada 18.jūlijā pieņemtais lēmums, atklājot tieši kā bijušie akcionāri ir piedalījušies ar savu ieguldījumu bankas restrukturizācijā. Pieteikuma iesniedzēju mēģinājums izskaidrot Somijas valsts garantiju fonda likumu kā situāciju, kur akcionāri vienmēr paši pieņem lēmumu, ir nevietā. Šī likuma jaunais 11.a pants paredz noteiktos gadījumos pienākumu bankai vērsties pēc palīdzības jebkurā gadījumā. Būtiskākā citu valstu pieredze ir noskaidrota Eiropas Komisijas konsultācijā Par iespēju atkāpties no akcionāru balsošanas un pirtiesībām, kur savienības institūcijas un dalībvalstis, tajā skaitā arī Vācija, viennozīmīgi atbalstīja tieši šādu atkāpšanos, kā ir paredzēta apstrīdētajā normā. Saeimas pirmais lūgums ir Satversmes tiesai izbeigt tiesvedību, jo pieteikuma iesniedzēji nav izsmēluši Latvijas vispārējos tiesību aizsardzības līdzekļus. Ka es sapratu no pieteikuma iesniedzēju pārstāvja viedokļa, komerciesībās analogija nepastāv. Tas ir savdabīgs redzējums un to var noraidīt ar Satversmes tiesas iepriekšējā spriedumā par

Kredītiestāžu likumu teikto – tiesības vērsties tiesā var tikt noskaidrotas izmantojot normu sistēmiskās interpretācijas metodi un pastāv visos gadījumos, kad tas nav īpaši izslēgts – pat komercietībās ir attiecināma Satversmes norma uz taisnīgu tiesu. No pieteikuma iesniedzēju iesniegtajiem dokumentiem mutveida paskaidrojumiem izriet trīs veidu juridiskas sāpes, kuras viņi būtu varējuši veldzēt citās juridiskās procedūrās. Pirmkārt, pieteikuma iesniedzēji daudz pieminēja informācijas trūkumu par kredītiestādē notiekošo. Ja šāda rīcība izriet no Komerclikuma pārkāpuma, tad akcionāri būtu varējuši izmantot tajā paredzētās tiesības vai prasīt zaudējumus no valdes vai padomes Komerclikuma kārtībā. Ja pats Komerclikuma regulējums tiešām ir tik nekvalitatīvs un tieši aizskar akcionāru tiesības, viņi būtu varējuši apstrīdēt šīs normas konstitucionālā pieteikuma kārtībā. Ne viena, ne otra lieta nav darīta. Otrkārt, pieteikuma iesniedzēji līdzīgi daudz norādījusi uz apstrīdētās normas piemērošanas problēmām, tās priekšnoteikumu neizpildi, patvaļību piemērošanas faktā un piemērošanas procedūrā. Šeit iespējamais pārkāpums izriet nevis no normas pastāvēšanas, bet no normas piemērošanas un pieteikuma iesniedzēji var apstrīdēt šo piemērošanu vispārējās jurisdikcijas tiesās un administratīvajās tiesās uz paša norādītajiem pamatiem. Es varētu izteikt Saeimas tēzi metaforā gan no dzīvokļu tiesībām, gan no citas nozares – hopotētiska norma par sapulci aizliegšanu ir apstrīdama Satversmes tiesā, hipotētiska norma par pašvaldību tiesībām ar noteiktie priekšnoteikumiem un noteiktu procedūru aizliegt sapulci ir apstrīdama administratīvajā tiesā. Konkrētajā lietā norma ir formulēta kā tiesība, nevis kā pienākums vai aizliegums, tādēļ jāapstrīd ir nevis tiesības dodošais akts, bet tiesības piemērojošais akts. Treškārt, lai gan pieteikuma iesniedzēji noliedz pieteikuma iesniedzēju interesi iegūt akcijas Citadelē, tam ir pimsšketami grūti noticēt. Satversmes tiesa atceras iepriekšējā mutveida procesā izvirzītos daudzveidīgos argumentus par šādas pārejas vērtību, un East Capital 2010. gada 30. aprīļa vēstule, ko Saeima ir iesniegusi Satversmes tiesai, tieši apliecina jebkādu iebildumu trūkumu par proporcijas samazinājumu. Tā vietā vēloties akcijas Citadelē. Kā mēs zinām, šāds tiesību aizsardzības līdzeklis pastāv. Un citi mazākuma akcionāri to šobrīd izmanto Ziemeļu rajona tiesā. Pieteikuma iesniedzēju novēloti iesniegtie materiāli apliecina, ka patiesais strīds ir par normas piemērošanu. Vai pat būtu pēc būtības tikai par faktiem, tas jārisina citās tiesās. Lietas turpināšana padarītu par diezgan bezjēdzīgu konstitucionālās subsidiaritātes principu un aizskartu to akcionāru tiesības, kas uztver Satversmes tiesas likumu nopietni un ir vērsušies vispārējās jurisdikcijas tiesās. Otrkārt, pat ja Satversmes tiesa nepiekristu Saeimas pirmajam lūgumam, Satversmes tiesai jebkurā gadījumā būtu jāizbeidz tiesvedība, jo pieteikuma iesniedzēji nav izsmēluši Eiropas tiesību vispārējās aizsardzības līdzekļus. Lai gan pieteikuma iesniedzēju pieteikums pēc būtības balstās nevis uz pamattiesību aizskārumu, bet uz vienas direktīvas diviem pantiem, iesniedzēji nav mēģinājuši izmantot pieejamos procesuālos līdzekļus to aizsardzībai. Ja manu kolēģu pozīcija attiecībā uz Eiropas tiesībām ir pamatota, viņiem bija pieejami vismaz divi tiesību aizsardzības līdzekļi. Pirmkārt, pieteikuma iesniedzēji varēja pastrīdēt padomes lēmumus Ziemeļu rajona tiesā un uzņemu reģistra lēmumu Administratīvajā rajona tiesā. Prasības un pieteikuma tiesiskais pamats būtu direktīvas 77/91 25 panta pirmā

daļa un 29.panta pirmā daļa, ko lietā C381/89 Eklisias ir atzinusi par tieši piemērojamiem. Kā es pagājušajā tiesas sēdē norādīju, atbildot uz Satversmes tiesas priekšsēdētāja jautājumu, šis tiesību aizsardzības līdzeklis ir efektīvs, jo Eiropas tiesību aizsardzībai nacionālajās tiesībās ir jābūt efektīvai. Kā to Eiropas tiesa atgādināja pagājušā gada spriedumā lietā C568/08 90 paragrāfā. Piemēram, lietā C441/93 Paffitis prasītājs vērsās Grieķijas tiesā uz direktīvas pamata, prasot atcelt statūtu grozījumus un citu personu tiesības uz jaunām akcijām. Arī pieteikuma iesniedzēji varēja vērsties Latvijas tiesās ar jebkādu prasības vai pieteikuma priekšmetu, kas nepieciešams direktīvas normu tiešai un efektīvai piemērošanai. Tai skaitā lēmuma atcelšanu, zaudējumu piedziņu un akciju proporcija atjaunošanu. Otrkārt, pieteikuma iesniedzēji varēja celt zaudējumu prasību pret valsti atbilstoši Frankoviča doktrīnai par direktīvas pārkāpšanu. Eiropas tiesību tiešā piemērošana efektīvā procesuālā aizsardzība un valsts atbildība pastāv tieši tādēļ, lai vispārējās tiesvedības kārtībā efektīvi aizstāvētu tiesības bez nepieciešamības vērsties konstitucionālajā tiesā normu atcelšanai. Pieteikuma iesniedzējiem šis iespējas bija. Tā kā pieteikuma iesniedzēju debašu runā šīs tiesības netika apstrīdētas, es pieņemu, ka pieteikuma iesniedzēji atzīst šo argumentu. Treškārt, pat ja Satversmes tiesa nepiekrītu mūsu otrajam argumentam, tiesvedība ir jāizbeidz, jo Satversmes 105.pabts neaizsargā akcijas bez ekonomiskās vērtības. Atbilstoši Satversmes tiesas sprieduma lietā Nr. 2008-12-01 8.punktam un daudz citētajiem un diskutētajiem nolēmumiem Branelin... un Soijer no Strasbūras tiesas puses, tikai akcijas ar ekonomisku vērtību ietilpst pamattiesību aizsardzības apjomā. Bezvērtīgu akciju īpašnieki var tās aizstāvēt citās tiesās, bet viņi nevar vērsties Satversmes tiesā un Eiropas Cilvēktiesību tiesā. Pie atbildes cienījamajam tiesnesim Balodim iepriekšējā tiesas sēdē es tikai vēlētos piebilst to, ka piekrišana Saeimas argumentam nebūt nenovestu pie tā, ka no Satversmes 105.panta tiktu izslēgts būtisks tiesisko situāciju kopums. Absolūti lielākajā daļā normālo situāciju akcijām būs ekonomiska vērtība, bet šajā lietā mēs esam saskārušies ar reto izņēmuma gadījumu – brīdī, kad sabiedrības akcijas netiek publiski tirgotas, kad sabiedrības akcijām nav zelta akcijas saturs un kad komerciāla riska realizēšanas rezultātā sabiedrība ir uz maksātspējas robežas. Kā cienījamā tiesnese Osipova norādīja iepriekšējā tiesas sēdē, jautājums par vērtību ir viens no šīs lietas atslēgas jautājumiem. Un atbilde uz šo jautājumu ir sniedzama pierādīšanas ceļā. Finanšu ministrija, Privatizācijas aģentūra, Eiropas Komisija uzskata, ka akciju vērtība ir tikai simboliska. Pieteikuma iesniedzēji iepriekšējos dokumentos tos šķietami atzina, pirmo reizi debašu runā pieteikuma iesniedzēju pārstāvis atsaucās uz pretējiem dokumentiem. Tiešām nevarējām atrast dokumentu ar šādu nosaukumu – Ernst&Young atzinums pievienotajos dokumentos, tādēļ tas būtu nedaudz par vēlu sniegts un jebkurā gadījumā nepieļaujams. Ja pieteikuma iesniedzēji nav iesnieguši Satversmes tiesai materiālus, kas atspēkotu šo pozīciju, viņu akcijas nav īpašums Satversmes 105.panat izpratnē un Satversmes tiesai nav pamata turpināt tiesvedību. Ceturtkārt, pat ja Satversmes tiesas nepiekrītu mūsu iepriekšējam argumentam, tiesvedība jebkurā gadījumā ir jāizbeidz, jo Satversmes 105.pantā neietilpst akcionāru pirmtiesības un ekskluzīvās balsošanas tiesības. Pieteikuma iesniedzēji nav pierādījuši, ka viņu it kā

aizskartās tiesības pat potenciāli varētu ietilpt Satversmes 105.pantā. Atsauksnās uz direktīvu ir nevietā. Tā ir tikai sekundāra un tehniska Eiropas tiesību norma, kam nav nekāda sakara ne ar Eiropas, ne ar Latvijas pamattiesībām. Eiropas Savienības tiesa to ir tieši apstiprinājusi neseno spriedumā lietā C101/08 Audiolux. Atsauksnās uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi ir nevietā, jo tā attiecas uz kvalitatīvi atšķirīgo tiesību nezaudēt esošās akcijas. Atsauksnās uz Satversmes tiesas spriedumu par akcijām ir pilnīgi nevietā, jo tiesa vērtēja tikai procesuālo aspektu. Piektkārt, pat ja Satversmes tiesa nepiekrītu mūsu iepriekšējam argumentam, tiesvedība jebkurā gadījumā ir jāizbeidz, jo Satversmes 105.panta tiesības nav aizskartas. Pieteikuma iesniedzēji nav pierādījuši viņu tiesību ierobežojumu. Pieteikuma iesniedzēji no apstrīdētās normas piemērošanas nav zaudējuši nevienu akciju, kā norādīja FKTK pārstāvis. Atsauksnās uz iespēju kopīgi iegūt padomes locekli ir nevietā, jo personas tiesības neietver personu grupas hipotētiski saskaņotu rīcību tiesības izmantošanā, un jebkurā gadījumā arī pirms apstrīdētās normas piemērošanas pieteikuma iesniedzējiem nebija padomes locekļa. Atsauksnās uz vērtības zudumu vispār un konkrēti uz dividenžu un likvidācijas kvotu samazināšanu ir pilnīgi nevietā. Ja akcijām vērtības nav, tad tā nevar samazināties. Eiropas Komisijas 2009.gada 11.maija lēmuma 12.punktā ir norādīts, ka dividenžu izmaksa nav paredzama un iepriekšējā spriedumā par Kredītiestāžu likumu 17.3 punktā Satversmes tiesa atgādināja par akcionāru nelielo iespēju iegūt jebko maksātspējas gadījumā. Šis ir mēģinājums attiecināt uz valsts komerciālo risku, ko Satversmes tiesa ir jau noraidījusi iepriekšējā spriedumā. Citēju: „īpašuma tiesības negarantē tiesības būt pasargātam no komercdarbības riska”. Sestkārt, pat ja Satversmes tiesa nepiekrītu mūsu argumentam, tiesvedība jebkurā gadījumā ir jāizbeidz, jo pieteikums pēc būtības ir vērst pret Eiropas Komisijas lēmumiem, kuri termiņa nokavēšanas dēļ ir kļuvuši nepārsūdzami. Pirmkārt, pieteikuma iesniedzēju argumenti pēc būtības attiecas uz Eiropas tiesību pārkāpumiem pamatkapitāla celšanā Parex bankā. No Eiropas tiesību viedokļa šī celšana ir pārbaudīta un pieņemta Komisijas 2009.gada 11.maija lēmumā un 2010.gada 15.decembra lēmumā. Devītā gada lēmuma 5. un 12.punktā Komisija paredz, ka sākotnēji valstij ir 84,83% un pēc kapitāla celšanas tā nopirks jaunās akcijas un iegūs 95,3%. Jo 2010.gada lēmuma 147.punktā Komisija īpaši akcentē mazākuma akcionāru akciju proporcijas samazinājuma pozitīvos aspektus. Otrkārt, pieteikuma iesniedzēji varēja pārsūdzēt šos lēmumus līguma Par Eiropas Savienības darbību 263.panta ceturtās daļas kārtībā kā tieši un individuāli aizskartas personas. Es mutveidapaskaidrojumos pieminēju banku West LB, kas pārsūdzēja komisijas lēmumu. West LB akcionāri, kuri pārsūdzēja Komisijas lēmumu par atbalsta noteikumiem viņu bankai vispārējā tiesā lietā T457/09. Klausoties pieteikuma iesniedzēju tālākos argumentus, šķiet, ka viņi apšaubā arī to, ka valsts atbalsts vispār ir sniegts un ka depozītnoguldījumi un sindicētie kredīti ir valsts atbalsta sastāvdaļa. Faktiski viņiem būtu bijis jāpārsūdz arī iepriekšējie lēmumi. 2009.gada februāra lēmums un iepriekšējie, ja viņu pozīcija ir tāda, ka valsts atbalsta sniegšanai vispār nekad nav bijis nekāds pamats. Treškārt, nav šaubu, ka pieteikuma iesniedzēji šos lēmumus nav pārsūdzējuši. Ceturtkārt, atbilstoši vadošajiem Eiropas tiesas spriedumam lietā Nr. C188/92

EWT TekstilWerk Tegendorf nepārsūdzētos lēmumus vairs nevar apstrīdēt ne dalībvalsts tiesā, ne prejudiciālā nolēmuma kārtībā. Un tiesa aicina nacionālo tiesu atbilstoši tiesiskās noteiktības principam. Kā norāda KonorsKviglijs 2009.gada 2.izdevumā grāmatai par Eiropas valsts atbalsta tiesībām un tiesību politiku. Proti, šim sējumam – atbilstoši TWT nav pieļaujams, ka persona, kas varēja apstrīdēt lēmumu, kā tieši un individuāli aizskarta, bet kas ļāva izteciēt šobrīd 263.panta termiņam pēc būtības apstrīdēt šī lēmuma tiesiskumu nacionālajās tiesās, izvirzot prasības pret līdzekļiem, ko valsts iestādes ir piemērojušas viedokļu ieviešanai. Līdzīgs viedoklis ir izteikts arī Nīmeijera Valsts atbalsta rokasgrāmatas, proti, šī sējuma nodaļā par procesu nacionālajās tiesās. Tā kā pieteikuma iesniedzēju argumenti, tie ir bijuši daudzi, par to, ka Komisija nav vērtējusi vienu vai otru lietu, nav ņēmusi vērā vienu vai otru nacionālo vai Eiropas tiesību principu. Šie argumenti bija jāiekļauj procesuālā formā, pārsūdzot šos lēmumus. Ņemot vērā, ka šie procesuālie līdzekļi ir nokavēti, pieteikuma iesniedzēju procesuālās tiesības ir zudušas. Visbeidzot, ja Satversmes tiesa nepiekrīt nevienam no mūsu lūgumiem izbeigt tiesvedību, Saeima lūdz Satversmes tiesu pilnībā noraidīt pieteikumu pēc būtības. Es šeit pieskaršos trīs apstākļiem – 105.pantam, 1.pantam, lai gan tagad tas ir gandrīz pilnībā pazudis no pieteikuma iesniedzēju argumentiem, un Eiropas tiesībām. Attiecībā uz Satversmes 105.pantu. Daži vārdi par 105.panta ceturto teikumu. Viedoklis, ka šeit ir notikusi atsavināšana ir acīmredzami nepamatots. Satversmes tiesa ir attiecinājusi šo normu tikai uz situācijām, kad īpašumtiesību pāreja notiek no privātpersonas valstij. Un Cilvēktiesību konvencijas komentārā, ko Satversmes tiesa citēja iepriekšējā Kredītiestāžu likuma lietā, ir norādīts, ka tikai, kad ir iznīcinātas pilnīgi visas īpašnieka juridiskās tiesības, var runāt par atsavināšanu. Neviena pieteikuma iesniedzēju akcija nav mainījusi īpašumtiesības. Neviena pieteikuma iesniedzēju akcija nav tikusi pilnībā iznīcināta. Pozīcija šajā jautājumā ir tik nepamatota, ka retoriskais jautājums par nacionalizācijas pieļaujamību Latvijā var kalpot tikai par kvintesenci visa pieteikuma juridiskajai bezjēdzībai. Otrkārt, ierobežojums ir noteikts ar likumu. Iepriekšējā spriedumā par Kredītiestāžu likumu Satversmes tiesa apstiprināja šī kritērija izpildi, un šis secinājums ir pamatots un piemērojams arī šajā lietā. Kredītiestāžu likuma un Komerclikuma saskaņu likumdevējs ir izteicis Kredītiestāžu likuma 4.panta pirmajā daļā. Un pie cienījumā Kusiņa kunga izsmeļoša viedokļa es varētu pieminēt tikai to, ka Juridiskais birojs nevienā brīdī nenorādīja pat uz pirmsšķietamām pretrunām ar Satversmi. Leģitīmais mērķis, ko konstitucionālajās tiesībās parasti atrod 116. Satversmes pantā, ir paredzētā citu personu aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana, īpaši ņemot vērā 105.panta otro teikumu par to, ka īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Norma, ko pieteikuma iesniedzēji nav nevienu reizi pieminējuši šajā lietā. Satversmes tiesa iepriekšējā spriedumā jau atzina šī mērķa nozīmīgumu, un šajā lietā mērķis izpaužas problemātiskās kredītiestādes ātrā un efektīvā glābšanā un tā nodrošināšanā, lai iepriekšējie īpašnieki negūtu nepamatotu labumu pretēji sabiedrības interesēm. Šo mērķu izpratni no vēsturiskā likumdevēja perspektīvas pagājušajā sēdē apstiprināja Kārlis Leiškalns. Pieejot samērīguma kritērijiem un tradicionāli tie ir trīs – Saeima vēlas norādīt, ka ierobežojums ir samērīgs. Apstrīdētā

norma ir piemērota iepriekš norādītā leģitīmā mērķa sasniegšanai. Pamatkapitāla palielināšana ir 70 dienas, parakstītā pamatkapitāla apmaksā – līdz pat 1 gadam pēc iepriekšējā regulējuma. Pēc šī kapitāla kapitālu var pacelt pat 2 dienu laikā, iepriekšējiem īpašniekiem negūstot labumu. Šķiet, ka par piemērotību šajā lietā nav strīda. Otrkārt, ierobežojums ir nepieciešams. Runājot par nepieciešamību ir jāņem vērā četri apsvērumi. Pirmkārt, Satversmes 105.panta otrais teikums, kas nepieļauj izmantot īpašumu pretēji sabiedrības interesēm, tādēļ līdzekļi, kas šādu izmantošanu pieļauj nevar būt samērīgi. Otrkārt, Satversmes tiesas norādītais iepriekšējā lietā par Kredītiestāžu likumu, ka saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tāds līdzeklis, ar kuru leģitīmo mērķi var sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē. Treškārt, Eiropas Cilvēktiesību tiesa lietā Oldzack, Hambera un Capital Bank atzīta īpaši plašā rīcības brīvība attiecībā uz piemērotāko līdzekļu izvēli banku krīzēs. Un visbeidzot Kārļa Leiškalna iepriekšējā sēdē izklāstītā vēsturiskā likumdevēja perspektīva, no kā izriet rūpīga vairāku alternatīvu līdzekļu izvērtēšana komisijas sēdē, mazāk ierobežojošu līdzekļu neatrašana. Neviena no pieteikuma iesniedzēju alternatīvām nav reizē mazāk ierobežojoša tik pat efektīva. Banku pārņemšanas likums, un šis ir jautājums, par ko plašāk runāja FKTK pārstāvis, pirmkārt, vienkārši attiecas uz citu jautājumu – banku pārņemšanu, nevis kapitāla celšanu. Tam ir īpaši priekšnoteikumi atbilstoši šī likuma trešā panta pirmajai daļai. Ja pieteikuma iesniedzēju akcijām būtu piemērots šis likums, atbilstoši Banku pārņemšanas likuma, Ministru kabineta noteikumiem visdrīzāk iegūtā taisnīgā atlīdzība būtu nulle. Ir grūti iedomāties, kādā veidā subjekts ar nevienu akciju un nulle latiem, nulle santīmiem kompensāciju ir labvēlīgākā situācijā, kā subjekts, kuram visas akcijas ir saglabājušās. Visbeidzot likumdevējs ir apzināti noraidījis šī likuma piemērošanu kā vairāk ierobežojošu. Pieteikuma iesniedzēju norādījuši vēl uz pieciem līdzekļiem, kas visi ir nepiemēroti. Pirmkārt, iespējas saīsināt akcionāru sapulces sasaukšanas un pirmtiesību izmantošanas termiņu ir nepiemēroti, jo nespēj sasniegt leģitīmo mērķi, tas nekādā veidā nenodrošina kapitāla efektīvu apmaksu un sloga pienācīgu sadali, un nepietiekami nodrošina ātrumu, salīdzinot ar divām dienām vienā no gadījumiem. Otrais piedāvājums aizstāt kvalificēto balsojumu ar vienkāršo balsu vairākumu atbilstoši direktīvas 40.pantam ir nepiemērots, šis pants neattiecas ne uz akcionāru sapulces sasaukšanu, ne uz pirmtiesību izmantošanu, bet tikai uz iespēju iepriekš atteikties no pirmtiesību izmantošanas. Procesuālā regulējuma vienkāršošana vispār nesasniedz nevienu no leģitīmā mērķa aspektiem. Treškārt, akcionāru atbildība par pamatkapitāla lēmumu pieņemšanas traucēšanu vai nepamatotu apstrīdēšanu ir absolūti nepiemērota. Ja alternatīva ir svarīgas bankas maksātnespēja vēlāk civiltiesiska atbildība ir nepietiekama garantija, kas turklāt nekādi nenodrošina vienu no ātras, efektīvas kapitāla celšanas un sloga sadales aspektiem. Ceturtā iespēja bija iespēja izmantot direktīvas regulējumu par atteikšanos no pirmtiesībām. Šis regulējums ir nepiemērots, jo var tikt piemērots tikai katrā konkrētajā gadījumā pēc sapulces lēmuma, tas ir nepiemērots plašākajam jautājumam par ātru un efektīvu kapitāla celšanu un vispār nepieskaras jautājumam par sloga sadali. Piektkārt, pieteikuma iesniedzēji norāda uz Komerclikuma 249.panta ceturto daļu – pilnvarojumu valdei palielināt pamatkapitālu. Šis regulējums ir

nepiemērots, jo vispār nerisina problēmu par pirmtiesībām un bez pamata mainīt vispārējo regulējumu komerciesību jomā, citādāk kā atšķirībā uz šo ļoti šauru situāciju. Var secināt, ka ne balsošanas procedūras vienkāršošana, ne atteikšanās no pirmtiesībām vai *ad hoc* pilnvarojums valdei vispār nesasniedz nevienu no mērķiem ātri un efektīvi – celt kapitālu, nodrošināt sloga sadali. 105.panta otrais teikums, šķiet, nav pieteikuma iesniedzēju leģitīmo mērķu kategorijā. Visbeidzot, jau iepriekšējā sēdē es atsaucos uz Eiropas Komisijas konsultāciju Par atteikšanos no sapulces balsojuma, kapitāla palielināšanu un akcionāru pirmtiesībām, es neatkārtošu citātus no institūcijām un valstīm, visi šie subjekti saredz interešu samērošanas tiesībpolitisko nepieciešamību tieši tāpat kā Latvija. Un tieši tāpat neredz mazāk ierobežojošu, bet tik pat efektīvu līdzekli, kas cita starpā nozīmē to, ka apstrīdētajai normai līdzīga norma visticamāk drīz tiks pieņemta kā saistoša Eiropas tiesību norma. Treškārt, ierobežojums ir atbilstošs. Personas pamattiesību ierobežojums, ja tāds vispār pastāv, darbojas tikai ļoti šaurā situācijā, un attiecībā uz tādām tiesībām, kuru izmantošana būtu pretrunā sabiedrības interesēm. To izslēdz Satversmes 105.panta otrais teikums. Sabiedrības guvums parādās uzticības atjaunojumā banku sistēmai un valsts finanšu stabilitātes nodrošināšanā. No procesuālās perspektīvas akcionāri var apstrīdēt tiesā apstrīdētās normas piemērošanu un Eiropas Komisija katru reizi pārbauda visu situāciju par sloga dalīšanu no valsts atbalsta perspektīvas. Attiecībā uz pirmo pantu. Lai gan pirmais pants vairs nebija pelnījis pieminējumu 12.septembra paskaidrojumos, es neesmu īsti pārliecināts par pieteikuma iesniedzēju pozīciju šajā jautājumā. Saeima tomēr vēlas teikt dažus vārdus par to, kādēļ norma tomēr atbilst pirmajam pantam. Īpaši apstājoties pie viena punkta, pieteikuma iesniedzēju profesionālās kompetences vai tās trūkumu. Personām nebija radusies tiesiskā paļāvība, jo nebija tiesiskās paļāvības uz jau piemērotu normu. Nebija tiesiskās paļāvības uz sagaidāmu normu, jo pati kredītiestāde lūdz valsts palīdzību un pieteikuma iesniedzēji tam neiebilda. No banku akcionāriem ir sagaidām augsts profesionālās līmenis, ko izmantojušie akcionāri nebūtu varējuši paļauties, ka krīzes situācijā valsts neizmantos Eiropas Cilvēktiesību tiesas doto plašo rīcības brīvību, ka Eiropas Komisija nepiemēros valsts atbalsta aizlieguma normas vai ka dalībvalstis nenasniegs konsensu par konkrētās normas nepiemērotību. Jebkurā gadījumā ir ievērots saprātīgs līdzsvars, no vienas puses, runa ir par paļāvību uz iespēju realizēt īpašumtiesības pretēji sabiedrības interesēm un 105.panta otrajam teikumam, kas kompetentiem profesionāļiem vispār nebūtu varējis rasties. No otras puses, sabiedrības interese parādās uzticības atjaunojumā banku sistēmai, valsts finanšu sistēmas nodrošināšanā, ko par svarīgu interešu samērīgumu ir atzinušas citas Eiropas Savienības dalībvalstis. Turklāt akcionāriem ir plašas procesuālās tiesības vērsties tiesās un Eiropas Komisija veic ikreizēju pārbaudi no valsts atbalsta perspektīvas. Es vēlētos īpaši pieskarties profesionālās kompetences aspektam. Pieteikuma iesniedzēji, kā viņu pārstāvji vairākkārt norādīja iepriekšējā tiesas sēdē, ir labi pazīstami ieguldītāji ar lielu pieredzi banku jautājumos un ļoti vērtīgiem ieguldījumu portfeļiem. Vai šajā lietā pieteikuma iesniedzēji ir rīkojušies ar to piesardzību, ko Eiropas Cilvēktiesību tiesas Shpachek prakse prasa no miljardu pārvaldītājiem? Cik var spriest no šīs tiesvedības, diez vai. Tiesā nav iesniegti

materiāli par to, ar kādiem finanšu vai juridiskiem ekspertiem ir notikušas konsultācijas par iespējamo Kredītiestāžu regulējuma attīstību finanšu krīzes gadījumā Latvijas tiesībās. Lietā nav arī materiālu par to, ka pieteikuma iesniedzēji ir konsultējušies ar ekspertiem par to, ka Eiropas Komisija piemēros valsts atbalsta normas banku glābšanai, īpaši ņemot vērā daudzos Komisijas paziņojumus par to iepriekšējiem akcionāriem ir jāsedz slogs un ir īpašs Komisijas lēmums HSH Nordbank lietā, kur banku neglābjoši akcionāri guva nesamērīgu labumu, jo netika pilnībā izšķīdināti. Ņemot vērā pieteikuma iesniedzēju pārstāvju atbildes iepriekšējā tiesas sēdē, šķiet, ka pieteikuma iesniedzēju zinātība par Eiropas tiesībās aprobežojas ar diviem vienas direktīvas pantiem. Pieteikuma iesniedzēji pagājušā sēdē arī pauda viedokli, ka Latvijā nav bijusi nekāda krīze. Un ka Parex nav sniegts valsts atbalsts. Viedokļi, kas neliecina par īpašu kompetenci banku jautājumos. Saeima vēlas pievērst Satversmes tiesas uzmanību arī vienam no dokumentiem, ko pieteikuma iesniedzēji iesniedza tiesai, proti, garu e-pasta saraksti, no kuras izriet, ka pieteikuma iesniedzēji, šie rūpīgie miljardu pārvaldītāji, sāk komunicēt par to, ka vajadzētu iesniegt Latvijai kādu vēstuli 2009.gada 9.janvārī. Tāpēc ka viens no partneriem brauc slēpot uz Slovēniju, nākamo trīs nedēļu laikā šo vēstuli nebija iespējams uzrakstīt. Retorisks jautājums – vai tas atbilst tam, kas tiek sagaidīts no miljardu pārvaldītājiem? Pieteikuma iesniedzēju rīcība ir vērtējama divējādi. No vienas puses, iespējams, ka viņi ir profesionāli nekompetenti. Neizskaidrojamā vēršanās tiesā tikai pēc trešā tiesību aizskāruma, pilnībā nezināšana par elementāriem Eiropas tiesību principiem un procedūrām, šķietami ļautu lasīt viņu rīcību šādā rakursā. Ja pieteikuma iesniedzēju paļāvība ir balstīta uz nekompetenci, tad šādu paļāvību Satversme neaizsargā. No otras puses, nevar pilnībā izslēgt iespēju, ka pieteikuma iesniedzēji nav profesionāli nekompetenti. Lai gan šādā gadījumā viņu rīcība ir grūtāk izskaidrojama, iespējams, ka pieteikuma iesniedzēji apzināti neizmantoja pieejamos tiesību aizsardzības līdzekļus bankas glābšanas laikā un tikai pēc tam izvēlējās visradikālāko risinājumu ar vislielāko kaitējumu trešo personu interesēm. Tālejošo nosacījumu izvirzīšana pirms ieguldīšanas kapitālā, vēl 2010.gada aprīlī paustā piekrišana proporcijas samazināšanai, ko šobrīd akcionāri ir aizmirsuši, varētu liecināt par labu šādam redzējumam. Satversmes tiesa neaizsargā arī šādu paļāvību, kas balstīta uz vēlmi izmantot paredzamo attiecību pretēji sabiedrības interesēm. Konstitucionālā tiesvedība ir diez vai pats piemērotākais process konkrētu faktu konstatācijai, tādēļ Saeima nenorāda, kura no šīm pozīcijām tai šķiet pārliecinošākā. Bet ir grūti lasīt zināmos faktus citādāk kā vienā no šiem diviem veidiem. Visbeidzot mūsu pēdējā tēze ir tā, ka apstrīdētā norma nepārkāpj Eiropas Savienības tiesības. Un šeit es vēlētos teikt piecas lietas. Pirmkārt, Eiropas Savienības tiesības nav svarīgas šīs konstitucionālās tiesvedības iznākumā. Tiesvedību konstitucionālā tiesā par normatīvā akta vispārēja spēka esamību ir kvalitatīvi atšķirīga no jautājuma par Eiropas Savienības tiesību piemērošanu konkrētā situācijā. Šajā lietā direktīvai nav nekādas nozīmes. Apstrīdētā norma nav saistīta ar tās ieviešanu, Satversmes norma nav saistīta ar direktīvu, Eiropas tiesu neprasa konstitucionālajām tiesām pārbaudīt direktīvu piemērošanu. Šāda prasība neizriet arī no Latvijas tiesību normām. Otrkārt, Eiropas Savienības tiesību jautājums ir galīgi atbildēts Eiropas Komisijas lēmumus par

valsts atbalsta sniegšanu Parex. Proti, kā es norādīju 6.lūgumā par tiesvedības izbeigšanu, pieteikuma iesniedzēju argumenti, kuri bija daudz un prasmīgi, lai gan nedaudz novēloti, par Eiropas tiesību pārkāpumiem ir pēc būtības vērsts pret Komisijas lēmumiem par valsts atbalstu, ko atbilstoši TWT principam viņiem vajadzēja pārsūdzēt Eiropas Savienības tiesā. Šī iespēja ir izsmelta un zaudēta. Treškārt, jebkurā gadījumā apstrīdētā norma atbilst piemērojamām Eiropas Savienības tiesībām. Pamatkapitāla palielināšana ir daļa no Parex bankas glābšanas, ko Eiropas Komisija ir apstiprinājusi atbilstoši Eiropas tiesību primārajām normām. Spriedums Keraffina lietā, kur mēs esam vienās domās par tā nozīmīgumu, tiesa atzina, ka Komisija var ļaut dalībvalstīm atkāpties no Eiropas tiesību normām, ja tas attiecas uz 107.panta pirmās daļas piemērošanu. Būtiska atšķirība starp Keraffinu ir tā, ka Keraffina lietā Komisija teica, ka direktīva tiek pārkāpta un tādēļ situācija ir nepieļaujama. Šajā reizē Komisija akceptēja mazākuma akcionāru izšķīdināšanu un šādus komentārus neizteica. No tā ir neizbēgams secinājums, ka tajā reizē problēma bija, šajā reizē problēmas nav. Es jau pieminēju lēmumu konkrētos punktus, kuros ir akcentēta kapitāla celšana līdz 95% un akcentēti īpaši pozitīvie aspekti cīņai pret morālo atbildību. Jāskata kompleksi visi argumenti par valsts atbalstu šajā lietā. Ir bijuši likviditātes depozīti, ir bijis galvojums sindikātam, ir bijis ieguldījums kapitālā, un visi šie pasākumi ir nesaraujami saistīti. Tajā brīdī kad notika ieguldījums pamatkapitālā, visi pārējie atbalsta pasākumi jau bija notikuši. Šajos pasākumos neviens akcionārs nebija piedalījies un bez tālejošiem nosacījumiem arī nebija piedāvājis valstij darīt. No komisijas dokumentiem par palīdzību bankām finanšu krīzē izriet prasība iepriekšējiem īpašniekiem uzņemties atbildības daļu un negūt nesamērīgu labumu, kas cita starpā var izpausties banku neglābjošu akcionāru pilnīgā izšķīdināšanā. HSH Nordbank lieta un šis princips ir apstiprināts arī 2010.gada lēmumā. Tātad neglābjošo īpašnieku akciju pirmtiesību izmantošana ļautu tiem iegūt nesamērīgu labumu. Tā kā pieteikuma iesniedzēji nav palīdzējuši bankai ne ar depozītiem, ne ar sindikātiem un šķietami pat nezina, kas tas ir, ne ar akciju pārdošanu par simbolisku cenu, vienīgā iespēja dalīt slogu ir samazināt viņu akciju proporciju. Keraffina lieta apstiprina iespēju šādā gadījumā atkāpties no sekundārajām Eiropas tiesību normām, kas jebkurā gadījumā izriet no hierarhiskām attiecībām starp primārajām un sekundārajām tiesību normām. Šī droši vien arī ir labākā atbilde Dr.Lošmaņa retoriskajam jautājumam par to, ka retoriskajā tēzē par to, ka ir konceptuāla atšķirība starp publiskajām tiesībām un privātajām tiesībām, un ar publiskajām tiesībām tās nevar mainīt. Šī attiecība ir tieši tāda pati kā starp Satversmi un Komerclikumu, diez vai kāds teiktu, ka Komerclikums ir nemaināms no Satversmes likumdevēja viedokļa tikai tādēļ, ka tas darbojas privāttiesībās. Un visbeidzot – tēze, ko es jau norādīju ir tas, ka Komisijas zina par šāda satura normas pastāvēšanu. Jau 2009.gada maija lēmumā Komisija norādīja, ka ir privātpersonas kā akcionāri un bankas akciju celšanas rezultātā valsts iegūs lielāku procentuālo slogu. Savdabīgi, ja Satversmes tiesa Eiropas tiesības piemērotu aktīvāk, kā to ir darījusi pati Komisija... Godājamā tiesa, es ārkārtīgi atvainojos, vai es varētu lūgt divas papildus minūtes?

G.Kūtris

Vēl ir divas minūtes.

M.Paparinskis

Es jau iepriekš...

G.Kūtris

četrdesmit astoņās minūtēs Jums jābeidz.

M.Paparinskis

Paldies! Apstrīdētā norma atbilst direktīvai. Un šeit mēs vēlamies pievērst tiesas uzmanību Diamantes lietai, kas izslēdza iespēju personām prasīt nesamērīgas prasības, kas ir par sliktu trešo personu legītimajām interesēm, un vēršanās Satversmes tiesā ir šāda rakstura vēršanās. Visbeidzot, ja Satversmes tiesai ir šaubas par apstrīdētās normas atbilstību Satversmei ir jāņem vērā iespējamā kolīzija ar Eiropas tiesībām. Ja pieteikuma iesniedzējiem būtu labvēlīgs nolēmums, tas Satversmes tiesu varētu nostādīt problemātiskas dilemmas priekšā. No vienas puses, tā kā Konstitucionālā tiesa atceltu normu, kas ir saistīta ar Eiropas tiesību ieviešanu, tai vispirms vajadzētu vērsties Eiropas Savienības tiesā ar lūgumu pēc prejudiciāla nolēmuma atbilstoši Dānijas Augstākās tiesas Halsen principam. No otras puses, visdrīzāk šāds lūgums netiktu pieņemts, manis pieminētā TWT principa dēļ. Otrs problemātiskais aspekts attiecas uz apstrīdēto normu pat tikai uz nākotni atceļošu spriedumu. Tā kā visdrīzāk Eiropas Savienības drīz pieņems līdzīga satura normu saistošā veidā, Latvijai varētu rasties būtiskas problēmas ar tās ieviešanu, ja Satversmes tiesa pasludinātu apstrīdēto normu par neatbilstošu Satversmei. Latvijas valstij, kā norādīja valsts atbalsta lietpratēja, tas varētu likt atgriezties 2009.gadā un pārslēgt pēdējo divarpus gadu lēmumus, radot neprognozējamās sekas Eiropas tiesībās, nacionālajās tiesībās un finanšu tirgos. Tas varētu radīt arī būtiskas problēmas valstij iegūt Komisijas piekrišanu salīdzināmās situācijās banku glābšanai. Visbeidzot arī pieteikuma iesniedzēji diez vai jutīsies kā īpaši ieguvēji. Atbilstoši Nordbank lietai formulētajiem principam – neizšķīdināšana ir valsts atbalsts, jebkādu ieguvumu salīdzinot ar šī brīža situāciju pieteikuma iesniedzējiem vajadzēs atmaksāt valstij kā nelikumīgu valsts atbalstu ar 13,20% likmi no pirmās pamatkapitāla celšanas dienas. Šie ir Saeimas argumenti. Šobrīd pēdējais attiecībā uz lūgumiem. Ja Satversmes tiesa nepiekrītu nevienam mūsu argumentam un atzītu apstrīdēto normu vai tās daļu par neatbilstošu Satversmei, mēs lūdzam to nedarīt no pieņemšanas brīža, bet tikai attiecībā uz nākotni ar tādiem nosacījumiem, kas būtu piemēroti. Satversmes tiesa pagājušā gada 20.decembra spriedumā ir norādījusi, ka, ja tiek atceltas norma, tad ir jāgādā, lai šis atcēlums nenodarītu būtisku kaitējumu valsts vai sabiedrības interesēm. Šajā gadījumā šajā lietā apstrīdētās normas regulēja individu, valsts un sabiedrības interesēm ļoti būtiskus jautājumus, kur skaidrs un nepārtraukts regulējums ir būtisks un svarīgs. Pat ja neatbilstība pastāv, tā nav bijusi acīmredzama. Ne likumdevējs, ne izpildvara, ne tiesību normu piemērošanas pārraugi, ne tiesību normu adresāti, ne Eiropas Komisija neuzskatīja normas par neatbilstošām Satversmei. Un Eiropas Savienība lielā vienprātībā plāno pieņemt salīdzināma satura normas saistošā formā. Ņemot vērā apstrīdētā tiesiskā regulējuma būtiskumu attiecībā uz ievadītajām attiecībām, nebūtu pamata atzīt normas par spēkā neesošām citādi, kā tikai

attiecībā uz nākotni, ar nosacījumiem, lai ļautu pieņemt jaunu regulējumu. Atgriezoties pie tēzes, ar ko es sāku savu debašu runu. Saeima piekrīt, ka šī ir viegla lieta, var atšķirties tikai veids, kādā Saeimas argumentiem labvēlīgs nolēmums tiktu izteikts. Saeima atkārtο savus mutveida paskaidrojumos izteiktos lūgumus – pirmkārt, izbeigt tiesvedību vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu neizsmelšanas dēļ, pamattiesību aizskārums neesamības dēļ, treškārt, Komisijas lēmumu neapstrīdamības dēļ tieši uz Eiropas tiesību pamata. Jebkurā gadījumā pilnībā noraidīt pieteikumu pēc būtības, jo apstrīdētā norma nav pretrunā ne 105. ne 1. Satversmes pantam. Un tikai gadījumā, ja Satversmes tiesai būtu šaubas par apstrīdētās normas satversmību attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, vērsties Eiropas Savienības tiesā ar lūgumu pēc prejudiciāla nolēmuma par Eiropas tiesību piemērošanu. Ārkārtīgi atvainojos!

G.Kūtris

Paldies! Tiesa pasludina debates par slēgtām. Vai lietas dalībniekiem ir vēlēšanās izteikt kādu repliku?

A.Lošmanis

Godātā tiesa, es gribētu vienu repliku. Saeimas pārstāvis runāja par kompetenci, bet es tomēr ieteiktu Saeimas pārstāvim tomēr iepazīties ar atsevišķu Eiropas Savienības tiesību literatūru un doktrīnu šajā jautājumā. Godātais kolēģi, ievērosiet to, ka šīs nav tehniska rakstura normas, kā Jūs to traktējāt, bet ir nopietns pamattiesību standarts akcionāriem. Daudzviet tas ir izteikts. Protams, informēju Jūs, ka Komerclikums nenosaka akcionāru tiesību piedzīt zaudējumus no valdes. Tā ir sabiedrības prasība. Godātā tiesa, protams, būtu daudz ko runāt, bet es uzskatu, arī vēršu Jūsu uzmanību uz to, ka, no vienas puses, izrādās, nav tiesību pārkāpumu, lai gan Saeimas atbildes rakstā tas tiek atzīts. Es tomēr aicinātu šos pārstāvja izteikumus vērtēt visnotaļ kritiski. Paldies.

G.Kūtris

Paldies!

V.Tihonovs

Īsi. Trīs īsas remarkas, piezīmes, atziņas. Pareizi atzīmēja oponents, ka publiskajās tiesībās ir jāpamato ierobežojumu nepieciešamība, vajadzība. Vienīgais, ko es sadzirdēju, vajadzība apstrīdētajai tiesību normai ir sabiedrības interese. Vienīgais, ko viņš pateica – sabiedrības interese ir uzticības atjaunošana banku sektoram. Nav nekāds. Tā atziņa ir šāda – es iebilstu, es nevaru tam nekādīgi piekrist. Idejai, ka sabiedrības interese un uzticība neatjaunotos banku sektoram, ja akcionāriem būtu dota iespēja pašiem lemt par pamatkapitāla palielināšanu – ātri, kaut vai ātri, un ja akcionāriem būtu dota iespēja piedalīties ar naudu kredītiestādes glābšanā. Tiem pašiem pieteicējiem ar 600 miljoniem lati, vai, kā izdarīja valsts, ar citulīdzakcionāru ERABu, kuram ļāva piedalīties bankas glābšanā ar 30 miljoniem latu. Tas, ko es gribu pateikt, ka vienīgais pamatojums publiskajās tiesībās privātpersonas tiesības ierobežojumiem ir sabiedriskā interese par uzticību banku sektoram. Tas, ko es gribu pateikt, ja valsts nebūtu pieņēmusi šādu normu un rīkojusies atbilstoši Satversmei vai komerclikumam un ļāvusi akcionāriem pašiem lemt, nevis padomei, ko valde pārvaldīja valsts, lemt, un ja ļāvusi akcionāriem piedalīties nav, tad sabiedrības interese, kā reiz, būtu atjaunojusies banku sektoram. Tas ir vienīgais pamats

publiskajā jomā pieņemtās tiesības ierobežošanai. Otra nav pietiekama, tā ir vairāk nekā nepietiekama. Otrs, ko es gribēju teikt, ka tomēr jāpauž man vairāk tāda personiska attieksme. Teorija, ko mums pauž parlamenta pārstāvis, pirmkārt, ir skumja, jo tas parāda parlamenta attieksmi pret saviem iedzīvotājiem, pilsoņiem un investoriem. Kāpēc viņa ir skumja? Jo parlamenta pieeja ir apmēram šāda – privātpersona, tu pierādi un pamato, kāpēc tiesība ko mēs tev ierobežojām, kāpēc viņu nevajadzēja ierobežot? Tā vietā, lai sagaidītu dialogu, ka man valsts pamatos, kāpēc viņi ir ierobežojumi, man valsts mēģina pateikt, zini, tu pats izskaidro, kāpēc tev nevajadzēja ierobežot. Es uzskatu, ka tā ir absurda teorija. Tiesību norma, ko mēs apstrīdam dod valstij tiesību izlemt citu personu vietā par viņu īpašumu, jo padome lemj par īpašumu – lielāks viņš, mazāks, par cik lielāks. Un tieši valsts ir tā, kas pēc tam izlemj, kurš tad tavā īpašumā piedalīsies – vai pati valsts vai jebkurš cits valsts uzaicināts publisko vai privāto tiesību subjekts, Tas kuriozs, ko mums piedāvā Saeima ir šāds, zini, draugi, jums tā tiesība ir samazinājusies, tāpēc jums vairs nav tiesību sūdzēties, jo jums taču vairs nav vērtība. Un tad spēj pamatot Satversmes tiesai, kāpēc tā tiesība, ko mēs jums kā parlaments ierobežojām, kāpēc nevajadzēja ierobežot. Ačgārņa pieeja vispār.

G.Kūtris

Paldies. Vai Jums būtu kāda replika?

M.Paparinskis

Tikai par to, kas bija teikts. Es tiešām neesmu iepazinies ar doktrīnu sabiedrības tiesību jautājumos, esmu iepazinies ar Eiropas Savienības tiesas pozīciju šajā jautājumā. Spriedumā lietā Audiolux tika izvirzīti argumenti, ka no šīs direktīvas izriet vispārējs akcionāru tiesību princips. Eiropas Savienības tiesa šo argumentu pilnībā noraidīja. Tādēļ Jūsu norādītā doktrīna ir acīmredzami kļūdaina. Attiecībā uz to, ka Komerclikuma ietvaros kaut kāda institūcija nav pieejama rada droši vien problēmu ar Komerclikumu, ja Jūs vēlaties, Jūs to vienmēr varat apstrīdēt Satversmes tiesā. Man ir grūti komentēt cienījamā Tihonova kunga viedokli par leģitīmo mērķi, es tikai varu norādīt, ka 116.pantam ir nozīme šajā lietā. Es saprotu, tā ir revolucionāra tēze, bet tāda ir Saeimas pozīcija. Attiecībā uz faktisko jautājumu interpretēšanu, tiesa visdrīzāk atceras Jūsu kompetenci savu dokumentu pārvaldīšanā. Paldies!

G.Kūtris

Paldies. Līdz ar to tiesas sēdē gan debātes ir bijušas, gan replikas ir bijušas. Tiesa, uz vietas apspriežoties, nolēma, ka tiesas spriedums tiks pasludināts 19.oktobrī pulksten 9:00. Ar to arī šodienas sēdi beidzam.

Stenogrāfiste

Kristīne Kuzmicka

Tiesas sēžu sekretāre

Līva Rozentāle